çatlak

roman

antonis samarakis

111



SAMARAKIS ÇATLAK 111

la faille
çatlak
roman
antonis samarakis
türkçesi: ahmet yıldırım

e yayınları genel dizi : 111



ANKARA CADDESİ 13
TELEFON: 26 81 42
NARLIBAHÇE SOKAK 19/3
TELEFON: 27 87 20
İSTANBUL

ANTONİS SAMARAKİS

Antonis Samarakis 1919 yılında doğdu. Atina Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra Çalışma Bakanlığında görev aldı. II. Dünya savaşının ilk yıllarında diktatör **Metaxas**'ın hizmetinde çalışmayı reddetti ve mukavemet hareketine katıldı. 1944'te de Nazilerce tutuklanıp ölüme mahküm edildi. Cezaevinden kaçarak hayatını kurtardı. Savaş sonrası Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma örgütünde görev alan Samarakis, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu birçok Avrupa ve Kuzey Amerika ülkesini dolaştı. Ancak son yıllarda, Yunanistan'a yerleşmiş olan yazara, rejime karşı yazılarından ötürü pasaport verilmiyor.

Yaşayan çağdaş Yunan yazarlarının en büyüklerinden sayılan Samarakis, **Çatlak - La Faille** adlı eseriyle uluslararası bir üne de kavuşmuş, yabancı eleştirmenler bu eseri «bir kehanet» olarak nitelemişlerdir. Yunanistan'da on bir, Fransa'da üç kez basılmış olan **Çatlak**, her türlü totaliter rejim ve totaliter ideolojiye karşı yükselen bir insan sesidir. İngiltere'nin ünlü **Kembriç Üniversitesinde**, öğrencilere kaynak kitap olarak gösterilen ve filme de alınacak olan bu eseri, yine yazarının şu sözü çok iyi özetlemektedir: **«Dünyamızda korku varoldukça umut da varolacaktır.»**

ÇATLAK

ÇATLAK la faille ● antonis samarakis'in romanı ● yayın hakları: antonis samarakis, 1966/e yayınları 1974 ● kapak: salvador dali / k. kaldı. ● dizgi-baskı: üçler matbaası, dizgi düzeni: 10/12 sorbon no. 1756, linotype ● kapak filmi: ebru grafik ● kapak baskısı: arofis basımevi ● cilt: baba ciltevi ● e *yayınları ankara caddesi 13* telefon *26 81 42 — narlıbahçe sokak 19 kat 3-4* telefon *27 87 20* istek ve yazışmalar için kısa adres e *yayınları posta kutusu 12 istanbul* birinci baskı: mayıs 1974 ●●●

türkçesi: ahmet yıldırım

ANTONİS SAMARAKİS

ÇATLAK

ROMAN

E YAYINLARI



GENEL DİZİ

Eleni için

HAYIR, bana ne söylediğini duymamıştım. O sıra yanımızdan kocaman bir soğuk hava kamyonu geçiyordu. Kesinlikle emin değilim, ama meyva yüklüydü sanırım. Etrafı korkunç bir toza boğuyor ve üstelik öylesine büyük gürültü koyveriyordu ki, hiç bir şey işitemiyordum.

«Bana ne söyledin? Konuştuğunu gördüm ama gürültüden söylediklerinin tek kelimesini anlamadım.»

Menacer bir şeyi tekrarlamaktan çok yoruluyormuş gibi, ters ters baktı. Ve sonunda kararını verdi:

«Hep dışarı bakman için olağanüstü ne olduğunu sordum sana.»

Ona hemen cevap vermedim. Önce anahtarlarımı şakırdattım. Halkasından tutup oynamak alışkanlığımdı. Sonra sağ —sağ mı acaba?— kulağımı kaşıdım ve tumturaklı bir sesle:

«Doğanın tadını çıkarıyorum,» dedim.

Böbrek sancısı tutmuş ya da eşek arısı sokmuş, bir hayalet ya da aynı türden bir şey görmüşcesine «Aah!» dedi. Ve gülümseyerek yan yan baktı. Ama ne gülümseme! Gizli alayla dolu bir gülümseme.

«Bağışla,» diye devam ettim, «bunun seni rahatsız edebileceğini sanmıyorum. Şimdi yüzündeki ifadeden anladım. Ama söyle bana, doğa seni hiç heyecanlandırmıyor mu? Hayır mı? Şu ana kadar geçtiğimiz fabrika kesimlerinin o solgun ve kasvetli havasından bizi kurtaran bu olağanüstü güzellikteki şiirsel görüntü de mi?»

Bana sert sert baktı ve tek kelime söylemedi. Yarı alaycı gülümsemeye gelince, yüzüne çakılmış gibiydi.

Coştum birden.

«Niyetin ne? Neden hiç bir şey söylemiyorsun? Bu görüntü hoşuna gitmiyor mu? Sevgi dolu, becerikli bir el tarafından biçimlendirilmiş izlenimini veren bu alçak tepecikler, sağımızda ve solumuzda şerefimize sıralanmış bu ince uzun ağaçlar, bu salına salma akıp giden nehir... Havayı yaran, süzülerek bizi selâmlayan bu kuşlar. Ve ortalığa baş döndürücü kokular saçan, tarlalardaki seyrine doyulmaz rengârenk kır çiçekleri.»

Böbrek sancısı tutmuş ya da eşek arısı sokmuş gibi bir «Ooh!» çekti.

«Ne olduğunu biliyor musun sen? Daha doğrusu

ne olmadığını? Normal değilsin. Komplekslerle dolu olduğuna bahse girerim.»

Yüzünde açıkça tedirgin bir ifadeyle bana baktı.

Kendi kendine konuşuyormuşcasma:

«Komplekslerim var öyle mi?» diye sordu.

«Elbette! Bak, şu andaki durumu ele alalım. Olguları inceliyelim: Doğa, bir renk ve koku cümbüşü içinde bize bütün enginliğiyle kucağını açıyor, ama sen buna ilgisiz kalıyorsun. Bizi çevreleyen bu güzelim kırların varlığının hiç bir önemi yok senin için. Kırmızı damları, yeşil ve sarı pencereleriyle sevimli küçük çiftlikler. Kümes hayvanlarının, küçük suratsız domuzların ve öteki hayvanlarm ortasında şarkı söyleyerek oynayan çocuklar...

Dersini ezberlemeye çalışan bir öğrenci gibi:

«Kümes hayvanları... suratsız küçük domuzlar ve öteki hayvanlar» diye söylendi.

Onu ikna etmek için üsteledim:

«Hadi! Aç gözlerini ve ufku hafifçe renklendiren bu güzelim solgun pembeliğe bak. Yüreğini aç ve...»

«Yeter!» diye sözümü kesti, «yanılmışım, evet görüntüye hayran kalmalıydım. Ben de bu güzellikler karşısında heyecanlanmalıydım.»

Ve gözlerine düşen, görüş açısını kapatan şapkasını geriye itti.

Değişmesinden duyduğum sevinçle içimi çektim.

«Hele şükür! Geç de olsa hiç yoktan iyidir...»

«Bak şurada, sağda... Şu çok balkonlu, sarı pencereli çiftlikte.» Parmağıyla, söylediği yeri gösteriyordu. «Birinci, hayır sağdan ikinci balkonda. Çok güzel bir pembe...»

«Bir gül fidanının pembeliği mi?»

«Bir külotun.»

«İğrenç!»

«Neden iğrençmiş, lütfen söyler misin?» diye çıkıştı. «Çok iyi gördüm, inan bana! Şerefim üzerine yemin ederim! Camları silmek için balkona çıkmış o şişko karının külotu pembeydi.»

«Pis herif!»

«Gerçekten, hem de dantelliydi.»

Onunla tartışmak boşunaydı. Sinirlerim son derece gerilmişti. Rahatlamak için sağa dönüp tükürdüm. Rüzgâr tükürüğümü suratıma savurdu. Hem de sağ gözüme.

Sonra, on beş dakika, belki daha da uzun süre bir sessizlik oldu.

Bir ara, Menacer'in direksiyonu sadece sol elle tuttuğunu, ötekiyle de sağ ceplerini karıştırdığını gördüm. Birbiri ardına. Ne arıyordu böyle uzun uzun? Yok, bu görüntü beni heyecanlandırmıyordu. Çünkü 37 numaralı devlet karayolunda, trafiğin çok yoğun olduğu sabahın dokuz buçuğunda tek elle araba kullanmak ve öbür elle cepleri karıştırmak kolay iş değildi. Hele gösterge 110 kilometrede çakılıysa.

Sonunda ceketinin ya da son moda, sarı ve siyah kareli, çok hoşuma giden yeleğinin cebinden birkaç ciklet çıkardı.

Keyifle bağırdı:

«Of be! Buldum! Ben her yolculuğa çıkışımda bir cebime mutlaka birkaç ciklet koyarım. Vazgeçilmez! Susuzluğu giderir. Çoğu zaman bunları hangi cebime koyduğumu hatırlayamam. Ve her yanımda cep olduğu için hepsini aramak oldukça zaman alır.»

Bir tanesini çiğnemeye koyuldu ve sağ elini uzatarak yolcumuza iki tane verdi.

«Herkese bir tane,» dedi.

Menacer'in sunduğu cikletleri alırken adam:

«Mükemmel,» dedi, «ben de çok susamıştım zaten.»

Bir tanesini kendisine alakoydu, sağa dönerek ötekini bana verdi. Ben çok susamamıştım, hattâ hiç mi hiç susamamıştım, ama yine de aldım. Neden almayacaktım?

Üçümüzün de ön tarafta ne çok rahat, ne de çok rahatsız olduğumuzu söyleyemem. İki buçuk saat önce, yedide, hareket etmek üzereyken Menacer ortaya bir fikir atmıştı. Üçümüz de öne oturacaktık.

«Böylesi daha iyi, yanyana otururşak gevezelik edebiliriz ve yol gözümüze daha kısa görünür.»

Bu öneri oy birliğiyle kabul edilmişti. Böylece hepimiz öne oturduk ve biraz sıkışmamız gerekti. Bavullara gelince, onları arka kanepenin üstüne koymuştuk.

Menacer ciklet çiğnerken:

«Biliyor musunuz» dedi, «sadece araba vapuruna yetişmekle kalmayacağız, on beş ya da yirmi dakika kadar da erken varacağız. Bu eski arabamız çok şeker şey!»

«Sadece arabamız mı, şoförümüz de,» dedi yolcumuz ve bana göz kırptı.

«O da şeker mi?»

«Çok iyi bir şoför demek istemiştim.»

«Çok iyi olduğu görüşüne ben de katılıyorum. Araba kullanmakta Menacer'in üzerine yoktur.»

Menacer gülümseyerek sordu:

«Hey, bu yorumlar da ne? İkiniz de beni yağlıyorsunuz bakıyorum? Ne olursa olsun, övgülerinizi kabul ediyorum.

Bir şeyler eklemek istedim, ama hiç bir şey söylemedim. Midem yine ağrımaya başlamış ve keyfimi kaçırmıştı.

Bu esrarengiz ağrımın ortaya çıktığı çarşambadan bu yana tam sekiz gün geçti. Çarşamba akşamıydı, iş yerinde bir şeyler yazıyor ya da telefon ediyordum. Evet, ağrı birden belirdiğinde telefon ediyordum.

Bu tam anlamıyla bir «ağrı» değildi. Sanki mideme parmakla, ama biraz kuvvetlice bastırılıyordu. Birkaç saniye sürmüş, sonra geldiği gibi birden, bıçakla kesilmişcesine kaybolmuştu. O andan sonra da beni bir gün olsun rahat bırakmamıştı. Günde üç ya da dört kere, değişik saatlerde, işte olsun, evde olsun, sokakta olsun, beklenmedik anlarda geliyordu.

Otuz beş yaşında midemin başıma açtığı ilk dertti bu. İşin garip yanı, karımın bunu benden çok daha fazla önemsemesiydi. Mümkün olduğu kadar çabuk, yani hemen bir doktora görünmemi söyleyip duruyordu. Gerçi durumumu önemsemiyor değildim. Ama işteki bunca uğraşın arasında —hele bu son günlerde işler büsbütün artmıştı— doktora gitme zamanını ve isteğini nereden bulacaktım? Aslında doktora gitmememin bir başka nedeni daha vardı; ben işleri hep ertesi güne bırakan bir yaradılıştaydım.

Her ne olursa olsun, ilk fırsatta bir doktora görünmeye hazırdım. Hattâ, bir meslekdaşımın görünmemi hararetle tavsiye ettiği ünlü bir uzmana gitmek

niyetindeydim. Ama bu sadece rahatlamak içindi. Durumum sinirsel nedenlere bağlı olmalıydı herhalde. İşte yoğun ve sinir bozucu, aşırı bir çalışma, gereğinden fazla kahve ve sigara...

Menacer 'Eller yukarı!' der gibi:

«Kavşak göründü,» diye belirtti.

«Olamaz,» dedim, «kavşağa bu kadar çabuk mu geldik?»

«Evet! Ne sanıyorsun? 110'dan aşağı düşmeyince uzaklıklar tükenip gidiyor. On dakika sonra 40 numaralı devlet karayolunun kavşağına varacağız. O zaman 37'den çıkıp 40'ta gitmeye başlayacağız ve dosdoğru limana, araba vapuruna varacağız.»

«Mükemmel! Demek şimdiye kadar her şey yolunda.»

Bu sözlerden sonra Menacer sustu, çünkü kavşağa yaklaşıyorduk ve trafik korkunçtu. Aynı anda her yana bakmak zorunda kalıyordu Menacer.

Yolcumuza sordum:

«Kulağının arkasındaki o yara izi nedir? İlk kez farkediyorum. Şimdiye kadar hiç dikkat etmemiştim.»

Menacerin verdiği cikleti çiğnerken:

«Ha! O eski bir hikâye,» diye cevaplandırdı sorumu. «Streptokok.»

«Yani?»

«Daha çocuk sayılacak yaştaydım, on altı yaşında. On beş yıl önce! Evet, sağ kulağımın arkasını, tam kökünü streptokoklar kapladı. Öyle bir şişti ki, beni ameliyat ettiler; temizlemek, bütün irini çıkarmak için oldukça derin yardılar. O ameliyattan da geriye bu iz kaldı.

«Pek farkedilmiyor, biliyor musun? Yani görülüyor, ama dikkatle bakılınca. Hem elektrik tedavisiyle bunu yok ettirebilirsin de. Çok kolay.»

«Niyetim var.»

«Peki, neden bir türlü karar vermiyorsun? Yoksa korkuyor musun?»

Güldü.

«Canımı sıkıyor. Ama deneyeceğim. Daha önce de sözünü etmişlerdi. Evet!... Başkentten dönünce uğraşacağım.»

Kavşakta beklenmedik bir durumla karşılaştık. Bir şey olmuştu, otobüs bir kamyona ya da başka bir otobüse çarpmıştı. Nasıl anlamalı? Hem zaten bunun önemi yoktu. Tek önemli şey bizim de sıkışmış olmamızdı. Tam bir kargaşalık, olduğu yere mıhlanmış bir sürü araba...

Menacer frene basarken içini çekti:

«Bizimki de ne talih. Böyle uzun süre sıkışıp kalırsak hapı yuttuk. Bunu anlamak için dâhi olmak gerekmez. Araba vapuru da bizim kara gözlerimiz için hareketini geciktirecek değil ya. Ne olursa olsun, on biri on geçe, tam on biri on geçe kalkar.

Arabadan çıktım ve tarlalara doğru yöneldim.

«Hemen geliyorum! İki dakikada bitiririm.»

«Çitin arkasına!» diye bağırdı Menacer. «Ne bakıp duruyorsun? Doğru çite git! Oradan seni dürbünle bile göremezler.»

«Yok! Hayır! Düşündüğün şey için gitmiyorum».

Ve arabanın içinden gördüğüm kır çiçekleri kümesine kadar ilerledim. Adını bilmediğim çok güzel,

küçük kır çiçeklerinden, çabucak nefis bir demet yaptım.

Özenle demeti arabanın ön camına iliştirdim. Tek başıma da değil; yolcumuz hemen bana yardım etti. Menacer'e gelince, alışılmış ve alaycı bakışlarıyla ara sıra bizi izliyordu.

«Menacer'in cikleti dişime yapıştı,» dedi adam acıklı bir sesle. «Uzun zamandan beri çürük bir dişim var; üstte, sağda arkadan ikinci. Oraya soğuk, özellikle de buzlu su ya da bir yiyecek parçası girmesin, öyle ağrıyor ki delirecek gibi oluyorum.»

«Gidip doldurtmak için ne bekliyorsun? Belki de bir altın kaplama gereklidir. Demeti düzeltmede bana yardım ettiğin için şimdilik şu çiçeği al; yakana takarsın.»

Sanki ona çok değerli bir şey vermişim gibi sevindi. Küçük, mor çiçeği yakasına taktı ve nasıl olduğunu anlamak için ön cama baktı.

«İşte,» dedi gırtlağını temizliyerek. «Tam bir züppe. Yakamda çiçek; bir sosyete düğününe gitmeye hazırım.»

Neyse ki yol çabuk açıldı. Menacer gaza bastı ve tekrar 110'a çıkmakta gecikmedik.

«Sonunda cikleti çıkardım,» diye haber verdi öteki.

Sonra arkaya doğru kaykılarak gerindi, gözlerini kapatırken sağ ayağını uzattı. Bana gelince, evet, ben her zamanki gibi dışarı bakıyor, güzel görüntünün tadını çıkarıyor ve aynı zamanda onun en ufak bir hareketini kaçırmıyordum. Bir tek şüpheli harekette bulunacak olursa, sağ iç cebimde tabancam hazırdı.



İKİ KÜÇÜK yuvarlak. Biri öbürünün yanında. Sağdaki biraz daha büyükçe. Tam olarak yuvarlak da değiller. Düzensiz bazı yanlarıyla, daha çok bir elipsi andırıyorlar.

Bir süredir rahatsız etmekte olan kravatını gevşetti. Düğümü çok sıkıydı. Sonra sağ ayakkabısının bağının çözülmüş ve yerde bir solucan gibi sürünmekte olduğunu farketti. Bağlamak için eğilmek istedi.

Ancak eğilmedi. Başka bir şey yaptı; çizdiği kağıdı aldı, uzaklaştırdı, yaklaştırdı, dikkatle inceledi. İyi olmuştu. İki sinirli kalem oynatışıyla tamı tamına düşündüklerini yansıtmıştı. İki küçük yuvarlak. Biri öbürünün yanında, sağdaki biraz daha büyükçe. Tam olarak yuvarlak da değiller. Düzensiz bazı yanlarıyla daha çok bir elipsi andırıyorlar.

Kağıdı —elinin altında başka kağıt yoktu ve sigara paketindekini kullanmıştı— küllüğün yanma bıraktı yine. Bu yamru yumru, ucuz, alüminyum bir küllüktü. Üzerinde bir kuruluşun, belki de bir hava şirketinin —buna pek dikkat etmedi— reklamı vardı.

On dakika önce Spor Kahvesi'ne girerken, kapının yakınındaki masalardan birine oturmaya yeltenmemişti. Dosdoğru büyük salonun iç kesimlerine ilerlemişti.

Burada, bir ikisinin dışında, masalar tamamen boştu. Duvarın hemen dibinde, yaldızı yer yer kararmış ve dökülmüş, çerçeveli, dikdörtgen biçiminde büyük bir aynanın karşısında bir masa seçti. Çerçevenin üst yanında, en sevimsizinden iki melek karşılıklı duruyorlardı. Zevksiz. İkisi de, düzenli olarak aşırı besleniyor ve B 12 vitamini alıyormuşcasına tombuldu. Ve ikisi de birer boru çalıyordu. Herhalde bu pek soyut bir simge olmalıydı. Sırtını aynaya vermek, bu melekleri her an karşısında görmemek için sandalyesini çevirdi. Sözkonusu görüntü midesini bulandırıyordu.

Seçtiği yerin bir başka sakıncası daha vardı; tuvaletin hemen yanındaydı masası. Ve pembe karton üzerine elle yazılıp kapının tahtasına raptiyelenmiş.

İŞİNİZ BİTİNCE KAPIYI
KAPAMAYI UNUTMAYINIZ

MÜDÜRİYET

uyarısına rağmen, bu kapı hep açık ya da yarı aralıktı. Ve koku salona yayılıyordu. Gerçi çok değil. Ama yine de kokuyordu.

Yer değiştirmek için kalkacağını söyledi kendi kendine. Ama hareket etmek canını sıkıyordu. Üstelik Spor Kahvesi'nde saatler boyu oturacak da değildi. Duvardaki saat altı onbiri, (üzerinde son derece garip, belki de sineklerin eseri izler bulunan, kadranı toz içinde antika bir saatti bu) kendi saati altı on üçü gösteriyordu. Onunla saat yedide postanenin salonunda, «Yurdışı Taahhütlü» kabul eden bölümün önünde buluşmak üzere sözleşmişlerdi.

Spor Kahvesi'nden postaneye aşağı yukarı beş dakikada gidebilirdi. Ancak buluşmaya ilk gelen olabilmek için biraz daha erken gidecekti. Gecikmeyi ve bu süre içinde genç kadının kalabalığın ortasında, tek başına, küçük topuklarını yere vura vura ya da küçük tırnaklarını ısırarak, tedirgin bir şekilde kendisini beklemesini istemiyordu. Her akşam bu saatlerde, bir sürü insan, postanenin içinde, alanda ve yakınındaki sokaklarda toplanıyordu. Ve yalnız bir kadın görür görmez onu rahatsız eden bir sürü herif vardı.

Masaya oturur oturmaz ne arzu ettiğini sormaya gelen garsona:

«Bir konyak, duble olsun. Ve bir de siyah kalem» demişti.

Garson, pek ciddi, güç bir durumda yapıldığı ya da yapılması gerektiği gibi kulağını bile kaşımadı. Ters ters bakarak yineledi:

«Bir kalem! Hem de siyah!»

Bunu öyle bir sesle söylemişti ki insan bu sözlerin ardından:

«Hayır, kalem getirmiyoruz beyim!» diyeceğini beklerdi.

Ama garson bu türden bir şey eklemedi. Ceplerini karıştırdı, karıştırdı ve sonunda yarı kullanılmış, korkunç dişlenmiş bir siyah kalem çıkardı.

«Kaleme öyle bakmayın,» dedi. «Çok iyi iş görür ve eğer ucunu tükürüklerseniz daha da iyi yazar.»

Ceketinin sağ iç cebinde dolmakalemi vardı. Ancak mürekkeple çizmek istemiyordu. Mürekkep soğuktu, bir şey anlatmıyordu. Bununla, çizdiğine istediğini nasıl verebilirdi? Güçlü iki küçük yuvarlak. Ama kalem sıcaktı, içtendi.

Garson siparişini kaydetti ve kayboldu. İstediği konyağın getirilmesi için beklemesi gerekiyordu!

Salona bir göz attı. Boş duran bir iki garson gördü. Parmaklarını şaklattı. Dipte, sağdan gelen bir «Hemen beyim!» ya da buna yaklaşık bir şeyler duydu.

Çizdiğini, hem de ilk elde, başarmış olmaktan gerçekten memnundu. Rengârenk kalemleriyle küçük gemiler, kuşlar, ağaçlar çizdiği çocukluk günlerindeki gibi... Ama şimdi artık çocuk değildi. Ve çizdiği de ne bir küçük gemi, ne bir kuş, hattâ ne de bir ağaçtı.

Garson, en sonunda, salonun öbür ucunda görünmek lütfunda bulundu. Elinde kahve ve çeşitli içkilerle dolu tepsi, kaygusuzca ilerliyordu.

Âni bir hareketle küllüğü, bu ucuz, alüminyum küllüğü aldı ve görünmemesi için çizdiği kağıdın üzerine koydu. Anında fikir değiştirdi ve küllüğü, çizdiğinin kolayca görünmesini sağlayacak biçimde itti. Garson ya da herhangi biri çizdiğini farketse bile, bu iki yuvarlağın neyi yansıttığını tahmin etmeleri, hattâ akıllarının köşesinden bile geçirmeleri olanaksızdı.

Konyağın ilk yudumunda, biraz önce odasmda genç kadının kendisine verdiği öpücüklerin tadı vardı.

Kadını saat üçte bekliyordu ve o da saat üçte gelmişti. Genç kadın kapıyı kapar kapamaz sıkarak, ezerek, dudaklarını dudaklarına yapıştırarak kollarına almıştı onu.

«Ağzında garip bir tat var!» dedi kadına. «Çok ilginç bir tat. Bunu ilk kez farkediyorum.»

Kadın sanki şaşırmış gibi sordu:

«Öyle mi? Peki, söyle bana sevgilim, bu yeni tadı nasıl buluyorsun?»

«Hım... Çok yakıcı!»

Ve kadını yine öptü. Sonra kadın kollarından sıyrıldı, saçlarını düzeltmek için aynanın karşısına geçti.

«Buraya dosdoğru dişçiden geliyorum, haberin olsun. Küçük bir dolgu için uğramıştım. Sözünü ettiğin ve yakıcı bulduğun o tat dişçinin kullandığı uyuşturucunun tadı, sevgilim!»

Bu açıklama onu biraz soğuttu, ama kısa bir süre sonra yine istekle dolmakta gecikmedi. Otuz saniye sonra yatağın üzerine yuvarlanıyorlar, boğuşarak birbirlerini soyuyorlar, sonra da döşemenin üzerine düşüyorlardı, ve döşemenin soğuğunun verdiği ürperti ateşlerini söndürmediği gibi...

Masasın nıyanından geçtiğini görmedi, ama hissetti. Evet ve hem de canı çok yanarak. Çünkü masaların arasından geçerken, Spor Kahvesi'nin bu yabancı müşterisi, ayağına, biraz ilerde duran sağ ayağına basmıştı.

«Ayağıma bastınız, beyefendi!» diye yakındı.

Beriki durdu ve üzgün bir yüzle ona baktı.

«Ben mi?» diye sordu şaşkın şaşkın.

«Evet, siz! Sağ ayağıma bastmız, hem de...»

«Bağışlayın! Ben miyopum, hem de üç numara. Bunun son zamanlarda artmış olmasından korkuyorum. Belki dört ya da beş olmuştur.

Ne bahaneyle olursa olsun, gevezelikleriyle insanı tedirgin etme fırsatı kollayan büyük —ve küçük— kahvelerin boşboğazlarından çekinerek tartışmayı kestirip atmak için:

«Peki, peki! Eğer o kadar miyopsanız!..» dedi.

«Sigaramı küllüğünüzde söndürebilir miyim?» diye üsteledi adam.

Ona ters ters baktı:

«Elbette, neden olmasın?»

Yalnız kalınca çizdiği kağıda döndü yine, yeterince uzaktan baktı, sonra ağzına yaklaştırdı kağıdı ve dişledi. Yuvarlaklardan birini, küçüğünü ısırdı. Resimde solda olanı.

Tütünün sindiği kağıt acıydı. Mendilini çıkardı ve içine tükürdü.

Biraz önce odasında yaptığına yeniden başlaması için görünmez bir güç onu kışkırtıyor, duyduğu zorlu isteğe karşı koymakta güçlük çekiyordu. Yakıcı hale gelen döşeme taşlarının üzerinde boğuşurlarken, kadını sırtı kendisine dönük sararken birden çevirmiş ve göğsünü ısırmıştı. Daha küçük olanını, sağdakini.

Yavaş yavaş çevresindeki masalar dolmaya başlamıştı. Salonun bu köşesi canlanmıştı sanki. Bütün bu gevezelikler, içilen sigaralar, bütün bu insanların varlığı...

Antika duvar saatinin altındaki masada üç genç oturuyordu, içlerinden birinin bakımlı ve küçük bir sakalı vardı. «Gecenin Güzelliği» üzerine hararetli bir tartışmaya dalmışlardı. Film, kentin merkezindeki beş sinemada birden pazartesiden bu yana gösteriliyordu, olumlu olumsuz bir sürü eleştiriye yol açmıştı ve açmaktaydı. Basın, kamuoyu bölünmüştü. «Gecenin Güzelliği» çevresinde, pek cüretkâr olan konusu nedeniyle büyük gürültü koparmışlardı. Pek cüretkâr mı?

Sağ yanındaki masada, orta yaşlı iki tüccar son zamanlarda oldukça düşen —ya da yükselen, bunu iyi duyamamıştı— domuz yağı fiyatları üzerinde yüksek sesle ve hararetli el kol hareketleriyle konuşuyorlardı. Her birinin önünde buruşuk ve yağ içinde —domuz yağından konuştuklarına göre bu çok olağandı— birer defter vardı. Bunlarm üzerine yazıyor,

siliyor, hiç durmadan rakam dolu dizileri karalıyor, boyuna kahve ısmarlıyor ve sigara üstüne sigara içiyorlardı. İkisinden birinin etli, iri parmaklı elleri dikkatini çekti. Bir an, domuz yağı kokuyormuş gibi geldi bu eller.

Çoğu masalarda tek başına oturan insanlar vardı. Yalnızlar. Biri kahvesiyle, öbürü portakal suyuyla, bir başkası da sessizliğiyle başbaşa,

Köşedeki masada oturan iki yaşlı adama gelince, emekliye ayrılmış subay havası vardı hallerinde. Birinin, daha derisinden, siyah, üzerinde muhtemelen gümüş bir rakam bulunan cüzdanından teker teker çıkarıp arkadaşına gösterdiği fotoğraflara göz atmakla geçiriyorlardı vakitlerini.

« O biçim resimler olmalı bunlar!» diye geçirdi içinden. Çıplak çiftler, bu türden dalevereler.»

Ve altıyı yirmi beş geçiyordu kendi saatine bakılırsa. Birazdan kalkacak ve saat yedide postanede buluşacaklardı yine. Ayrılalı bir saat olmamıştı, ama aradan aylar geçmiş gibi geliyordu. Onunla olmayı öylesine istiyordu ki.

Birbirlerini tanıyalı yaklaşık olarak iki buçuk ay oluyordu, ilk kez o gün gelmişti odasına. İlk kez böylesine boğuşuyorlardı. İlk kez onu göğsüne bastırmıştı. İlk kez böylesine göğüslerini öpebiliyor ve ısırabiliyordu.

Garson tekrar masasının yanından geçti. Hayır, çizdiğinin küllüğün hemen yanında, rasgele birinin görebileceği yerde olması artık tedirgin etmiyordu onu. Neden tedirgin olacaktı ki? Bir üçüncü kişi, bu iki küçük yuvarlağın bir kadının göğüsleri olduğunu nereden kestirebilirdi?

Aynada yüzünü gördü, yana kaymış olan kravatını düzeltti. Dikkat etmemek için gösterdiği bütün çabalara rağmen, iki küçük meleği de gördü. Belki de bu çabalar yüzünden. Bu arada bir başka şeyi daha gördü; sağ kulağının altındaki yara izini.

O sıralar öğrenciydi. Okulu bitirmesine sadece bir yıl vardı. Yani on yedi yaşını sürüyordu. On beş yıl geçmişti aradan! Ve streptokoklar her yanını sarmış, sonunda kulak köküne yerleşmişti. Kulağının arkası inanılmaz derecede şişmişti. İrini çıkartmak için şişi yarmışlardı. İzi kalmıştı geriye. Bunu ortadan kaldırmak için elektrik tedavisi salık vermişlerdi ona. Bu öneriyi olumlu karşılamış, söyleneni yaptırmayı düşünmüştü. Sonra da bu işle hiç ilgilenmemişti.

Konyağın parasını ödemeye yetecek kadar bozukluğu olup olmadığını anlamak için para çantasını çıkardı. Yoksa bütün para vermesi gerekecekti. Garsonlar kendilerine bütün para verildiğinde çoğunlukla kafa tutarlar, ya da en azından bozukları olmadığını söylerler. Neyse ki yeterince bozuk parası vardı. Ama garson salonun öbür ucunda, sanki masalar arasında patinaj yapıyor gibiydi.

Yine tuvaletten gelen kokuyu duydu. Ve yine bir başka müşterinin kapıyı açık bırakıp çıktığını anladı. Arkaya döndü ve sinirli bir tavırla münasebetsize baktı. Bu kırk yaşlarında, iriyarı, anlamsız bir yüze sahip biriydi. Ona kapı konusunda bir şeyler söylemek geçti içinden. İnsan gibi davranmayı, tuvaletin kapısını ardına kadar açık bırakmamayı öğrenmesi gerekenler vardı anlaşılan. Bu insanlar evlerinde de aynı şekilde mi hareket ediyorlardı? Kahve-

de bir sürü başka insan vardı ve hiç biri de bu kokuya dayanmak zorunda değildi.

Ama hiç konuşmadı. İşi, özellikle tam gitmek üzereyken, bir yabancıya hesap sormaya kalkacak kadar ileri vardıracak değildi.

Tabağa bırakmak için bozuk parasını saydığı sıra, iriyarı adam çıkışa doğru ilerlerken sağ ayağına bastı. Yine mi! Yok hayır, bunu onun yanına bırakmayacaktı.

«Ayağıma bastmız, bayım!»

«Ben mi?»

«Evet, siz! Hem de tam nasırımın bulunduğu sağ ayağıma.»

«Yok canım! Ben sol ayak olduğunu sanıyordum.»

Ve cevabı beklemeden oradan uzaklaştı.

«Yediye yirmi sekiz var,» diye söylendi kendi kendine. Artık gitmenin zamanı geldi.»

Bir bozuk paranın masanın ayağına doğru yuvarlandığını gördü. Kendisinin olup olmadığını bilmiyordu. Eğildi ve parayı aldı.

«A! Evet, ayakkabımın bağı da çözülmüş. Bağlamam gerek, yoksa beni yere yuvarlayabilir.»

Eğilmek üzereydi. Ama buna vakit bulamadı. İki domuz yağı tüccarından biri, etli, iri parmaklı olanı tuvalete gider gibi yaptı ve masaya yaklaştı, eğildi, selofan kaplı sarı bir kimlik kartı çıkardı, tatlı, çok tatlı, neredeyse sevecenlik dolu bir sesle:

«Gizli servis,» dedi.

«Anlayamadım.»

«Bozuk parayı içtiğiniz konyak için bırakın da gidelim. Dikkat edin, konyak dubleydi.»

«Sizi üstlerinize şikayet edeceğim.»

Ayağa kalktı ve masaların arasında ilerlediler.

Polis müfettişi, sanki konuşmalarının devamıymış gibi:

«Ortalık ne kadar da dumana boğulmuş,» diye söylendi. «Çok sigara içilince soluk alınmaz oluyor. Sağlığa zararlı bir hava.»

Bütün bunların tümü öylesine tatlılıkla, öylesine hissedilmeyecek bir şekilde olmuştu ki, Spor Kahvesi müşterilerinden birinin bile durumu farkettiği şüpheliydi.

Kapıdan çıkıp iki metre gittikten sonra bağcığına bastı ve sendeledi.

«Ayakkabımın bağını bağlamak için durabilir miyim?» diye sordu polise. Öteki cevap vermedi ama gözlerinde her türlü konuşma isteğini yok eden bir şey vardı.

...NUÇ OLARAK Tuvalet Kağıdı olayından tutuklanan sanıkların dördü de suçlu olduklarını açıkça itiraf ettiler. Gizli servisimizin bir başarısı daha!

Bu arada bir ek açıklama yapmak zorundayım. Önceki sabah adamlarımız, dört sanığı, tutuklanmalarından hemen sonra, ön sorgularını yapmam için çalışma odama getirdiler; ama içlerinden biri, hiç bir şey sormama fırsat kalmadan, nöbetçilerin tüm çabasına rağmen cebinden bir anda küçük bir siyanür ampulü çıkarıp dişleri arasında kırdı ve hemen öldü! Bir an içinde gerçekleşen bu intiharın ayrıntılarına girmemin gerekli olduğunu sanmıyorum. Başkanı hemen bu kazadan haberdar ettim.

Yukarda: «Ve sonuç olarak Tuvalet Kağıdı olayından tutuklanan sanıkların dördü de suçlu olduklarını açıkça kabul ettiler,» diye yazmıştım. «Dördüncü sanığa ne bir şey sormama, ne de onun bana en ufak bir cevap vermesine fırsat kalmamıştı ama o da ötekilerin durumundaydı,» demek istemiştim. Hem sonuçta, intiharı, suçluluğunun en açık itirafından başka nedir?

Durdu. İkinci sayfanın başından yazdığı yere kadar olan bölümü tekrar okudu. İyi gidiyordu. Yalnız ard arda iki kere «ne de» yazmıştı. Birini iki tane x ile karaladı ve devam etti.

Önce, kısaca ama tümüyle Tuvalet Kağıdı olayının öyküsünü anlatmak niyetindeyim, sorgunun ayrıntılarına sonra gireceğim.

Evvelki sabah, yani 14 eylül sabahı, 11.05 yük treni gara yeni gelmiş ve görevliler boşaltmağa koyulmuşlardı.

Üzerinde Tuvalet Kağıdı yazan üç sandığın taşınması sırasında, sandıklardan biri görevlinin ellerinden kayıp peronun beton zeminine düşmüş ve açılmış, düzene karşı yüzlerce büdiri ortalığa dağılmıştı.

Gar ve çevresinde olağan denetimlerini yapmakta olan Gizli Servis ajanları hiç zaman kaybetmediler. Sonuç: Olay yerinde yakalanan dört sanık.

Öbür iki sandığı da açtılar ve içinde tek bir tuvalet kağıdı olmadığını gördüler; buna karşılık top...

Makineye yeni bir kağıt taktı.

...lam olarak, hepsi aynı metni taşıyan, düzene karşı 4310 bildiri ele geçirildi.

Yazdığı bölümü özenle tekrar okudu. Düzeltilecek ya da karalanacak bir şey yoktu. Yalnız a harfi iyi çıkmıyordu. Ve bu da canını sıkıyordu; çünkü a en çok kullanılan harflerden biriydi. Bunu, eline geçirdiği her kitaptaki şifreli mesajları çözmenin en büyük mutluluğu olduğu, onlarla uğraşırken sanki kendini kaybettiği çocukluk yıllarından beri biliyordu. O günlerde, yıllar sonra, hukuk diplomasını alır almaz Gizli Servise Soruşturmacı olarak girmek için başvuracağını kestiremezdi. Örgüte, yönetmelik uyarınca önce stajyer olarak ve çok kısa bir süre sonra da dikkati çeken yetenek ve çalışmaları sonucu asaleten atandı. Burada bütün zamanı, Gizli Servisin düzenin sürdürülmesi yolundaki mücadelesi çerçevesinde, şifreli mesaj hazırlamak ve her türden esrarı çözmekle geçiyordu. Bu alan bütünüyle ona ayrılmıştı.

Küçük fırçayla a'yı özenle sildi, kirli olmadığı halde A'yı da temizledi.

Oldukça kısa bir soruşturma tutanağı hazırlayacağı zaman bunu daktiloyla bizzat yazmak alışkanlığını edinmişti. Parmaklarına bakmadan yazmayı öğrenmek istiyordu.

Dört Sanık hemen Gizli Servis'e getirildiler ve müdürün emriyle sorguya başladım.

Kısacası bu bana şu sonuca varma olanağını sağladı: Sanıklar suçlu olduklarını itiraf ettiler ve...

Bir göz attı, a iyi çıkıyordu. Tertemiz.

Devam etmek istedi, ama yapamadı. O inanılmaz mide ağrısı tuttu. Sanki bir parmak midesine kuvvetle bastırılıyor gibiydi. Birkaç gündür, geçen çarşambadan bu yana böyleydi.

Otuz beş yaşında midesinin başına açtığı ilk dertti bu. Hep demir gibi bir midesi olduğunu söyler ve bundan gurur duyardı. Bu ağrı, belirdiğinden —geçen çarşambaydı— bu yana bir gün olsun onu rahat bırakmamıştı. Birkaç saniye sürüyor, sonra kayboluyordu. Ne olabilirdi bu? Sinirsel miydi? Ona kalırsa, muhtemelen, dedikleri gibi «psikosomatik» bir durumdu. Çalıştığı bölümün işi her zaman çok yüklüydü, birbiri ardına yığınla sorgunun sürdürülmesi gerekiyordu. Özellikle son zamanlarda, ama ne zaman böyle olmamıştı ki? Bir yanda, bütün gece bir sanıkla uğraştıktan sonra çok geç saatlerde, belki de sabah işten çıkmasına yol açan sorgular vardı ve ölesiye yorgun, sadece elbise değiştirmek, yıkanmak, hemen geri dönmek için eve gidiyordu. Öte yanda da sayısız kahve ve bir sürü sigara.

Karısı bunu çok ciddiye almıştı. Feryatlar koparmıştı: Hemen bir doktora gidip görünmeli, sağlığını ihmal etmemeliydi, falan filân. Gidecekti elbette, yeter ki boş vakti ve gitme isteği olsundu. Özellikle isteği.

Ağrı geçince, bir iki adım atmak, uyuşukluğunu gidermek için ayağa kalktı

Pencerenin önüne gitti. Neden kapalı tutuyorlardı pencereyi? Eylül, bu yıl olağanüstü sıcak geçiyordu. Pencerenin iki kanadını da ardına kadar açtı. Sonra oradan ayrıldı, çalışma masasına döndü. Sol-

daki üçüncü çekmecede aspirin vardı. Öğlenden beri işkence eden bu baş ağrısı fazla olmaya başlamıştı.

Az önce kahveyle getirilen bir bardak suyun yarısı duruyordu. O gün içtiği on beş ya da on altıncı kahveydi bu. Elinde bardak ve aspirin, pencereye döndü yine.

Gizli Servis'in baktığı Tiyatro Alanı ışıl ışıldı. Rengarenk, bir sürü ışık. Her keresinde renk değiştirerek yanıp sönen ışıklı reklamları gördü. Meydanda ve oradan bir elin dört parmağı gibi çıkan dört caddede akıp giden trafiği izledi.

Aspirini aldı. Ağzına götürdüğünde aklına sanık ve siyanür ampulü geldi. Adam da aynı hareketi yapmıştı.

«Aspirinden çok daha kolay! Ne olursa olsun, adam elimizden iyi kurtuldu. Güzel bir numara. Tereyağından kıl çeker gibi sıyrıldı işin içinden.»

Pencerenin önünde duracak vakti kalmamıştı. Müdür, en geç saat on bire kadar **Tuvalet Kağıdı** olayıyla ilgili raporu getirmesini istiyordu. Saat de onu yirmi geçiyordu.

Önünde karmakarışık duran sigaralardan birini aldı. Ama ardından vazgeçti; daha sonra içecekti.

Düzene karşı olan bir örgütün daha, kuruluş halindeyken kökü kazınmıştır. Gizli Servis...

«Beni duyuyor musun?» Birden müdürün sesi iç telefondan yükseldi.

«Evet, **Tuvalet Kağıdı** olayıyla ilgili raporu bitirdim ve birazdan elinizde...»

Müdürün sesi sözünü kesti:

«Söz konusu olan rapor değil! **Tuvalet Kağıdı** olayı kesinlikle kapandı, dosyası arşive kaldırılacak. Başlamakta olan yeni bir iş için gereklisin. (Spor Kahvesi) olayı. Dört saat önce, yani altı buçuğa doğru, ajanlarımız iki herifi tutuklamışlar. Birini kahvenin içinde, ötekini de dışarda, kaldırımda. Raporu odama getirdiğinde sana olayı ayrıntılarıyla anlatacağım. Sadece yeni bir iş için gerekli olduğunu bilmeni istedim. Aa! Evet... Bir de, yarın sabah tam yedide başkente gitmek üzere yola çıkacaksın. Her zamanki yol: Araba ve vapur. Menacer'le sen heriflerden biriyle Merkez'e kadar gideceksiniz; öteki oraya götürülmek üzere yarım saat önce yola çıkarıldı bile.»

«NİHAYET!» diye haykırdı Menacer. «Geçmemize izin vermek lütfunda bulundu. Hayvan herif!»

Bunları söylerken, gerçekten olağanüstü bir manevrayla uzun süredir yollarını kesmeye çalıştığı izlenimi uyandıran —bir gören olsa bunu bile bile yaptığını sanırdı— gri-yeşil, lüks otobüsün direksiyonundaki kaz kafalıyı geçmekteydi.

Spor Kahvesi'ndeki adam Soruşturmacı'ya döndü ve fikrini almak istiyormuşcasma:

«Menacer üstüne şoför olamaz!» dedi. «Ona ben de Menacer dedim; ama başka ne diyebilirdim ki? Sizin de ona Menacer dediğinizi duyuyorum, ben de bu nedenle...»

«Neden olmasın?» dedi Soruşturmacı. «Gizli Servis'te hepimiz ona Menacer deriz. Ona bu takma adı biz yakıştırdık; çünkü sözü edilsin edilmesin, her fırsatta konuşmaya 'Hayatımı Menacer olarak kazandığım günlerde, ben...' diye başlama alışkanlığı vardır da.»

«Ne Menacer'i?» diye sordu yolcu.

Sözü geçen de katıldı konuşmaya.

«Pirelerle uğraşırdım!»

Öteki, kendisiyle dalga geçiliyormuşcasına:

«Olamaz!» diye atıldı.

«Evet! Pirelerle uğraşıyordu,» diye üsteledi Soruşturmacı.

«Sekiz yıl boyunca bir topluluğum vardı,» diye açıkladı Menacer. «Pirelerin Büyük Geçit Töreni» adlı numaram uluslararası artist pireler yıllığında yer aldı. Kazandığım başarıyı görecektiniz! Topluluğum zorunluluk sonucu dağıldığında yüreğim parça parça oldu. İşe esrarengiz bir mikrop karıştı. Topluluğumun bütün üyeleri peşpeşe bu hastalığa yakalandı. Baş oyuncularım, ikinci derecedeki rollere çıkanlar, teknik personel, hepsi. Ve bir anda kendimi topluluksuz bir menacer olarak buldum! İşte o zaman Gizli Servis'e katıldım. Neden katılmayacaktım ki?»

Spor Kahvesi'ndeki adam bunları bilmediğinden dolayı kendini suçlu hissediyormuşcasma:

«Kuşkusuz» dedi.

«Ya, işte böyle! Pire Menaceri!» diye yineledi Menacer.

Aynı anda da, şerit değiştiren bir motosikletten kılı kılına kurtulmak için direksiyonu sola kırdı. Spor

Kahvesi'ndeki adam Soruşturmacı'nın üzerine savruldu, onun omuzuna sürtünüyor sanılırdı.

«Özür dilerim.»

«Önemli değil! Menacer direksiyonu birden kırmak zorunda kalınca, dengemizi yitirdik.»

«Hayır, ondan değil. Biliyor musunuz? Pirelerden söz edildiğini duyunca ben... Sadece pire sözcüğünü duymam bile kaşınmaya başlamam için yeterlidir. Bir yerde pire sözcüğünü yazılı ya da basılı olarak gördüğümde de aynı belirtiler ortaya çıkar. Bakın, bu sözcüğü söyler söylemez ve duyar duymaz kaşınmaya başladım.»

Yine Soruşturmacı'nın omuzuna sürtündü.

«Çok ilginç!» diye söylendi beriki yan yan bakarak.

«Budalaca değil mi? Budalaca ve aynı zamanda da acıklı?»

«Allerjiniz olmalı!» diye açıkladı Menacer.

«Allerji, kuşkusuz. Ve işin garip yanı, yalnız o sözcüğü duyduğum ya da okuduğum an kaşınmaya başlamam.»

«Yani?» diye sordu Soruşturmacı.

«Yani üzerimde bir pire ordusu dolaşsa hiç etkilenmem...»

«Şu doğada ne akıl almaz şeyler oluyor,» dedi Menacer. «Hem az önce ben seni kandırdım. Pi... anlattığım yaratıkların menaceri değildim. Hayır! Kıran kırana güreşler düzenliyordum.»

Üç adam bir süre hiç konuşmadılar.

Sonra yolcu, sessizliği bozarak sordu:

«Araba vapurunun on biri on geçe hareket ettiğini söylemiştiniz. Ya ondan sonraki kaçta kalkıyor?»

«Sonraki yarın sabah altı yirmide,» diye cevapladı Soruşturmacı.

«Demek bu yoldan başkente daha önce hiç gitmedin?» diye sordu Menacer.

«Hayır, araba ve araba vapuruyla başkente ilk kez gidiyorum. Bugüne kadar her başkente gitmem gerektiğinde —zaten bu pek sık olmazdı?— treni yeğledim.

«Tren ha!» dedi Menacer. «Bir sürü sıkıntıdan başka ne ki! Üstelik bir buçuk saat daha fazla sürüyor.»

«Bu yolun böylesine rahat olduğu aklımın köşesinden bile geçmezdi. İlerde bunu yeğleyeceğim. Demek öğleden sonra başka araba vapuru yok.»

«Tarife günde iki sefer öngörüyor,» diye açıkladı Soruşturmacı. «Biri sabahın erken saatlerinde, altıyı yirmi geçe. Öbürü de on biri on geçe. Öğleden sonraki iki sefer geçici olarak kaldırıldı.»

«Umarım gecikmeyiz de bu akşam başkette oluruz. Bu hikâye de bitsin artık! Merkeze gidince, beni suçlayacak hiç bir şey olmadığını görecek ve salıverecekler.»

«Dert edinme!» diye güven verdi Menacer. «Araba vapuruna ve geri kalan her şeye tam zamanında yetişeceğiz. Arabamıza tam güvenim var.»

«Ve de şoförümüze,» diye ekledi yolcu.

«Direksiyon başında beni de göreceksin biraz sonra,» dedi Soruşturmacı. «Menacer'le ben işi paylaşmak için anlaştık. Kentimizden araba vapuruna kadar arabayı Menacer sürecek. Araba vapurundan çıktıktan sonra, başkente kadar da ben. Böylece ki-

min daha iyi araba kullandığına karar verme olanağını bulacaksın.»

«Tamam. Size şimdiden söyleyebileceğim tek şey, kararımı verirken kesinlikle tarafsız davranacağımdır.»

Menacer bir şeyin gıcırdadığını duydu, hemen arabayı sağa yanaştırdı ve durdurdu.

Soruşturmacı, çok endişeli:

«Tam da beklenmedik bir arızanın sırasıydı,» diye söylendi. «Burada böyle kalırsak ne olacak?»

Menacer onun sözünü kesti:

«Bekle de ne olduğuna bakalım.»

Aşağı indi, kaputu kaldırdı ve motoru incelemeye koyuldu.

Yerinden bile kımıldamamış olan Soruşturmacı sinirli sinirli bağırdı:

«Ne olmuş? Ne olduğunu söylesene bize!»

Menacer, motordan hiç başını kaldırmadan cevapladı:

«Sana beklemeni söyledim. Hiç çekilmiyorsun!»

«Bir arıza varsa çok tatsız olur. Anlıyorsunuz değil mi? Beni anladığınızı umarım! Ben de, mümkün olduğu kadar çabuk başkente varmanızı istiyorum. Bu hikâye böylece bu akşam bitsin artık!»

Menacer kaputun altından çıktı:

«Elimden bir şey gelmiyor. Garip! Her şey yerli yerindeye benziyor, oysa bir terslik var... ama ne olduğunu anlayamıyorum. Neyse, yola devam edelim bakalım. Belki önemli değildir.»

Arabaya bindi yine, yağlı ellerini sildi, bir ciklet çıkardı —bu kez ötekilere sunmadı— ve gaza bastı.

«Neyse ki Menacer kesin bir şey bulamadı,» dedi yolcu. Bu akşam merkeze varamamak benim için çok kötü olur, sinirlerimi bozardı. Bu işi en kısa zamanda bitirmek istiyorum. Şimdiye kadar olanlar yetişir.»

«Her şeyin yolunda gideceğini ve araba vapuruna zamanında varacağımızı dileyelim,» dedi Menacer.

Sonra yine sustular. Bu sessiz geçen dakikalar oldukça rahatlatıcıydı. Fırtınayı haber veren sıcaklık, yolculuğun yorgunluğu onları bunaltıyordu. On, on beş dakikalık sessizlikler eski güçlerine kavuşmalarına, kendilerini, yıkanmış gibi zinde hissetmelerine yol açıyordu.

TUVALET KAĞIDI olayı üzerine hazırladığım rapor altı buçuk sayfaya yakın tuttu. Rapora, hızlı ama dikkatli son bir göz daha attım ve alışılagelmiş bazı ufak harf hatalarını düzelttim. Sonra dört örneği topladım. Evet, raporlarımı daktiloyla yazdığımda her zaman bir asıl, üç de kopya çıkarırım. Yönetmelik sorgu raporlarının dört tane olmasını öngörür. Aslı merkeze, kopyalardan biri müdüre, ikincisi o bölgedeki servis arşivine, sonuncusu da Soruşturmacı'nın kişisel dosyalarına gider.

Dört örneği imzaladım —her sayfaya bir paraf— ve müdüre verilecek olanı aldım. Çalışma odamın ka-

pısını kapar kapamaz, lambayı söndürmek için tekrar açtım. İçerde olmadığım zaman ışığın yanık kalmasından hiç hoşlanmam.

Müdürün odası iki kat yukardadır. Beşinci kat, 560 numaralı kapı. Bu durumda asansöre binmem gerekiyordu. Ama asansörün üçü de aşağı iniyordu. Bekleyip gecikmemek için, merdivenden çıktım.

Kapıyı vurdum. Müdürün: «Girin!» diye sesini duyduğuma emin olmadan içeri girmeye karar verdim. Hem, nasılsa beni çağıran o değil miydi? Müdürle Menacer'i içerde, başbaşa, pencerenin yanında ayakta buldum. Konuştukları gizli olmalıydı ki, beni görünce sustular.

«Gelmek için kötü bir zaman seçmişim galiba,» dedim. «Şimdi gideyim, biraz sonra dönerim.»

Müdür soğuk bir şekilde:

«Hayır, dönmeyeceksin!» diye atıldı, ve beni daha iyi görmek istermiş gibi gözlüğünü kaldırdı.

Pantolonunun arka cebinden mendilini aldığını gördüm —hep mendilini oraya koyar—, büyük bir özenle gözlüğünü silmeye koyuldu.

Uzun süre önce, tamamen bir raslantı sonucu, müdürün astigmat olduğunu duymuştum. Ama bundan hiç bir zaman emin olamadım. Çünkü —yine tamamen raslantı sonucu— onda ne astigmat, ne miyop, ne de başka bir göz kusuru olmadığını işitmiştim. Ve, devamlı olarak taktığı gözlük uydurmaydı. Yani, tiyatro oyuncularının rolleri gerektirdiğinde taktıkları âdi camdan gözlükler gibi. Bu gözlüğü neden taktığı konusunda hiç bir fikrim yok. Zaten bir fikir edinmek için de en ufak isteğim yok. Ola-

maz da! Gizli Servis'te her şey sırdır. Kilitli arşivlerde, düzene karşı eylemlerde bulunmaktan suçlu kişiler, düzene ters düşen fikirler ya da bu yolda duygusal eğilim beslemesinden kuşku duyulanlar hakkında bilgiler bulunur... Yani arşivlerde sırlar saklıdır. Ama duvarlarda, koridorlarda, merdivenlerde, asansörlerde, iç avluda, damda, pencerelerde, balkonlarda, tuvaletlerde de sırlar saklıdır. Örneğin, sifonlara çok duyarlı —Servis'te hoşgörülen tek duyarlılıktır bu— mikrofonlar yerleştirilmiş bulunması olağandır. Bu mikrofonlar bütün gürültüleri, olağan gürültülerden feryatlara, yalnız ya da iki kişi arasında geçen konuşmalara varıncaya dek her şeyi kaydeder.

Hayır, müdürün astigmatı hakkında bir fikir edinmeyi hiç mi hiç istemiyordum. Çünkü bir Gizli Servis ajanı için temel ilke Servisin dışında olup bitenleri öğrenme konusunda her türden tehlikeyi göze almak, ama servis bünyesinde geçenlerle hiç ilgilenmemektir.

Müdür gözlüklerini silerek:

«Yani gitme demek istiyorum!» diye düzeltti. «Gitmen sözkonusu olmadığına göre de dönmene gerek kalmıyor. Menacer, sen ve ben, biraz önce de söylediğim gibi, Spor Kahvesi olayı üzerine konuşacağız.»

«Ne olursa olsun, Tuvalet Kağıdı olayı hakkındaki raporu hazırladım. Altı buçuk sayfaya ya...»

Müdür bir el hareketiyle sözümü kesti. Raporumu, hiç bakmadan aldı ve masasının üzerine, sağ tarafına, telefonun yanma bıraktı.

«Tamam,» dedi bana. «Tuvalet Kağıdı olayıyla ilgili raporunu alıyorum. Ama Gizli Servis için bu olay kapanmıştır. Aranızdan biri oturmak isterse, rica ederim buyursun. Şimdi size Spor Kahvesi olayının gelişimini anlatmam gerekiyor.»

O ayakta durmaya devam ettiği için biz de oturmadık.

«Her şey bugün oldu,» diye söze başladı. «Bu hikâye sabah, saat on bire doğru, dün postaya verilmiş bir mektubu almamla başladı. İşte zarfı:»

ÖZEL

Gizli Servis Müdürüne

E. V.

Zarfın içine de aynı daktiloyla yazılan bir kağıt konmuştu. İşte kağıtta yazılı olanlar:

Yarın, yani içinde bulunduğumuz ayın on altısında, akşam saat altı on beş ve altı otuz arası Spor Kahvesi'ne düzene karşı olan bir örgütün önemli bir üyesi gelecek. Kendisi şu anda Gizli Servis gibi sözkonusu örgüt tarafından da tanınmamaktadır. Fotoğrafı ilişiktedir. Fotoğraf çok yakın bir tarihte çekilmiş olmamakla birlikte, Gizli Servis bu adamla ya da onun Spor Kahvesi'nde buluşması gereken kişiyle ilgilenmek isterse, yeterince yararlı olacağını düşünüyor ve umuyorum. Gerisi beni ilgilendirmiyor.

«Ve işte fotoğraf.»



Resmi inceledik. Bize bir şey demiyordu. Her gün binlercesine raslanan türden alışılagelmiş bir yüz. Bununla birlikte kalın gözlüklü, koca kulakları olan —koca kulağı— ve pos bıyıklı yabancının özellikleri yok değildi. Bu fotoğrafla, Gizli Servisin bir ajanı Spor Kahvesi'nin yüz müşterisi içinden bile onu tanıyabilirdi.

«İşte Spor Kahvesi olayı böyle başladı,» diye, devam etti müdür.

O sırada kapı vuruldu. Ve müdürlere özgü bir «Girin!» den sonra içeri bir ajan girdi.

Müdür sertçe bir sesle sordu:

«Ne oluyor? Umarım, Spor Kahvesi olayıyla

ilgili olarak tutuklanan iki kişiden birinin intihar ettiğini bildirmeye gelmedin bana. Tuvalet Kağıdı olayının dördüncü kişisi avucumuzun içinden kaçtı, bu kadarı yeter!»

«Hayır, sözkonusu olan intihar değil,» diye karşılık verdi içeri giren. «Sanık durumuna itiraz ediyor. Burada sorguya çekilmesi ve ötekiyle yüzleştirilmesi gerektiğini söylüyor.»

Müdür gülümsedi.

«Endişesini gider, biraz önce söylediklerimi ona tekrarla. Kısa bir süre sonra her ikisini de yüzleştireceğiz. Ancak, bu iş yalnız merkezde yapılabilir.»

Ajan çıktı.

— Ne diyordum? Ha! Evet, bu yazı karşısında ne yapmak gerekirdi? Bilmemezlikten gelmek mi? Hayır! Böylece adamlarımız erkenden Spor Kahves'ine gittiler. Ayrı ayrı masalarda, kimi terasta, kimi içerde yer aldılar. Tek başlarına ya da ikişer, üçer. Ve beklediler. Başka ne yapılabilirdi? Ellerinde bulunan tek dayanak noktası yabancının çoğalttığımız fotoğrafıydı. Bu sırada öbür müşterileri incelediklerini söylememe bilmem gerek var mı? Acaba içlerinde fotoğraftaki adama benzeyen var mıydı? Tam altıyı on iki geçe aranan adam göründü. Tam olarak fotoğraftaki gibi değildi, biraz daha yaşlıydı ve saçlarını değişik taramıştı. Ancak, onun beklediğimiz adam olduğuna hiç şüphe yoktu. Girişin sağma, caddeye bakan büyük pencerenin önüne oturdu. Bir portakallı gazoz ısmarladı. Garsona «Soğuk olsun!» dedi. Sonra portakallı gazozunu, kamışla, ağır ağır, hiç acelesi olmayan biri gibi, içmeye koyuldu Garsondan istemiş olduğu «Son Saat» adlı gazeteyi açtı, şöyle bir göz attı.

Portakallı gazozunu bitirdi —bardağın dibinde iki parmak kalmıştı—, ayağa kalktı ve tuvalete gitti. Hatırlıyor musunuz bilmem; Spor Kahvesi'nin tuvaletleri tek kişiliktir. Bu nedenle onu oraya kadar izleyemedik. Öhhö! Bunlar teknik zorluklar... İki dakika sonra, tam altıyı yirmi dokuz geçe adamımız tuvaletten çıktı ve masaların arasmdan kapıya doğru ilerlemeye başladı. Ajanlarımız tetikteydi! Üçüncü masanın yanma —tuvaletlerden başlayarak üçüncü— gelirken, bir başka adamın sağ ayağına çarptı ve üzerine bastı. Basarken adama dikkati çeken hiç bir işarette bulunmadı ve kapıya doğru ilerlemeye devam etti. Ama öteki kızdı ve bağırdı: «Ayağıma bastınız, bayım!» Fotoğraftaki yabancı en sonunda durmak zahmetine katlandı. Şaşkın şaşkın bakarak «Ben mi?» diye sordu şaşkınlıkla. «Evet, siz! Hem de tam nasırımın bulunduğu sağ ayağıma bastınız!» Bunun üzerine yabancı alaylı alaylı baktı ve «Yok canım! Ben sol olduğunu sanıyordum,» dedi. Ve hemen sonra kapıya yöneldi, sola, Bağımsızlık caddesine saptı. Peşinde, rasladığı biri olursa ikisini birden tutuklamak için bekleyen iki adamımız vardı. Sonuç olarak kimseye raslamadı ve Yıldız sinemasının önünde tutuklandı. Ötekine, sağ ayağmda nasırı olana, suçortağma —onunla belki kendi iradesi dışında ilişki kurmuş olan tek kişiydi —gelince, adamlarımızdan biri onu da tutukladı. Bir masaya oturmuş iki domuz yağı tüccarı rolünü oynuyorlardı. Böylece iki suçortağı şu anda elimizde. Sorguyu ben yönettim. Hangisinden başlamamı istersiniz? Ayağı nasırlı adamı önce ele alalım. Bunun hakkında ne düşünüyorsunuz?



Müdürün masasının üzerinde duran bir dosyadan ansızın çıkardığı kağıdı —sigara kağıdı paketlerindeki kağıtlardan biriydi— elime alırken:

«İki küçük yuvarlak bunlar,» dedim.

Başkan Menacer'e döndü:

«Ya sen, sen ne dersin bunlara?»

«Soruşturmacıyla aynı kanıdayım. Bence de kesinlikle böyle, iki küçük yuvarlak.»

Müdür yüzünün önündeki dumanı dağıtır gibi bir hareket yaptı ve devam etti:

— Gerek sizin, gerekse benim gördüğümüz bu iki yuvarlak çok açık bir şekilde iki küçük yuvarlaktan başka şey olmayabilir. Yani, hiç bir gizli anlamlarının bulunmaması, düzeni yıkmayı amaçlayan hiç bir şeyi içermemeleri olanaksız değildir. Sadece, bir karalama olabilir. Örneğin, bunu çizen, ayağına basılan adam... Spor Kahvesi'ne gelip oturunca, garsondan bir duble konyak ve siyah kalem istedi; garson da istediği kalemi verdi. Bunun üzerine, adam sigara pakedinin kağıdını çıkardı ve rasgele, sadece vakit geçirmek için iki küçük kare ya da başka şey yapacak yerde, bu iki küçük yuvarlağı çizdi. Ancak, bununla birlikte tersi de mümkün, bu çizgiler belki de şu an bilmediğimiz bir anlam taşıyor. Ama en iyisi başından başlamak olacak. Biraz önce de söylediğim gibi, adamlarımız, kimin yazdığı bilinmeyen mektupta belirtilen saatten (altı on beş, altı otuz arası) çok önce Spor Kahvesi'ne gittiler. Ve fotoğraftaki ada-

mın görünmesini beklerken herkesi, ama herkesi gözetlemeye koyuldular. Böylece nasırı olan adamı da farkettiler. İçeri girdiğini, dip tarafta, büyük aynanın önünde bir masaya oturduğunu, bir duble konyak ısmarlayıp garsondan bir de siyah kalem istediğini gördüler. Zaten bütün ayrıntıları biliyorsunuz. Bunları çizmiş, ve bir ara eğilip kağıdı koklamış. Koklamış ya da ısırmış, adamlarımız iyi görememişler; masaların arasında tartışan iki müşteri görmelerine engel olmuş. Sözde domuz yağı tüccarlarından biri, kısa süre sonra, görünüşte hiç bir suç unsuru içermeyen konuşmaları bitince onu fotoğraftaki adamla tutuklamış. Giderken adam ve ajanımız kağıdı masanın üzerinde bırakmışlar öteki «tüccar» almış. Hayır, adam tutuklandığında hiç telaşa kapılmamış, sadece «anlayamadım» ve «sizi üstlerinize şikayet edeceğim» demekle yetinmiş. Evet, ve üstelik ajanımızdan sağ ayakkabısının bağını bağlamak için izin istemiş. Neden bu soğukkanlılık? Suçluydu ve masum tavrı takınmaya mı niyetlenmişti, yoksa tam tersine suçsuzdu ve bundan doğan bir gönül rahatlığı içinde miydi? Bu sorunu şimdilik bir yana bırakalım ve devam edelim. Üzerine iki küçük yuvarlak çizdiği kağıdı kokladı ya da ısırdı, buna daha önce de değinmiştik. Ne yaptığını tam olarak bilmiyoruz. Belki de sinirli bir hareket, bir tiktir. Ya da belki... Biliyorsunuz, bazı şeyleri koklama tutkusu olan insanlar vardır. Basılmış kağıdı, baskıdan yeni çıkan kağıdı; özel bir zevk veren matbaa mürekkebini; ya da kadın iç çamaşırlarını. Son olarak da, adamın giderken masada bıraktığı, üzerinde iki küçük yuvarlak çizili kağıt... Unuttu mu, yoksa elimize geçmemesi için bile-

rek mi bıraktı?.. Kısacası, sözde domuz yağı tüccarlarından ikincisi, öteki ajanımız onlar gittikten hemen sonra bu kağıdı aldı.

Resimdeki sanığa gelince, biliyorsunuz, iki adamımız onu izlediler. Spor Kahvesi'nden çıkmasına, sola yani Bağımsızlık caddesine sapmasına engel olmadılar ve en sonunda Yıldız sinemasının önünde tutukladılar. Böylece o da elimize düşmüş oldu. Olayların akış sırasını bozmamak için geçici olarak ötekine dönüyorum; bir duble konyak içen ve iki küçük yuvarlak çizen adama. Tutukladıktan sonra, Gizli Servise ait, Spor Kahvesi'nden iki blok öteye bıraktıkları bir arabaya koyup buraya getirdiler. Bütün yol boyunca herif kaygısız, ama iyiden iyiye kaygısız görünmüş. Sadece bir ara, Postane Alanından geçerlerken saatine bakmış. Belki kendince bir nedeni vardı bunun. Her ne halse, adamımız ona birisiyle sözleşip sözleşmediğini sorunca kimseyle sözleşmediği, saatine sadece alışkanlık sonucu baktığı cevabını vermiş. Onu önce, üçüncü kattaki bildiğiniz odaya götürmüşler. Beklemesini söyleyerek orada bırakmışlar. Ancak önce, ne olur ne olmaz diye —Tuvalet Kağıdı olayının sanığını ve siyanür ampulünü unutmayalım— baştan aşağı soyunmasını, elbisesini, iç çamaşırlarını, çoraplarını ve saatini çıkarmasını istemişler. Başka giysiler vermişler ve onunkileri tepeden tırnağa aramışlar. İşte ceplerinde bulduklarımız.

Müdür masasının üzerinden, sanığın ceplerinden çıkan eşyaları teker teker alıp bize gösterirken tanımlarını da yapıyordu:

«Bir sigara paketi. İçinde dokuz sigara var. Yani on bir tane eksik, Spor Kahvesi'nde iki küçük yuvar-

lağı çizmek için çıkardığı kağıt da eksik. İşte kimlik kartı. Adı, soyadı, baba adı, ana adı, yaşı otuz iki —hayır otuz bir, onu bir yaş ihtiyarlattım—, bekar; mesleği, memur; ev adresi, 120 A. Zafer sokağı. Bir başka kart da çalıştığı Hermes Seyahat Acentası'na ait. Bir tırnak makası. İki prezervatif. İşte cüzdanı, içindeki sadece para; bize ışık tutacak hiç bir şey yok... Bir bozuk para çantası... Kısacası, sorguya ışık tutacak şey, ne yazık ki, bulunamadı»

«Başka bir şey yok mu? Evinde arama yapıldı mı?»

Sorumu müdür cevaplandırdı:

— Onu buraya getirdiğimiz andan başlayarak, bütün yapılması gerekenler çok çabuk yapıldı. Ona karşı en ufak bir suç kanıtı bulunamadı. Eviyse... Giriş katında bir oda ve de bağımsız bir küçük sofayla tuvalet; sonuç olumsuz. Alışılagelmiş bir bekar odası. Öbür kiracıların, komşularının, Hermes' teki iş arkadaşlarının verdikleri bilgilerin... Bir saat içinde bir sürü bilgi edindik bu konuda... Tümü bir noktada birleşiyor; sözü edilen kişi kendi halinde bir adam. Bugüne kadar ne Gizli Servisle, ne de polisle bir işi olmamış. Şimdiye dek düzene karşı eylemlerde bulunduğundan, düzene karşı ya da tam anlamıyla düzen doğrultusunda olmayan düşünce ve duygular beslediğinden hiç kuşkulanılmamış. Gizli Servis'e getirilmesinden iki saat sonra onu sorguya çektim. Hemen, suçortağının, bize Spor Kahvesi'ndeki buluşmaları konusunda her şeyi anlattığını söyledim ve ondan da anlatmasını istedim. Bana soğukkanlılıkla sözkonusu kişiyi tanımadığı, suçortağı olmadığı ve kahvedeki karşılaşmalarının hiç bir anlamı bulun-

madığı, kesinlikle bir raslantı olduğu cevabını verdi. Bunun üzerine, öbür adam sağ ayağına bastığında ne konuştuklarını sordum. Hiç duraksamadan konuşmalarını kelimesi kelimesine tekrarladı. Görünüşte suç unsuru taşımayan bir söyleşi bu. Daha ilerde, bir genel kanı edinesiniz diye şimdilik değinmediğim ayrıntıları anlatacağım size. Ne diyordum, hareket tarzımı anlıyorsunuz; adamlarımız ikisi arasmda geçen konuşmayı, tek bir sözcüğünü kaçırmaksızın dinlemişlerdi. Bu söyleşi olduğu gibi aklımdaydı gerçi, ama tersini ileri sürdüm, amacım onun bunları tam olarak tekrarlamak içtenliğine sahip olup olmadığını ya da değişiklikler getirip getirmiyeceğini görmekti. İkinci şık gerçekleşirse kendisine karşı elle tutulur bir kanıtımız olacaktı. Sonra, sigara paketinin kağıdına çizdiği iki küçük yuvarlağın ne anlama geldiğini sordum. Çizdiklerini gösterdim ona. Bu kağıdın bizim elimizde bulunuşuna şaşırmış görünmedi. Bana şu cevabı verdi: «Bunların belirli hiç bir anlamı yok, ne görüyorsanız odur: İki küçük yuvarlak Bana bu iki küçük yuvarlağın şüphe uyandırıcı olduğunu söylemeye kalkmayın! Ben onları vakit geçirmek için yaptım, pekala iki küçük kare, iki küçük dörtgen ya da başka bir şey çizebilirdim.» Ona bu açıklamayı kabullenemeyeceğimi, görünüşte suçsuz olan bu iki küçük yuvarlağın bir kroki, düzene karşı girişilecek bir harekâtta yararlanılması düşünülen iki silah deposu olabilme ihtimalinden söz ettim. Güldü, gözümün içine bakarak: «Kendi halinde, basit bir yurttaşım ben,» dedi. O zaman parladım: «Düzen açısından 'Kendi halinde, basit bir yurttaş' olmak hiç bir anlam taşımaz. Sadece düzene karşı olanlar ya da dü-

zenden yana olanlar, diye bir ayırım yapılabilir. Düzenin düşmanı olmak için, düzene karşı bir eylemde bulunmuş olmak gerekmez. Düzenden yana olmamak, düzenin sürdürülmesi için bir eylemde bulunmamak yeterlidir. Evet, düzen için 'Benimle olmayan bana karşıdır' yasası geçerlidir.» Beni büyük bir dikkatle dinledi ama davranışı değişmedi. Şimdilik size sorgunun bütün ayrıntılarını yansıtmıyorum; buna daha sonra değineceğim. Sadece sanığın başlangıçtan son ana kadar soğukkanlılığını koruduğunu söylemekle yetineceğim. Bir suçsuzun davranışı bu. Benden istediği tek şey, mümkün olduğu kadar kısa zamanda ötekiyle yüzleştirilmesi oldu. Ona olumlu cevap verdim; ayrı ayrı sürdürdüğümüz ön sorgular bitince bunun gerçekleşebileceğini, yüzleştirileceklerini söyledim. Bu süre içinde merkezle sürekli ilişki halindeydim. Spor Kahvesi olayının kendilerini son derece ilgilendirdiğini belirttiler. Sorgu ilerledikçe, iki sanık hakkında öğrendiklerimizi iletmek için birkaç kere telefon ettim. Duble konyak içen adamın sorgusuna gelince, heyecanlı bir yerinde kesip kırk beş dakika sonra tekrar başladım. Saat ona doğru onu çağırttım ve ifadesine ekleyecek bir şeyi olup olmadığını sordum. Olmadığını, söyleyeceği her şeyi söylediğini bildirdi. Bunun üzerine açıkladım: «Ama size verilecek bir haberim var; yarın sabah erkenden Gizli Servisin bir arabasıyla merkeze götürüleceksiniz. Suçortağınız, topladığımız delillerin ışığı altında ve merkezin emriyle şu sıra başkent yolunda; yanında adamlarımızla tabii. Bu bakımdan suçortağınızla yüzleştirilmeniz merkezde yapılacak. Benim Spor Kahvesi olayındaki görevim burada bitiyor, gerisi mer-

kezin bileceği iş.» Bu habere sevindiğini söyleyemem. Tersine, bu gecikmeye sinirlendiğini açıkça belli etti. 'Tamamiyle haksız uygulamalar'ın sözkonusu olduğu bir şeyler söyledi ve tartışma bu kadarla kaldı.

«Böylece yarın sabah merkeze nakledilecek» dedi Menacer.

«Evet, yani ona ikiniz refakat edeceksiniz. Yöntemi biliyorsunuz. Çok erken, sabahın yedisinde yola çıkacaksınız ve on biri on geçe kalkan araba vapuruna bineceksiniz.»

Fotoğraf bölümü görevlisi müdürü iç telefona çağırdı:

«Mikrofilmler hazır! Hepsini banyo ettik, mükemmel oldu. İstediğiniz zaman görebilirsiniz.»

«BAHSE girerim ki yağmur yağacak,» dedi Menacer.

«Bahse girerim ki, yağmur yağmayacak,» demediyse eğer.

İyice duyamamıştım. Ona sordum:

«Yağmur hakkında tam olarak ne dedin?»

«Hava durumunu verdim; yağmur öngörülüyor!»

«Hadi canım sen de!»

«Neden ama? Sen aynı fikirde değil misin?»

Bir kahkaha attım.

«Öyle olsun! Ama yağmur yağacağını da nere-

den çıkardın. Güneşin altında neredeyse kavrulacağız, gökte de bir tek bulut yok. Var aslında! Zararsız ve naylon iç çamaşırı gibi saydam iki üç küçük bulut var... Ama bu bulutlara bakarak yağmur yağacağını ileri sürmek...!»

Menacer bir el hareketi yaptı. Önce bir sineği kovmak istediğini sandım. Ama ortalıkta sinek göremeyince bunun, benimle aynı görüşü paylaşmadığını göstermek için olduğunu anladım.

«Sıcaklık boğucu, nemli. Unutmayalım, eylüldeyiz ve bu da olağan değil. Ne dersin?»

Spor Kahvesi'ndeki adam araya girdi:

«Menacer'in hakkı var. Fikrimi açıklamama izin verirseniz, ben de bu sıcaklığın şaşırtıcı olduğu kanısındayım. Ve yağmura dönüşeceğini sanıyorum.»

«Böylece bire karşı iki kişisiniz. Çoğunluk sizde.»

Hep yüz onla gidiyorduk. Bir sigara yaktım, müdürün çok gerçekçi ve mükemmel felsefesi üzerinde düşündüm. Gerçek bir denklem: «Benimle birlik olmayan bana karşıdır. Düzen bizimle ötekileri ayıran sınır çizgisidir. Düzenden yana olanlar bu tarafta, düzene karşı olanlar öteki tarafta yer alırlar. İkisinin arası uçurumdur.»

«Yağmura tutulma talihliliğine, daha doğrusu talihsizliğine uğrarsak,» diye devam etti Menacer, «korkarım gecikeceğiz.»

«Şimdi düşünüyorum da,» dedim, «bu sıcaklık gerçekten garip. Bunun bize yağmur hazırlaması hiç de olanaksız değil.»

«Yağmaya başladı mı tam bir karışıklık olur. Muhtemelen yolda takılıp kalır ve böylece değerli

bir zaman kaybederiz. Ayrıca, kaymamak için yavaşlamak zorunda kalacağım.»

Menacer, gözlerinin üzerine düşmeye devam eden şapkasını yine arkaya itti, sonra bütün dikkatini vermek istiyormuş gibi direksiyona eğildi. Hem araba akımı bundan daha yoğun olamazdı.

Ötekinin ikimizin arasında öyle durgun bir hali vardı ki, sanki ilaçla uyutulmuştu. Belki sadece uykusu gelmiş ve içi geçmişti. Kuşkusuz böyle olmalıydı, çünkü sağ gözünü yarı kapıyordu.

Gizli Servis'in eline düştüğünden ve sorgu mekanizması harekete geçtiğinden bu yana, kendiliğinden karşımızdakilerin yanında yerini almış oluyordu. Düzenden yana olduğunu kanıtlayamamıştı. Öyleyse düzene karşıydı. Düzenin düşmanıydı. Dolayısıyla da benim.

Önce bana, sonra da Menacer'e bakarak:

«Yağmurda yol tehlikeli olur. Asfalt yağ dökülmüş gibi kayganlaşır,» dedi.

«Terden sırılsıklam oldum,» dedi Menacer.

«Ben de,» dedim. «Gömleğim derime yapışıyor, özellikle de yakam sanki tutkala bulanmış. Ya donum, o da aynı, çok rahatsız ediyor bu beni.»

«Ellerim terden yapış yapış,» dedi öteki.

Birden onu sağ —belki de sol— elini kaldırmış, müdüre: «Ben basit bir yurttaşım,» derken görür gibi oldum. Böylelerini yakalayıp sorguya çekmek için Gizli Servis'e getirdiklerinde, hepsi, en azından çoğu böyle başlar. Önce masum güvercin, büyük bir yanlışlığın kurbanı rolündedirler. «Ben basit bir yurttaşım.» İşte dillerinden düşürmedikleri beylik cümle. Sanki verdikleri kanıtın ne kadar boş, anlam-

sız olduğunu bilmiyorlarmış gibi. İnsan, düzenden yana elle tutulur bir eylemde bulunmamışsa, «basit bir yurttaş» olmak sadece anlamsız değil, aynı zamanda ileri sürene karşı kullanılabilecek bir kanıt olur. Düzenden yana çalıştıklarını kanıtlayan bir şey göstermeksizin «basit bir yurttaş» olduklarını ileri sürenlerin, suçlu sayılıp cezalandırılmalarını sağlamak amacıyla, olanakların elverdiği en kısa süre içinde bir yasa çıkartılmalıdır. Ve bu yasa, sadece «Ben basit bir yurttaşım» demenin bile suç olduğunu öngörmelidir. Çünkü yalnızca «basit bir yurttaş» olmakla yetinen, başka bir şey yapmayan aynı zamanda yasa dışı bir kişidir.

40 numaralı devlet karayolunun 113. kilometresinde, Menacer cikletlerini çıkarıp bize sundu. Memnunlukla kabul ettim. Bir süreden beri çok susamıştım, dilim pörsümüş bir patates gibiydi ve ben de ondan ciklet istemeyi düşünüyordum.

Öteki Menacer'in uzattığı cikleti geri çevirdi:

«Hayır, teşekkürler! Beni bağışlayacağınızı umarım, bu kez kabul edemeyeceğim... Zaten daha önce de söylemiştim. İlk verdiğiniz ciklet çürük bir dişe yapıştı. Sağ üstte, sondan ikinci. Uzun süreden beri...»

«...İçi oyuk, ve oraya soğuk su ya da bir yiyecek parçası gitse ağrısından delirecekmiş gibi oluyorsun. Biliyorum. Meslekdaşıma anlattığında, çaktırmadan dinledim.»

Müdürü, yedi yıl önce Gizli Servis'e stajyer soruşturmacı olarak girdiğimde tanıdım. Beş ay içinde servise asaleten atandım. Bir rekordu bu. Yönetmeliğe göre, üç yıl geçmesi gerekiyordu. Merkezin gün-

lük duyurusunda asaleten atandığımı bildiren yazıyı onur, sevinç ve heyecanla okumuştum: «...Stajyer soruşturmacı olarak gösterdiği özel çaba ile uzmanlık bir yana, düzenin sürdürülmesi uğraşına olan bağlılığı ve düzen tutkusu göz önüne alınmış ve bu nedenlerden ötürü kendisi...» Kısacası, müdürle ilk tanıştığım an onun ne kadar güçlü bir kişiliğe sahip olduğunu anlamıştım. Benim üzerimdeki etkisi —dolaylı ya da dolaysız— şimdi de olduğu gibi derin ve tüm benliğimi sararcasınaydı. Düşünce yapısı —yani her türlü düşünce biçiminden yoksunluğu— iliklerime işledi.

Benimle birlikte terfi eden sekiz stajyerin yemin töreninde —hayatımın en mutlu günlerinden biriydi bu— bizlere yönelttiği sözler hiç silinmemek üzere bilincime kazınmıştı: «Gizli Servis'e hizmet edenler için özel bir felsefenin varolduğunu bilmelisiniz. İnsanlar, bu felsefeye göre, iyi, kötü, namuslu, namussuz diye ayrılmazlar; insanları bu pek gerçekçi olmayan ve bize geçmişten kalan değersiz ayırımların ışığı altında incelemek, sınıflandırmak yanlıştır. Gizli Servis Soruşturmacısı sadece tek bir ayırım tanır: Düzenden yana ya da düzene karşı olmak. Bu yalınlaştırma hem Gizli Servis, hem de özellikle içinizden her biri için değerlidir. Düzen ve birey açısından başarının ve iç huzurun sırrı, anahtarı yalınlaştırmadadır. Az düşündükçe daha başarılı olur ve düzene daha çok bağlanırsınız. Bir numaralı tehlike düşünmektir. Kendi kendinizle konuşmak, inceliklerle uğraşmak yok. Bir Gizli Servis Soruşturmacısına uygun düşen, tekrarlıyor ve dikkatinizi çekiyorum. **'Düzenden yana mı... Düzene karşı mı?'** Sorusunu

sormaktır.» Müdürü dinlerken öylesine heyecanlanmıştım ki —bir öğle sonrasıydı, hazirandı, 11 haziran, öğlende bir kilo kirazı mideye indirdiğim için karnım ağrıyordu— coşkunluğumu koruyabilmek için karnımın ağrısını unutmayı başardım. Bir an gözlerimin nemlendiğini hissettim ve o sabah, Gizli Servis'teki görevimi göz önünde tutarak aldığım kara gözlüğü hemen çıkardım. Böyle yapmamış olsaydım, müdür heyecanımı farkedemezdi elbette.

«Biraz müzik dinlesek?» diye önerdi Menacer. «Saat onu on iki geçiyor. Yarıma kadar Herkes İçin Müzik var.»

«Çok iyi fikir!» dedim.

Radyoya eğildim, epey uğraştıktan sonra —çok parazit vardı— istasyonu bulmayı başardım. Çok hareketli, en son parçalardı çalınanlar. Harika. Menacer dört köşe oldu:

«Bu hareketli parçalar içime işliyor. Hepsi hareket ve canlılık dolu.»

Spor Kahvesi'ndeki adam sert bir sesle:

«Ama bana hiç bir şey ifade etmiyor bu hareketli parçalar!» dedi. Bir yandan da, sanki bir tehlikeye atılıyormuş gibi, kısık gözlerle Menacer'e bakıyordu.

Ona cesaret verdim:

«Görüşünü içtenlikle söylemekle iyi ettin. Menacer'in kendi görüşü, senin kendi görüşün, benim kendi görüşüm var ve... Menacer'inkiyle mi uyuşuyor sandın? Hayır, ben de seninle aynı görüşteyim. Bu hareketli parçaların canı cehenneme, hepsi anlaşılmaz ve aptalca! Sahi, sen hangi tür müzikten hoşlanıyorsun?»

«Eski romantik şarkılardan.»

«Tebrikler!» diye bağırarak coşkunluğumu belittim. «İkimizin zevki birbirine benziyor anlaşılan.»

«Saat kaçta başkente varacağımızı düşünüyorsunuz?» diye sordu bana.

«Bakalım! Araba vapuru on biri on geçe kalkıyor... İki buçuk saat deniz yolu sürer. Saat bir buçuk, ikiye çeyrek kalaya doğru araba vapurundan çıkarız. Sonra, üç saat arabayla... Saat beşte ya da beşi bir kaç dakika geçe gideceğimiz yere varırız.»

«Çok iyi! Merkez'le işimi bugün bitirebilecek kadar erken varıyoruz. Sonra, Menacer'le sizi bir gece kulübünde bir şeyler içmeye davet edeceğim. Başkentte çok yoğun bir gece hayatı vardır, üçümüz birlikte eğlenelim istiyorum.»

«Demek Merkez'de seni salıvereceklerinden eminsin? Hem de gider gitmez, öyle mi?»

«Evet! Beni hiç bir şeyle suçlayamazlar, benim de suçlanacak hiç bir davranışım olmadı. Hiç tanımadığım, beni yüzleştirecekleri öbür herif uydurduklarını kanıtlayamayacak. Çenesini kapayacağım. Bu serüven de bu akşam bitecek. Merkez'e varır varmaz.»

Konuşmayı uzatmadım. Konuştuklarımızı duyduğunu kabul edersek, Menacer de benim gibi yaptı. Ön cama eğildim ve çiçek demetini düzelttim.

MENACER gülmeye başladı. Bu beni şaşırttı. Bu tür patlamayı gerektiren hiç bir durum yoktu. O sıra konuşmuyorduk, suskunluk anlarımızdan biriydi.

Ona sordum:

«Ne oluyor sana?»

«Şurada, solda soğuk hava kamyonu,» dedi iki kahkaha arasmda.

Olağanüstü yanı bulunmayan bir soğuk hava kamyonuydu bu. Uçaklar gibi gümüş rengi. Yan yana gidiyorduk.

«Ee, ne var? Seni bu kadar güldüren nedir?»

«Üzerindeki yazıyı görmüyor musun?»

Tekrar baktım ve kamyonun yan tarafmda, epey aşağı doğru, beğeniden uzak, büyük harflerle yazılmış:

NEPTÜN DONDURULMUŞ BALIKLARI DENİZDEN YENİ ÇIKANLARDAN DAHA TAZEDİR

yazısını gördüm.

«Matrak değil mi?» diye devam etti Menacer. «Şu 'denizden yeni çıkanlardan daha tazedir' sözü! Bilmiyorum ama ben bunu matrak buluyorum.»

Ve cümlesini başka bir kahkahayla noktaladı.

«Evet, oldukça ilginç,» dedi, Spor Kahvesi'ndeki adam. «Ama o kadar da matrak değil.»

«İyi, iyi. Herkesin fikri kendine!» diye karşılık verdi Menacer. «Ama bu bana bir şeyi hatırlattı. Karım başkentten dönüşümde, kendisine limandan taze balık getireceğimi umuyor. Bir de kombinezon, tabii.»

Sordum:

«Ne kombinezonu?»

«Bir dergide, başkentte satılan yeni kombinezonların ilânını görmüş. Adresini verdi, ceplerimden birine koydum, yitirmediysem tabii. Ne tür bir kombinezon olduğunu bilmiyorum, özel bir yanı olmalı mutlaka. Almamı istediklerini unutursam hapı yuttuğumun resmidir.»

«Dert edinmeyin,» dedi ona Spor Kahvesi'ndeki adam. «Ben size hatırlatırım. Balık ve kombinezon.»

«Bu yardımı içtenlikle kabul ediyorum. Demek Merkez'den çok kısa bir zamanda kurtulacağından eminsin?»

«Neden olmasın? Beni suçlayabilecekleri hiç bir şey yok. Merkezdekiler, eminim, bütün bu eziyetleri bana boşuna çektirdiklerini hemen anlayacaklardır. Başka türlü olamaz. Hattâ benden özür bile dileyecekler.»

«Bu olanak dışı değil,» dedim ben de.

214 numaralı kilometre taşını geçeli çok az olmuştu ki Menacer bize döndü:

«Bu motora da ne oluyor? Ne olup bittiğini anlamak için kenara yanaşacağım.»

Ben arabanın içinde kaldım. Adamımızı tek başına bırakamazdım, tabii. Menacer'in büyük bir kuşkuyla kaputu kaldırıp motora eğildiğini gördüm.

Homurdandım:

«Bugün de ne talihsizlik böyle! Gecike gecike araba vapurunu kaçıracağız.»

Menacer, her tarafı makina yağına bulanmış bir halde doğrulurken:

«Araba vapuruna yetişmeyi aklımdan çıkarabilirsin!» diye söylendi bana.

Arabadan inerken kızgınlıkla bağırdım:

«Ne demek istiyorsun?»

«Sakin ol! Gayet basit; karbüratör hapı yutmuş.»

Parladım:

«Tüh!»

Ve kızgın kızgın çamurluğu yumruklamaya başladım.

«Şimdi tamam! Biraz önce motorda bir bozukluk olmasından kuşkulandığımı söylemiştim. Artık

bu bozukluğun nerede olduğunu biliyoruz; karbüratördeymiş.»

«Sen yolcuya göz kulak ol; bir de ben bakayım.»

Adamımıza yaklaşmak için iki adım attı, ben de motorun üzerine eğildim, bir süre inceledim. Aşağı yukarı on dakika sürdü bu.

«Haklısın,» dedim doğrulurken. «Yarım metre bile gitmemiz olanak dışı. Karbüratör yüzünden buraya çakılıp kalacağımız kimin aklına gelirdi!»

«Şimdiden on bire on var. Bir çeyrek sonra araba vapuru kalkıyor. Bize de yarın sabahı beklemek kalıyor.»

Ötekine döndüm:

«Ya sen, hiç bir şey söylemiyor musun? Şaşkın şaşkın oturuyorsun yerinde!»

Ön kanapeye çakılmış gibiydi, çocuksu gözlerle bana baktı. Masum gözlerle demek istemiyorum, ama biraz şaşkınca. Mırıldandı:

«Ne söylememi istiyorsunuz? Canı en fazla sıkılan benim, sanırım.»

Bu sırada motosikletli bir trafik polisi belirdi. Dosdoğru üzerimize geldi ve motosikletini arabamızın yanına çekti.

«Ne oluyor?» diye sordu, ceza defterini çıkarırken:

Aynı anda da hepimizi, tek tek, sert ve kuşkulu gözlerle süzüyordu.

«Karbüratör!» dedi Menacer.

Motosikletli polis, daha önce karbüratör sözcüğünü hiç duymamış gibi sordu:

«Ne?»

Sakin sakin açıkladım, oysa sinirlerim kopacak gibi gergindi:

«Karbüratör yüzünden yolda kaldık. Karbüratörümüz bozuldu ve bir milim bile ilerleyemeyiz.»

«Ya! Öyle mi?»

Nesli tükenmiş bir hayvan, dinosor ya da buna benzer bir şeymişiz gibi baktı bize.

Sonunda defterini kapadı ve gidecek gibi oldu. Ama, pişmanlık duymuşcasına, aracından indi, 'Kasları harekete geçirici' birkaç hareket yaparak uyuşukluğunu giderdi. Sonra Menacer'e yaklaştı.

«Bugün hava ne kadar da sıcak!» dedi. «Eee, şu karbüratör... Ne olduğunu tam anlamıyla öğrenmek için bir de ben bakayım.»

«Memnunlukla!» dedi Menacer. «Devlet karayolunun ortasında keyfimizden durduğumuzu düşünmüyorsunuzdur herhalde?»

Tam o anda motosikletin telsizi vızıldadı ve polis karbüratörü incelemeyi bir yana bırakıp kulaklığı almak zorunda kaldı.

«Evet, 214 üncü kilometredeyim. Hayır, önemli bir şey yok. Birinin karbüratörü bozulmuş. Nasıl? 305'te çarpışma mı? Tamam, hemen oraya gidiyorum.»

Sonra bize döndü:

«Arabanız için bir tamirhane bulmaya çalışın! En kısa zamanda hem de!»

Motosikletine atladı ve bizi bir duman bulutuna boğarak hareket etti.

OTO-STOP çabaları başarısızlığa uğradı.

«Üç kişiyiz. Bir manga... Kim durup da bizi alır?» dedi Menacer.

«Ne anlatıp duruyorsun?» diye bağırdı ona Soruşturmacı. «Uzun saçlarınla —kaç günde bir berbere gidiyorsun?— ve koca ön ayaklarınla adamları işkillendiriyorsun.»

«Benim suçum mu? Bunu mu anlatmaya çalışıyorsun.»

O sırada bir kamyon durmak lutfunda bulundu.

«Limana mı gidiyorsunuz?» diye sordu şoför onlara.

«Evet, araba vapuruna,» diye açıkladı Menacer. «Ama artık onu kaçırdık.»

«Ne oldu?»

«Karbüratör.»

«Bir süre önce benim de başıma geldi. Şubat ayında. Karda. Hem de yarım metre karda. Pekâlâ, iki kişilik yerim var. İşinize gelir mi? Biri açıkta kalacak.»

«Sözkonusu değil!» dedi Menacer.

«Üçümüz arkadaşız ve birbirimizden ayrılmak istemiyoruz,» diye açıkladı Soruşturmacı.

«Öyleyse talihiniz açık olsun!» dedi şoför, ve onları orada bıraktı.

Onları kentten ayıran beş kilometreyi yürümemenin bir yolu daha vardı: Otobüs. Ama yakınlarda durak yoktu ve ilk durağa kadar on beş dakika yürümek zorunda kaldılar... Durup beklediler, tabii, bavullarını almışlar ve arabanın kapılarını kilitlemişlerdi.

On beş dakika daha beklediler. Sonunda otobüs geldi. Ama boşuna sevinmişlerdi! Otobüs ağzına kadar doluydu ve şoförü eliyle yer olmadığını işaret etti.

«Zamanımızı boşuna harcamak gereksiz,» diye homurdandı Menacer. «Bavulları yüklenelim ve yürüyelim.»

Sadece Menacer'in neşesi yerindeydi. Yürürken ara sıra bir şaka yapıyor ya da öbür ikisinin asık suratlarını güldürmek için bir şey söylüyordu, ama çabaları boşunaydı. Spor Kahvesi'ndeki adamın ağzından bir tek söz bile çıkmıyordu; sadece bir kere

söze karışıp bu gecikmenin canını çok sıktığını, çünkü serüveninin umduğu gibi akşama sona ermeyip bir geceyi daha kararsızlık içinde geçirmek zorunda kalacağını söyledi. Soruşturmacı'ya gelince, o daha da sinirliydi. On dakikada bir küfürü basıyordu.

«Aptallar gibi gafil avlandık, bu kuşkusuz!» dedi bir ara. «Tam limana yaklaşmışken karbüratörün bozulması olacak şey değil!»

«Hadi, hadi, hep homurdanıp durma!» diye karşılık verdi Menacer. «Hayat bu! Başımıza daha da kötüsü gelebilirdi. Bir arabaya çarpsaydık, arabamız birden yanmaya başlasaydı, ya da ne bileyim ben, başka bir şey olsaydı.»

«Felsefenden ötürü seni kutlarım!»

«Gerçekçi olmak gerek. Yolculuğumuzun sadece araba ve vapurla geçmeyeceğini, hesapta yürümek de olduğunu söyleyelim kendi kendimize. Ve buna katlanalım.»

Yolun 217. kilometresinde, kentten iki kilometre uzaklıktaki benzin istasyonunun girişinin sağında bir telefon kulübesi vardı. Kızıl saçlı ve yüzü çilli bir genç duruyordu istasyonda. Gelir gelmez üçünün de yalnızca bir telefon jetonu istediğini görünce yüzü asıldı.

«Hepimiz kulübeye girelim,» diye önerdi Menacer. «Sığacağımızı sanıyorum. Biraz sıkışırsak da önemi yok.»

Bavullarını kulübenin önüne bıraktılar ve bire bir buçuk boyutlarındaki yere doluştular.

«Müdürle konuşmak ve bu iyi haberleri vermek mutluluğuna kim erişecek?» diye sordu Soruşturmacı.

«Önemi yok.»

«Madem önemi yok, ben yerimi seve seve sana bırakıyorum. Bunu çok iyi becerirsin. İyi bir Menacer'sin nasıl olsa!»

Müdür çalışma odasında değildi. Menacer'e, kapatmayıp beklemesini söylediler.

Kulübenin içi korkunç denebilecek kadar sıcaktı, üstelik birbirlerini daha da ısıtıyorlardı. İçerde bir de, kimi sokacağını bilmiyormuş gibi dönüp duran bir eşek arısı vardı.

«Ne oluyor? Kim arıyor beni?»

Müdürün sesi çok iyi duyuluyordu.

«Ben, Menacer.»

«Ee, ne var? Şu anda başkentte bulunmanız olanaksız. Umarım onu kaçırmadınız.»

«Hayır, burada, yanımızda. Üçümüz beraberiz. Limanın iki kilometre uzağındaki bir kulübeden telefon ediyorum. Araba vapurunu kaçırdık. 40 numaralı devlet karayolunun 214. kilometresinde karbüratör bozuldu.»

Müdürden ses seda çıkmıyordu. «Şimdi parlayacak,» diye düşündü Soruşturmacı.

«Merkeze nasıl dert anlatacağız? Sizi bu akşam kesin olarak bekliyorlardı. Haber vermek için onlara telefon etmem gerek.»

«Ne söyleyebilirim? Talihsizlik bu. Kimin aklma gelirdi böyle olacağı.»

«Tam olarak neredesiniz?»

«Daha önce de söyledim, kente iki kilometre uzaklıkta yolun 217. kilometresinde. Bir benzin istasyonunda. Adamımız da yanımızda, kulübenin içinde, bunu hatırlatırım size.»

«Ne yapacaksınız?»

«Bir tamirhane bulmaya çalışacağız. Arabanın onarımını yaptıracağız. Yarın sabah altı yirmi vapuruyla gideriz. Tabii siz başka türlü hareket etmemizi emretmezseniz.»

«Hayır.»

«Peki, adamımızı ne yapacağız? Yani bu süre içinde ne yapacağız demek istiyorum. Onarım bitinceye kadar onu bürodaki Gizli Servis şubesine bırakabiliriz.»

«Bunu aklınızdan çıkarın,» dedi sert bir sesle müdür. «Beni duyuyor musun? İkiniz de beni duyuyor musunuz? Bunu aklınızdan çıkarın! Ne oranın Gizli Servis'i, ne de polis Spor Kahvesi işine karıştırılmayacak. Merkez'in kesin emri var; bu iş onlarla bizim aramızda kalmalı.»

«Peki. Ama tamirhaneye onu da taşımamız sözkonusu olamaz. Onu bir yere bırakmamız gerekecek.»

«Nerede kalacaksanız oraya bırakın. Otele. Üç yataklı bir oda bulun, giriş katında olmasın ki pencereden atlayıp kaçmasın. Tamam mı?.. Ha! Evet, mutlaka banyolu olsun. Gerekli bu.»

«Tamam. Banyolu ve üç yataklı. Umarım böyle bir oda bulabiliriz.»

«Tabii bulacaksınız! Orada bir sürü otel var. Güvenlik açısından bulabileceğiniz en iyi odayı tutun ve bu işi halledince de bana telefon edin.»

«Onunla hangimiz kalacak, tamirhaneye hangimiz gidecek?»

«Hanginiz olursa olsun, önemli değil. Buna ben karışmıyorum.»

Müdür telefonu kapadı, onlar da kulübeden çıktılar.

«Verdiğimiz habere sevindiği söylenemez,» diye açıkladı Menacer.

«Doğru, ama sen ne sanıyorsun? Sevinip bizi kutlayacağını mı? İyi!.. Tamirhane tamirhane kim dolaşacak? Bu konuda hemen anlaşalım.»

«Tamirhane aramak ve arabanın onarılmasını beklemek çok cansıkıcı. İkimiz de otelde yan gelip yatmak isteriz bu çok doğal.»

«Öyleyse işi talihe bırakalım.»

Soruşturmacı eğildi, sağ tarafmdaki çiçeklerin dibinden birkaç çakıl taşı aldı, ellerini arkasına götürdü, sonra avucu kapalı, sağ elini uzattı.

«Hadi,» dedi Menacere. «Tek mi, çift mi?»

Menacer biraz düşündü, sonra birden bulmuş gibi:

«Tek!» dedi.

«Kaybettin. Dört taş var, adamımızla ben kalacağım ve tamirhaneyle öbür işleri sen yüklenecek-sin.»

«Tartışmıyorum. Oynadım ve kaybettim... Ama önce kente gidip bir otel bulmalıyız. Üç yataklı ve banyolu, giriş katında olmayan bir oda.»

YILLAR var ki böylesine uzun yol yürümemiştim. En azından beş kilometre! Evden Gizli Servis'e arabamla —küçük bir spor arabam var— gidip geliyorum, ardı arkası kesilmeyen sorgulardan dolaşacak ne zamanım ne de isteğim oluyor. Tek gezintim, sanık zorlu çıkınca, odamın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşmaktan ibaret. Böyle bir durumda, başını döndürmek ya da esrar perdesini kaldıracak anahtarı bulabilmek istercesine sandalyesinin çevresinde, kimbilir belki de sinirsel olarak, dönüp dururum. Alışkanlığım bu benim.

Bu boğucu öğle sıcağında, alışık olmadığımız

bir yürüyüşten sonra istasyon alanına vardık. Yakamız açık, soluk soluğa, kan ter içindeydik. 40 numaralı devlet karayolundan kente girilince ilk merkezî yer, kaçınılmaz olarak, büyük ve çekici alanı, çoğunluğunu okaliptüs ve kara biberlerin oluşturduğu uzun ağaçları, fıskiyeleriyle istasyondu. Alanın adı, sanılabileceği gibi İstasyon Alanı ya da içinde 'istasyon' sözcüğü bulunan bir şey değildi. İstasyonla hiç bir ilişkisi olmayan ve şu an hatırlayamadığım bir addı bu.

«Korkarım, istediğimiz odayı bulmakta güçlük çekeceğiz,» dedi Menacer. «Üç yataklı, giriş katında olmayan ve özellikle de banyolu bir oda.»

«Bu talihsizliğe de uğrayacağımıza inanıyor musun?»

«Ne bileyim! Hatırlıyorum da, bir keresinde... Bu sıralar oteller doludur, birkaç gün önceden oda ayırtılmadıysa pek yer bulunmaz.»

«O halde üçümüz de ellerimizde bavullarla dolaşacağımıza, biri gidip oda arasın, ötekiler beklesin.»

Menacer onayladı.

«Peki! Öyleyse sen burada kal, talihim yaver gitmez de ilkinde oda bulamazsam otel otel gezerim.»

Tutuklu ve ben, alanın hemen hemen ortasında bulunan sıralardan birine oturduk. İki bavulu sağıma, sıranın üzerine koydum. Ama on dakika sonra hırçınca bir adam gelince, ona yer açmak için bavulları yere indirmek zorunda kaldım. İstasyonun önünde büyük bir kalabalık vardı. Yeni gelen yolcular ve trene her zaman olduğu gibi, son anda yetişmek için koşuşanlar. Yolcuları ve eşyalarını indirmek için du-

ran taksiler. Bağırmalar, vedalaşmalar, hareket. Ne olursa olsun, çok canlı bir görüntü.

Alanın çevresinde topu topu beş otel vardı. Yakınlarda daha ne kadar olduğunu bilemeyeceğim.

«İstediğimiz odayı bulacağmı umuyorum,» dedim yanımdakine. «Çevremizde bir sürü otel var! Oda yoksa gerçekten talihsizlik olur.»

«Duruma göre değişir. Bunun bir talih ya da talihsizlik sorunu olduğunu sanmıyorum. İstediğimiz odanın belirli nitelikleri olmalı. Bu bakımdan, şu niteliklerde bir oda var mı, diye sormalı.»

Sıraların arasında, elinde yelpaze şeklinde dizilmiş, sürüyle tarak olan bir çocuk dolaşıyordu. Onu çağırdım ve bir tarak aldım. Evden aceleyle çıktığımdan kendiminkini unutmuştum.

«Yakışıklı olmalıyız!» diye söylendim saçlarıma tarak atarken.

Spor Kahvesi'ndeki adamın gülümsediğini gördüm. Sonra eğildi, bir çakıl taşı aldı, biraz oynadı ve yavaşça yere bıraktı.

«Menacer de işi bitiremedi bir türlü!» diye homurdandım.

Tam o sıra, ilk girdiği otel olan Modern'den çıktığını gördük. Bize, anlamını kestirmek güç olmayan bir el hareketi yaptı.

«İlk deneme başarısız!» diye yorumladım bunu.

«Alanda daha dört otel var. Belki birinde boş oda bulabiliriz.»

«Bir portakallı gazozu seve seve içerdim. Bir yandan bu sıcak havada uzun yürüyüşümüz, öte yandan tam varacağımız sıra burada kalmak zorun-

luğunun getirdiği sinir bozukluğu... Bilmiyorum ama kendimi pek iyi hissetmiyorum.»

«Karşıya geçmemizi ister miydiniz? Sağda, köşede bir kahve var.»

«Olmaz, çünkü Menacer dönerse her yerde bizi arar.»

Zaten Menacer'in tekrar belirmesini çok beklemedik. İstasyon Oteli'nden çıkınca bize aynı hareketi yaptı.

Girdiğini gördüğümüz üçüncü otelin adı Ulusal'dı. Orada biraz daha uzunca süre kaldı. Ama sonunda çıktı, hallettiğini bildiren bir işaret yapıp bize doğru ilerledi.

«Neyse, sonunda bir tane buldum,» diye açıkladı. «Umudumu yitirmeye başlamıştım. İki yatağı var, ama halletmesi kolay. Hemen bir üçüncüyü kuracaklar. Odanın yeterince geniş olduğunu söylediler. Geri kalan istediğimiz gibi; giriş katında değil, en üst katta, yedincide ve de banyolu.»

«Öyleyse oraya gitmekten başka işimiz kalmıyor. Müthiş susadım ve buzlu bir şeyler içmeliyim. Bir portakallı gazoz.»

Menacer bavullardan birini aldı. Öbürünü de ben alıyordum ki, adamımız benden atik davrandı:

«İzin verirseniz...»

«Neden olmasın?»

«ODANIZ hazır, 717 numara,» dedi otel kâtibi. «Üçüncü yatağı kurduk ve sanırım her şey istediğiniz gibidir.»

«Yani odaya hemen çıkabiliriz, değil mi?» diye sordu Soruşturmacı.

«Elbette! Yalnız çarşafları değiştiremedik. Talihiniz varmış, tam vaktinde geldiniz. Biraz önce de beye söyledim; oda boşalalı on beş dakika oldu.»

Menacer, kâtibin bu konudaki endişesini yatıştırdı:

«Çarşaflarm kirli olmasının şimdilik önemi yok. Nasıl olsa hemen yatmayacağız.»

«Zaten, odalara bakan kadın yatakları yapmaya gelecek.»

«Odada telefon var mı?» diye sordu Soruşturmacı.

Kâtip, bu soruya bozulmuş gibi ona döndü:

«Bayım, Ulusal Otel'in bütün odalarında telefon bulunmaktadır. Otelimizin sekiz hatlık bir telefon santralı vardır.

«Öyleyse mükemmel!» dedi Menacer. «Odamıza buz gibi üç portakallı gazoz gönderirseniz daha da iyi olur.»

«Ne istediğimizi bize sorabilirdin,» dedi Soruşturmacı. «Belki biz portakallı gazozu sevmiyoruz.»

«Bana bir portakallı gazoz,» diye atıldı Spor Kahvesi'ndeki adam. «Ama saf portakal suyunuz varsa daha iyi olur.»

«Başüstüne. Bir portakal suyu, iki de portakallı gazoz,» diye tekrarladı otel kâtibi.

Oda çok aydınlık değildi, ama yeterince genişti. Bir pencere, otelin, büyük ve açık kahverengi çinilerle kaplı iç avlusuna bakıyordu. Pencerenin altında, duvar boyunca doğru sokağa inen yangın merdivenine kadar uzanan bir çıkıntı vardı.

Üçü de odaya girince, Menacer'le Soruşturmacı etrafı çabucak ama dikkatle incelediler. Tutuklu köşede, kapının sağında duruyordu ve ötekiler odaya göz atarlarken, o, sağ ayakkabısının bir kere daha çözülen bağını bağlamak için yere eğildi. Doğrulurken başı döndü. Duvara yaslandı. «Başkentten dönünce tansiyonumu ölçtürmeliyim,» diye geçirdi içinden.

Gizli Servis'in iki adamına gelince, açık duran pencerenin önünde dikilmişler, çok açık bir şekilde yirmi beş santim genişliğindeki çıkıntıyla ilgileniyorlardı; böylesine dar bir çıkıntının üzerinde, bu yükseklikten kaçmak mümkün müydü değil miydi? Sonra pencerenin önünden ayrılıp banyoya yöneldiler. Banyo kapısının sürgüsü yoktu. Penceresi bir kedinin bile geçemeyeceği kadar küçüktü, bir çeşit lomboz. Menacer bunu belirtti:

«Buradan bir kedi bile geçemez.»

O sıra, odalara bakan kadın içecekleri şeyleri getirdi. Çok çekici ve kumraldı. En fazla on yedi on sekiz yaşlarında bir kızdı bu.

«Nasıl olsa yatakları yapmaya çıkacağıma göre, içecekleri de götürebilirim dedim kendi kendime.»

Odada kırıta kırıta ilerledi, içecekleri pencerenin önündeki küçük masanın üzerine koydu ve yatakları yapmaya koyuldu. Çarşafları, yastık kılıflarını değiştirdi. Eğildiği için, Spor Kahvesi'nden adam onun göğüslerini gördü. İki küçük yuvarlak.

Menacer ve öbürü o sıra kapının önünde durmuş konuşuyorlardı, ama o ne konuştukları anlamıyordu. Kız yatağın öbür yanma geçti, eğildi, ve adam yine göğüslerini gördü. İki küçük yuvarlak. Düşündü: «Endişeden deliye dönmüştür. Saat yedide beni postanede göremedi, evde de bulamadı. Başıma gelenleri nereden kestirsin?» Sonra, üçüncü kez kızın göğüslerine bakmamak için çabaladı, ama bundan kendini alamadı. Kızın elbisesinin koltuk altlarının terden ıslanmış olduğunu da farketti ve bundan tiksinti duydu.

Menacer içecekleri dağıttı:

«Herkangi bir şey isterseniz hizmetinizdeyim,» dedi kız çıkarken.

«Bana öyle geliyor ki, bu sözlerin altında başka anlamlar var,» diye öne surdu Soruşturmacı.

«Baylar, sizlerin yanında kalamayacağım için çok üzgünüm!» dedi Menacer. «Ama daha fazla gecikmem olanaksız. Bir saniye bile!»

Ve portakallı gazozunu bir dikişte içti. Aceleden birazını da yere döktü.

SESSİZLİĞİ bozdum:

«Şimdi ne bekliyoruz? Ben sandalyeme çakıldım kaldım, sen odanın içinde dönüp duruyorsun.»

Adam, iki karyolanın arasına konulan masanın önünde durmuş, çekmecesini açmaya çabalıyordu.

«Menacer'in telefon etmesini bekliyoruz,» dedi ve yeni bir çabadan sonra çekmeceyi açmayı başardı. «Ne beklediğimizi çok iyi biliyorsunuz. Menacer gideli yirmi dakika oldu. Anlaşılan arabayı onartmak için güvenebileceği bir tamirhane bulamadı.»

«Evet, umarım birkaç dakika içinde telefon eder. Anlıyorsun değil mi, bu haraketsizlik ve sessizlik

sinirlerimi çok etkiliyor. Vakit geçirmek için bir şeyler oynamaya ne dersin? Kağıt ya da satranç, ha?»

«Kağıt olmaz, artık oynamıyorum. Eskiden hastasıydım, ama üç yıldır bıraktım. Satrancı seve seve oynarım. Otelde olacağını sanıyor musunuz?»

«Muhtemelen. Yoksa bile yakınlardaki bir kahveden bulmalarını söyleriz.»

Telefon edip sordum. Satranç takımları olduğunu söylediler.

Biraz sonra oyunumuza dalmıştık bile. Ha! Evet, siyahlar benimdi.

Telefon çaldığında birinci oyunu bitirmiştik, altı hamlede beni mat etmişti.

«Menacer!» diye bağırdı.

Kulaklığı aldım:

«Eee, neredesin? Tamirhanede işler yolunda mı?»

«Ne tamirhanesinden söz ediyorsunuz?» diye çıkıştı tiz ve garip bir kadın sesi.

«Ne istiyorsunuz bayan?»

«Ya siz, siz ne istiyorsunuz?»

«Beni rahat bırakmanızı! Hangi numarayı aradınız?»

«707 numara değil misiniz siz?»

«Hayır.»

«Öyleyse kaç numara?»

Kadının gevezeliğine bir son vermek için telefonu kapadım.

«Ben de arayanın Menacer olduğunu sanıyordum!» dedi adam.

«Önemi yok. Bir tamirhane bulmak için koşturuyor olmalı. Eninde sonunda telefon edecek.»

İkinci oyuna —birinciyi kazanan oydu çünkü— son derece başarılı bir hamleyle başladı.

«İtiraf etmeliyim ki satrançta bu denli usta oyuncu olduğunu hiç ummuyordum.»

«Oysa, düşünün ki bırakalı dört ya da beş yıl oluyor. Düzenli oynamıyorum.»

«Böyle giderse bir tek oyun bile kazanamayacağım.»

Düşündüm ve en sonunda atı oynadım.

Kaşlarını çattı:

«Ne yapmak niyetindesin? Bir şeyler düşünmüş olmalısın.»

«Rasgele ve hiç bir şey düşünmeden oynamadıysam tabii.»

Telefon yine çaldı.

«Ben Menacer!..» Kulaklığı elime alır almaz sesini duydum. «Tamirhanedeyim ve daha önce kararlaştırdığımız için, haberin olsun diye telefon ediyorum. Birazdan gidip arabayı yedeğe alarak getireceğiz. Dönüşümde, onarım işi hakkında bilgi vermek için yine telefon ederim.»

«Tamam. Biz burada rahatız, satranç oynuyoruz. Hey! O gürültü de nedir?»

«Gürültü ne mi? Sormaya gerek yok sanıyorum. Burası tamirhane. 'Lütfen gürültü yapmayın' tabelâsı asılı bir hastane değil.»

«OYNADIM!» demiş ve orta parmağıyla kulağının arkasındaki yara izini kaşımıştı.

«Hımm! Beni korkutuyorsun. Oynadığın fil bana çok tehlikeli görünüyor.»

«Hayır! Oyununu kazanmam çok güç olacak. Durumum her hamlede daha da kötüye gidiyor.»

«Gözünde büyütüyorsun sanıyorum» dedi Soruşturmacı. «Neden bu kadar umutsuzsun?»

«Siz istediğinizi söyleyebilirsiniz, ama ben fikrimi değiştirmeyeceğim. Kazanma şansım ancak yüzde yirmi. Kaybettiğim taşları görmüyor musunuz? Tam bir bozgun!»

Soruşturmacı, koyduğu teşhisi açıklayan bir uzmanın ses tonuyla cevap verdi:

«Durumunun kötü olduğunu kabul etmeliyim. Ama o kadar! Zaten, senin de bildiğin gibi, satrançta ve aşkta kesin bir yargıya varmamalı insan. Kazanıldığı ya da kaybedildiği ancak son anda belli olur.»

Bu benzetmeye —az kalsın— gülümsüyordu.

«Aşk için, evet, ben de aynı kanıdayım Ama satranç için değil Neyse, benim için yapılacak tek iyi hareket, bütün taşlarımı seferber ederek yeni bir çıkışı denemektir.»

Soruşturmacı iyice neşelendi

«Bravo! İşte hayran olunmaya değecek kahramanca bir karar.»

Ve sanki neşesini perçinlemek istercesine, sağ kalesini eline aldı —oynama sırası ondaydı— ve tahtanın üzerinde şaklatarak oynadı. Hamlesini yapmıştı ki Spor Kahvesi'ndeki adam savaş narasını atıyordu.

«Ve şimdi, karşı saldırı!»

Buna, elinde kalan atıyla başladı.

«Dikkat!» Soruşturmacı kaşlarını çattı «Düşman, önce kendini kurtarmak, sonra da üstünlük kurmak için umutsuz çabalara girişti. Ama ona şimdi gününü gösteririm! Elim kolum bağlı duracak değilim ya!»

«Nasıl karşı koyacağınızı çok merak ediyorum!»

«Acele etmeyelim! Benim de bir yöntemim var. Şimdilik sana söyleyebileceğim tek şey, bunun seni gafil avlıyacağıdır. Hem de birazdan.»

«Kendinize olan bu güven beni sevindiriyor ve sonucu bekliyorum,» dedi sigara paketini çıkarırken. «Sigara?»

Soruşturmacı sanki söylediklerini anlamamış gibi ona baktı, sonra bir sigara aldı.

«Biraz sert görünüyorsa da, memnunlukla... Güzel! Şu piyonu öne sürebiliriz. Neden olmasın?»

Sonunda oyunu kazanan Soruşturmacı oldu.

«Böyle olacağmı tahmin etmiştim,» dedi öteki. «Hiç bir umudum yoktu. Bu olağandı.»

«En sonunda bir oyun kazanabildim! Üçe bir olduk. Ne dersin? Devam ediyor muyuz?»

«Neden olmasın?»

«Sana bir önerim daha var! Soğuk bir şey daha içelim... Böyle bir sıcakta bunun kaçınılmaz olduğu kanısındayım.»

«Bir itirazım yok. Memnunlukla bir portakal suyu içerim.»

«Pekâlâ! Bana bir portakallı gazoz, sana da bir portakal suyu.»

Telefonu açıp santraldan barı bağlamasını istedi.

Kapı vurulduğunda yeni bir oyuna başlamışlardı.

«Portakallı gazozlar!» dedi Soruşturmacı. «Getirmekte çok acele etmediler. Bâri iyice soğuk olmalarını dileyelim.»

Ayağa kalktı ve anahtarı bulmak için ceplerini karıştırdı. Ceketine koyduğunu sanıyordu ama sonunda pantolonunun sağ cebinde buldu.

Oda hizmetçisi içeri girdi. Daha önce yatakları yapmaya gelen kızdı bu. Eskisinden çok daha kırıtarak ilerledi.

«İçeceklerinizi ben getirdim,» dedi. «Çünkü bardaki delikanlının işi vardı. Zaten o gençler beni hiç ilgilendirmiyorlar. Olgun erkekler benim hoşuma gider.»

İçecekleri sehpanın üzerine koydu, sonra da sehpayı satranç oynadıkları masaya yaklaştırdı ve elinde tepsi, oyun tahtasının üzerine eğildi.

«Bu oyun da ne kadar hoşuma gider!» diye söylendi, elini kabartmak için saçlarında gezdirirken.

«Göründüğünden daha kolaydır,» diye cevap verdi Soruşturmacı.

«Evet, ama söyleyin bana, otelde çok kalmaya niyetiniz var mı?»

«Hımm! Belki. İşlerimize bağlı.»

«Ben de satranç oynamayı öğrenebilir miyim? İçinizden biri bana öğretmek isterse tabii. Bunu öylesine severim ki! Zaten ben genellikle bütün oyunları severim. Delicesine hem de.»

Yüzünde anlamlı bir ifadeyle gülümsedi.

«Öyle ama, biz, ikimiz oynamaya devam edeceğiz,» dedi Soruşturmacı sert bir sesle.

Oyuna devam etmek için yerlerine oturdular.

Genç kız bir an bekledi, sonra kendisine hiç dikkat etmeyişlerine bozularak çıkmaya karar verdi, ama bu kez biraz daha az kırıtarak yürüdü.

Soruşturmacı, kızın koridorda anahtarın sesini duyamayacak kadar uzaklaşmasını bekledi ve ayağa kalkıp anahtarı kilitte iki kere çevirdi.

Hiç ara vermeden oyuna devam ettiler. Altıncı oyunun başında durum, Spor Kahvesi'ndeki adam üç, Soruşturmacı ikiydi.

Soruşturmacı bir piyonu ileri sürerken:

«Ya bu oyunu kazanıp beraberliğe yükseleceğim, ya da dört iki olacağız,» dedi.

«Soğukkanlılığımı koruyabilirsem sizi dördüncü kez mat edebileceğini sanıyorum.»

«Neden, 'soğukkanlılığımı koruyabilirsem' diyorsun? Bana son derece sakin görünüyorsun. Anlamadım bunu.»

«Hayır. Tamamiyle sakin değilim. Kazanmak için inat ediyorum ve bu nedenle ara sıra çok aceleci oluyorum.»

«Ben acele ettiğin kanısında değilim. Sen bir ustasın! Hattâ bir çoğuna ders bile verebilirsin.»

«Hizmetçi kıza da mı?»

Soruşturmacı, atıyla bir hamle yapmaya hazırlanırken durdu.

«Demek o yavru seni etkiledi ha?»

«Bir içim su, bunu kabul ediyorum. Ama saçlarını düzeltmek için kollarını kaldırdığında, koltuk altlarında elbisesinin ve sütyeninin lekeli olduğunu gördüm. Muhtemelen terden. Bu beni tiksindirdi. İç çamaşırları temiz olmayan kadınlara katlanamam.»

«Ah! Bu konuda aynı fikirdeyiz!» dedi Soruşturmacı ve atma sağa doğru bir hamle yaptırdı.

Telefon çaldı.

«Yine Menacer!» diye bağırdı Soruşturmacı kulaklığı alırken. «Evet! Ne haber? Karbüratörde ne varmış?»

«Pek iyi değil.»

«Yani?»

«Anlatması uzun sürer! Onarım bütün gece sürecek. Bizden önce getirilmiş başka arabalar var.

Hem sonra, bozuk olan sadece karbüratör değil, başka şeyler de var. Supapların ayarlanması gerekli, marş tutukluk yapıyor ve daha birtakım şeyler var.»

«Olamaz!»

Menacer'in sesine şimdi tamirhanenin gürültüsü de karışıyordu.

«Bu durumda başka çaremiz kalmıyor» dedi Menacer sanki acelesi varmış gibi. Onarım biter bitmez arabayı alıp oraya geleceğim ki dosdoğru araba vapuruna gidebilelim. Çünkü onarımın sabahın beşinden önce bitmesi sözkonusu değil.»

«İyi. Ne söyleyeyim? Bu durumda tartışmak hiç bir işe yaramaz. Ama yine de müdüre haber vermemiz gerekli. Madem biraz önce ona sen telefon etmiştin, yine sen durumu bildir. Tamam mı?»

Bu telefon konuşması Soruşturmacı'yı çok sinirlendirmişti. Sol yumruğunu sıktı ve sehpanın üzerine indirdi; darbenin şiddetinden bardaklar yerlerinden zıpladı.

«Sana onarımın bütün gece süreceğini söylüyorum,» diye devam etti Menacer. «Yapacak bir şey yok!»

«Aksilik!»

«Daha çabuk olması imkansız.»

«Peki şimdi ne yapacağız?»

«Ne yapmak istiyorsun? Ben tamirhanede kalacağım... Eğer başlarında durup işi yaptırtmazsam, yarın da burada kalırız. Sana gelince; ne söylememi istiyorsun? Sence en iyisi neyse onu yap.»

Konuşma bu şekilde kapandı. Kendini kaybeden Soruşturmacı pencereye gitti, camdan dışarı baktı,

sonra kapıya kadar gitti, tekrar pencerenin önüne geldi, kanatları ardına kadar açtı ve önünde durdu.

«Hava çok güzel,» dedi. «Ve Menacer başımızı derde soktu. Bütün bir gece, onarım için...»

Pencereyi açık bırakarak satranç tahtasının yanına geldi.

«Oynama sırası kimde?» diye sordu.

«Sizde.»

«Ayakta oynayacağım. Seni rahatsız etmez ya?»

«Hayır. Neden rahatsız edecekmiş?»

«Oturmam mümkün değil. Öyle sinirliyim ki bir sandalyeye çakılı kalamam.»

Üç dakika sonra, oyuna Soruşturmacı'nın yüzünden yine ara verdiler.

Birden yanında duran sandalyeye tekme atıp:

«Canım oynamak istemiyor,» dedi.

«Sinirliliğinizin nedenini anlıyorum. Emin olun ki...»

Soruşturmacı onun sözünü kesti:

«Zaten tuvalete gitmek istiyorum! Gel, kapının önünde duracaksın sen de. Başıma iş açtırmaya hiç niyetim yok!»

Adam ayağa kalktı. Soruşturmacı banyoya doğru yöneldi, ama yarı yoldan geri dönüp pencereyi kapadı. Sonra banyoya girdi, öteki yarı aralık kapının önünde kaldı.

Soruşturmacı içerden bağırdı:

«Böyle olmaz. Konuş, bir şeyler söyle, duyabileceğim kadar yüksek sesle hem de. Senin hep orada durduğundan emin olmak istiyorum.»

«Ne söylememi istiyorsunuz?»

«Bir fikrin yok mu? Hadi, öyleyse millî marş olsun istersen?»

«Müziğiyle mi söyleyeyim?»

«Evet.»

«Sesim kötüdür.»

«Önemi yok. Resital vermiyorsun. Hadi! Seni dinliyorum.»

Spor Kahvesi'ndeki adam millî marşa başladı, altıncı dizeye gelince nakaratı söyledi, devamını hatırlayamadı ve baştan başladı.

«Dur! Aklıma bir şey geldi! Müthiş bir şey!»

«Fikirler aklınıza hep tuvalette mi gelir?»

«En iyi fikirler aklıma burada gelir.»

«Eee, neymiş o fikir?»

Soruşturmacı, sifonu çekerken yüksek sesle açıkladı:

«Kentte bir gezinti.»

Banyodan çıkarken pantolonunun ön düğmelerini ilikliyordu. Öteki de gözleriyle onu izliyordu.

«Kentte bir gezinti! Eee, bu fikrim hakkında ne düşünüyorsun?»

«Söyleyeyim... Çok ilginç buluyorum.»

Soruşturmacı gülmeye başladı.

«Çok kuşkulandırıcı demeni bekliyordum.»

«Kuşkulandırıcı mı? Neden?»

«Hımm! Dediğin gibi, öylesine ilginç ki kuşkulandırıcı oluyor. Oysa sana önerdiğim çok basit. Dinle! Ben sadece bir öneride bulundum, hepsi bu kadar! Sen de kabul edersen, tamam. Kentte şöyle bir dolaşırız. Aksi halde önerimi geri alırım ve de kentte gezinti yapmayız.»

«Kabul ediyorum.»

«Öyleyse hadi! Ama önce sana bu isteğimin nedenini anlatmalıyım. İçeri kapanıp kalamam! Hele Menacer, onarımın sabahın beşine kadar süreceğini bildirdikten sonra... Yoo! Olamaz. Yirmi dört saat Ulusal Otelin 717 numaralı odasında kapanıp kalmaya katlanamam. Hem, birlikte olduğumuz sürece senden ben sorumluyum. Sadece ben! Ve senin, ne olursa olsun bana kötü bir oyun oynamaya kalkışmayacağına eminim.»

«Size oyun oynamaya hiç niyetim yok.»

«Tabancayla atış yarışmalarında dört kere birincilik ödülü kazandığımı hatırlatmalıyım sana. Bil ki kaçmaya kalkışırsan uzağa gidemezsin...»

Spor Kahvesi'ndeki adam soğuk bir şekilde:

«Bir şeye kalkışmaya niyetim yok» diye söylendi.

«Güzel! Bu sorunu bir daha sözkonusu etmeyeceğim. Yeterince değindim. Ancak tekrar ediyorum, sen de istiyorsan önerim gerçekleşir ancak. Seni kentte bir gezinti yapmak zorunda bırakmayı istemem! Ve bileklerine kelepçe takıp peşimde sürükleyemem.»

«Neden üsteliyorsunuz? Gezinti yapma isteğim olmasaydı, size hemen söylerdim. Öneriniz hoşuma gitti. Hiç bir itirazım yok.»

Soruşturmacı sigarasını söndürdü ve ekledi:

«Gezinti süresi: Bir saat. İnsan her şeye sınır koymayı bilmeli. Bir saatin yeterli olduğunu sanıyorum.»

«Tamam, bir saat olsun.»

«Çok güzel! İlk yapılacak iş buradan çıkmak,» dedi Soruşturmacı anahtarı kilitte döndürürken. «Sonra da bir güzel traş oluruz. Bu ikimizi de serinletir.»

«BİR sinekkaydı traşa ne dersiniz?»

Berber bana bunu söylemek için kulağıma eğilmişti. Ve sesinde:

«Bir esrarlı sigaraya ne dersiniz?»

Ya da:

«On dört yaşında bir kıza ne dersiniz?» diye sorarmışcasına dalevereci bir anlam vardı.

Kulağıma eğilmiş durduğundan sıcak soluğu ensemi yalıyordu. Tıpkı, traşımı bitirdikten sonra usturanın yakıcılığını almak için yüzüme koyacağı o kaynar havlular gibi nemli ve sıcak...

Soluğunun yüzümde gezindiğini hissedince birden ürperdim. Kuşkusuz, nane kokuyordu. Mide bulandırıcı!

Lavabonun üzerindeki çağla yeşili plastik tasta birkaç nane yaprağı vardı. Ve beni traş ederken, her an küçük bir yaprak alıp çiğnemesi onun için çok kolay oluyordu. Sonra yaprakta özsü kalmayınca intikam alırcasına taş döşemeye tükürüyordu. Ve hemen bir başkasını ağzına atıyordu.

Ben, hiç bir zaman naneye katlanamadım. Allerjim vardı naneye. Hele bu durumda, iki katma çıkmıştı tiksintim. Çünkü önümde sadece nane değil, bir de, silinmemiş ve olduğu yerde kurumuş ihtiyar tükürüğü ya da eski krem gibi yarı nemli sabun köpüğü kaplı çağla yeşili bir kap içinde nane vardı. Ve üstelik, berber de sabunlu parmaklarını hiç durmadan bu tasa batırıp duruyordu.

«Eee, sinekkaydı traştan ne haber?» diye sordu bana. «Daha bir karara varmadınız mı?»

Biraz daha ileri gitse, onu da sinekkaydı traşını da cehennemin dibine yollayacaktım. Ama sonunda kararımı değiştirdim.

«Kabul!» dedim istemeye istemeye, herifin gevezeliklerine bir son vermek için. «Öylesine ısrar ediyorsunuz ki mecbur kaldım.»

«Harika!» diye bağırdı berber. Çok önemli bir haber vermişim gibi sevinçliydi.

Ve aşağı yukarı bir dansörün —hayır, aşağı yukarı değil, tam tamına bir dansörün— hareketleriyle usturasını bilemeye koyuldu.

«Yalnız dikkat edin, tamam mı? Derim çok in-

cedir. Sigara kağıdı gibi naziktir. Bir hiçten kanamaya başlar. Ve ben de bundan nefret ederim!»

Gülümsedi. Kıvrılmış bir kartvizit gibi dudaklarının bir kenarı aralandı. Alt dişlerinden birine yapışık küçük bir nane yaprağı gördüm, bu da sırtımda bir ürperti yarattı.

«Yoo! Hiç endişelenmeyin!» dedi bana, hem azarlamak hem de cesaretlendirmek ister gibiydi. «Elim hafiftir! Hem, bilmiyorsanız öğreneceksiniz! Sinekkaydı traş konusunda uzmanımdır.»

«Yaa!» dedim, çok ilgileniyormuşcasına. «Ne diyorsunuz! Bundan hiç haberim yoktu, bu bilgisizliğimi bağışlayın. Ee, öyleyse çok zevkli bir traş olacak demektir!»

Usturasını bilemeye devam ederken bir şarkı mırıldanıyordu. Ne söylediğini seçemiyordum, ama pek umurumda değildi bu.

«Ne kadar da sıcak!» dedi bana öfkeli bir sesle, sanki suç bendeymiş gibi.

«Çok sıcak! Evet! Sıcak... hem de çok.»

Açıkça kızkın bir ifadeyle bana baktı.

«Çok da söz mü! Korkunç sıcak!»

«Pekâlâ! Nasıl isterseniz! 'Çok' değil de korkunç olsun.»

Beni birkaç dakika rahat bıraktı, bataryasının boşaldığını, çenesinin yorulduğunu umuyordum, ama bu benim için çok fazla talihlilik olurdu!

«Biliyor musunuz...» Yine bir dalevereci havasıyla fısıldamaya başlamıştı. «Bu ceketi... çıkarmayacak mısınız? Çıkarırsanız kendinizi rahat hissederdiniz.»

Gorgonları (*) bile taşa çevirecek bir bakışla ona göz attım.

İşi yine alaya vurmaktan başka çare yoktu:

«Biliyorsunuz... Ceketimi çıkarmam sözkonusu değil. Ceketsiz sıkılırım. Anlıyor musunuz? Çıkar, sonra tekrar giy, canımı sıkar. Hem sinekkaydı traşımız da bitmek üzere, onun için bir yararı olmaz.»

«Yoo!» diye kişnedi. «Sinekkaydı traşın kendine özgü kuralları vardır. Ve çok rica ederim, beni sıkıştırmayın. Hele, çabuk olmamı hiç istemeyin.»

Cevap vermedim. Gevezeliği beni iyice bitirmişti. Yapılacak tek şey söylediklerine hiç dikkat etmemek ve dolayısıyla tartışma konusu açmamaya bakmaktı. Yoksa...

İyimser, daha doğrusu safmışım. Otuz saniye geçmeden yine başladı:

«Bu sıcak aptala çeviriyor beni! Sanki boğuluyorum!»

Gömleğinin iki üst düğmesini açtı, kravat takmamıştı ve açık yakalı bir gömlek giyiyordu. Bu hareketiyle ortaya birkaç uzun, sarı-kızıl ve nemli kıl çıktı. Aa! evet, göğsünde bir de madalyon vardı. Altın mı? Olabilir. Madalyonunun üzerinde ne olduğuna baktım, ama iyi göremedim. Önce iki güvercin seçer gibi oldum, ve hemen sonra, güvercinler pilice dönüştü.

Sinekkaydı traş uzmanı kendi kendine konuşmaya başladı yine:

«Dostunuz rahatını daha iyi biliyor!» dedi sağ

(*) Eski Yunan tanrıçalarından üç kızkardeş kendilerine bakanları taşa çevirirlerdi.

yanağıma saldırırken. «Gördünüz mü? Ceketini çıkardı, şimdi kendini çok daha iyi hissediyor. Siz... Ah! Siz... yapacak şey yok! Ne dikkafalılık!»

Şimdi ona ne cevap vermeli? İşin aslını anlatmaya mı koyulmalı? Sıcaktan erisem bile ceketimi çıkarmamın kesinlikle elimde olmadığını mı söylemeli? Canım istemediğinden değil de, sıcaktan piştiğimi ben de biliyordum, 'dost'umun varlığından ötürü. Çünkü, şimdilik uslu uslu oturmuş, sırasını beklerken küçük masanın üzerindeki resimli dergileri karıştırmakta olan bu 'dost,... Evet, bu 'dost'un bir ara aklına kapıya doğru fırlayıp kaçmaya kalkmak gelirse o zaman tabancamı çekmek zorunda kalacağımı. Ve tabancam da ceketimin sol iç cebinde olduğuna göre...

Evet ona bütün bu açıklamaları yapmaya koyulsaydım, kuşkusuz beni anlayacaktı. Ama hiç bir şey söylemedim. Ve onun ceketimden tekrar tekrar, dilediğince söz açmasına engel olmadım.

«İçtenlik Berberi» adını taşıyan dükkana girdiğimizde, dört koltuk da doluydu. Kararsızlık içinde durduk. Bekleyecek miydik? Yoksa başka bir berbere mi gidecektik? Tam o sırada, koltuklardan biri, sağdan birinci, boşaldı. Usturalı, ağzında bir şeyler geveleyen —o an nane olduğunu bilmiyordum ve bu aklımın köşesinden geçseydi arkamıza bile bakmadan sıvışırdık— adam tepeden tırnağa süzerek bana baktı.

«Beylerden hangisi önce traş olacak?» diye sordu. «Siz mi, yoksa dostunuz mu?»

Berber koltuğuna önce ben oturdum.

Koltuğa oturunca, bütün duvarı kaplayan aynadan onu gözlemeye koyulmuştum. Hareketlerinden hiç birini, yüz buruşturmalarının bir tekini, gözlerindeki en ufak ifadeyi kaçırmadım. Şimdilik, kuşkulanacak hiç bir şey yoktu. Dükkanın dip tarafındaki küçük ve alçak bir masanın yanına oturmuş resimli dergileri karıştırıyor, arada bir de sigara tüttürüyordu. Hayır, arada bir değil de, olağan sayılabilecekten çok sigara içiyordu ve dışarı, Eski Muharipler Caddesine kayıtsız gözlerle bakıyordu. Kayıtsız mıydı acaba?

İki kere, çevresinde dönerken dükkanın kedisiyle oynadı. Önce elinin tersiyle sırtını okşadı ve kedi önünde sırtüstü uzandı. Sonra kedinin bıyıklarını okşamak ya da çekiştirmek isteyince, hayvan haklı olarak kızdı. Ceketine gelince, özensizce yanında duran bir sandalyenin üzerine atmıştı bunu. Kuşkulu bir şey yoktu, daha önce de belirttiğimi sanıyorum. Ama nasıl güvenebilirdim? Yüzde yüz hem de? Ya aklında fikrinde bir tek şey; benden kurtulmak varsa? Ya, bir ara çıkışa doğru atılıp devamlı aralık duran kapıdan fırlayarak kalabalığa, Eski Muharipler Caddesinin kaldırımında akıp giden insan seline karışıp kaybolursa? Elbette, böyle bir harekete girişmeyeceği konusunda elimde hiç bir güvence yoktu. Tek yapabileceğim şu anda yaptığımdı: Aynanın aracılığıyla sürdürdüğüm gözetimi gevşetmek.

Usturalı adam homurdanmaya devam ediyordu. «Bu sıcak bunalttı beni!»

Ve gömleğinin dördüncüyle beşinci düğmesini

açtı. Sonra az çok sabunlu elini kaşımak için göğsüne soktu, göbeğine kadar indi. Belki göbeğini de kaşıdı.

«Gerçekten, burada hava çok sıcak» dedim.

Ne gereği vardı bunu söylemenin sanki. Budala gibi, gevezeliğine ortam yaratmıştım.

«Burası mı?» diye sordu. «Yoksa siz buralı değil misiniz?»

Gözümle, buralı olmadığımı belirttim.

«O halde burada ne yapıyorsunuz? İş mi?»

Gözümle evetledim.

«Ne gibi bir iş?»

Çenesini kapatma olanağı yoktu.

«Tanıtma,» dedim. «Mallarımızı tanıtma gezisine çıktık.»

«Tanıtma!» diye haykırdı olağanüstü bir şey duymuş, kendisine deneme pilotluğu ya da uzay uçuşları yapıyoruz demişim gibi.

«Garibinize mi gitti?»

«Yoo! Çok hoş bir işiniz varmış,» dedi kelebek avına çıkmış gibi havalanarak. «Biliyor musunuz? Ben de hep böyle bir işe girmeyi düşledim. Sonunda, bulunduğu yere çakılı bir berber oldum. Ama berber olmasaydım sizin işinizi yapmak isterdim. Tanıtma gezilerine çıkan bir satıcı olmak!»

«Çok ilginç. Ama insan umutsuzluğa kapılmamalı! Hayatta hiç bir şey için geç değildir.»

«Ooo! İyice iştahlandırıyorsunuz beni!» Bunları derken kelebek avcılarına özgü hareketlerine yenilerini ekliyordu. «Aynı zevkleri paylaştığımıza çok sevindim.»

«Yoo, olamaz!» Yaptığı dans beni korkutmaya başladığından sözünü kestim. «Bence biraz abatıyorsunuz? Ne dersiniz?»

«Olabilir! Neyin tanıtıcılığını yapıyorsunuz?»

O an, neden bilmem, **Tuvalet Kağıdı** olayı aklıma geldi.

«Tuvalet Kağıdı.»

«Ooo!» dedi hayal kırıklığıyla.

«En gerekli ihtiyaç maddelerinden biridir!..» Resmî bir söylev verirmiş gibi, devam ettim: «Tuvalet Kağıdı bütün uygar toplumların en çok kullandığı maddelerden biridir!»

«Peki, malınızdan daha fazla söz etmeyelim! Ama söyleyin bana... ceketiniz? Çıkaracak mısınız, çıkarmayacak mısınız?»

Eğilmesini işaret ettim. Eğildi.

Bir dalevereciler kralına özgü sesle kulağına fısıldadım:

«Size her şeyi açık açık anlatacağım. Ceketimin sol iç cebinde bir tabanca var. Yoo! Küçük bir şey, şu kadarcık! Ama ona birden gerek duyabilirim. Anlıyor musunuz?»

«Anladığım bir şey var: Başından beri benimle dalga geçiyorsunuz!» Sesinde, hakaret etmişim gibi, düş kırıklığını belirten bir burukluk vardı.

Böylece usturalı adamdan ve gevezeliklerinden kurtulmuş oldum. Ama birden beliren ve sabunun tadına bakmak için bir sağ, bir sol yanağıma konup duran sarı-yeşil pis sinekten kendimi kurtaramıyordum. Kovalamak için elimi kaldırdım. Aynada, Spor Kahvesi'ndeki adamın Resimli Pazar Dergisi'nin arkasından, bakmaz görünüp beni gözetlediğini farkettim. Elimi kaldırdığım an bana bakmıştı. Demek, resimli dergilere gömülmüş izlenimi uyandırarak, o da beni kolluyordu. Bu olayı çok ciddi dikkate aldım.

Büyük bir ihtimalle bana bir oyun hazırlıyordu. Ben bir şey farketmemiş gibi yaptım. Ama, biraz öncesinden çok daha dikkatle onu kollamağa başladım. Huylandığımı belli etmemeye çalışmama rağmen dudaklarımda oluşan gülümsemenin önüne geçemedim. Nedeni, bu son derece temiz ve düzenli dükkanda 'dost'umun aklına kapıya doğru atılmak gelirse, ve ben de, boynumda örtü, elimde tabanca, bir yanağım sabunlu onu izlemek zorunda kalırsam, içerde olabilecekleri gözümün önüne getirmemdi.

YENİ traş olmuş, «içtenlik berberi» nin önünde, tam önünde değil de biraz sağında, kaldırımda bir süre durduk.

Öğle sonrasmın bunaltıcı güneşi gözlerimizi kamaştırıyordu. Berber koltuğunda geçirdiğimiz süre boyunca güneşin parlaklığını unutmuştuk. Kepenk öylesine indirilmişti ki, bu inanılmayacak kadar yakıcı, bütün gücüyle bunaltan eylül güneşi, kendisine yön verilmiş, tatlı ve yumuşak bir ışığa dönüştürülmüşcesine giriyordu içeri.

Spor Kahvesi'ndeki adama baktım:

«Kulağının arkasında, yara izinin üzerinde biraz kan var,» dedim.

«Öyle mi? Kesildiğini farketmemiştim.»

Parmağını ihtiyatla yara izine yaklaştırdı.

«Berber dikkat etmemiş ve bir yerini kanatmış. Öyle gevezeydi ki istese bile dikkat edemezdi!..»

Adam bana yara izinin çok hassas olduğunu, en ufak bir şeyde kanadığını anlattı.

«Neyse ki kanım iyidir. Hemen durur, kurur ve hiç mikrop kapmaz.»

«Bütün bunlar iyi ama, biz yine konumuza dönelim: Kentte bir gezinti. Önümüzde tam bir saat var.»

Bana baktı.

«Tam bir saat değil. Berberde geçen yirmi dakikayı çıkarmak gerekli.»

«Hayır, hile yapmak istemem. Gezintimiz şimdi başlıyor. Saat ikiyi beş geçiyor. Demek üçü beş geçeye kadar zamanımız var.»

Adam buna sevinmiş göründü.

«Güzel! Öyleyse başlıyor muyuz?»

«Bir dakika. Başlıyoruz demek kolay. Elle tutulur bir önerin var mı? Nereye gitmemizi istiyorsun?»

«Bir fikrim yok. Zaten kenti iyi tanımıyorum. Ne diyordun? Kentin aşağı yukarı yabancısıyım. Buradan üç kere geçtim, yıllar önce, hem de çok çabuk, Hiç kalmadan.»

Demek karar vermek bana kalmıştı. Rasgele yürüyebileceğimizi söyledim ve ekledim:

«Bunun en iyi çözüm yolu olduğunu sanıyorum. Sokakların götürdüğü yere gitmek, kalabalığın ha-

reketlerine uymak. Sanki denizdeymişiz ve kendimizi akıntıya bırakmışız gibi.»

«Bravo!» diye bağırdı. «Fikrinizi çok beğendim. Rasgele dolaşmak.. Harika! Rasgele dolaşmak çok daha zevkli. Önceden bilinmeyeni severim.»

«Pekâlâ. Kenti ben de iyi tanımıyorum. Oysa, daha önce de burada dolaşmıştım.»

İçtenlik Berberi, Eski Muharipler Bulvarı 115 numaradaydı. 1 numaraya —kentin merkezine— doğru yöneldik.

Sakin sakin dolaşıyorduk. Acele etmemiz için hiç bir neden yoktu. Kalabalık ve arabaların akışı gitgide yoğunlaşmaktaydı. Öğle sonrasının bitimine, akşama doğru yoğunluk en üst aşamasına ulaşacaktı.

Ben solda, o sağda yürüyorduk. Tam olarak ne yapıyorduk? Pek çok şey ve hiç bir şey. Hiç bir uğraşısı bulunmayan, çözümlenecek hiç bir sorunu olmayan, şöyle bir gezintiye çıkmış iki kişi ne yaparsa biz de onu yapıyorduk.

Vitrinlere bakıyor, ara sıra ilgimizi çeken bir şeyin önünde duraklıyor, ya da hiç bir nedeni olmadan, en akla gelmeyecek vitrinleri içine düşecekmiş gibi seyrediyorduk: Kadın şapkaları ya da mutfak eşyaları sergileyenleri örneğin. Merakla bakıyor, yanımızda duran öteki kişilerin yorumlarını dinliyor, kendi görüşlerimizle karşılaştırıyorduk. Rengârenk tüylerle bezenmiş, üzerine de kuş oturtulmuş bir şapkanın önünde:

«Son derece şaşırtıcı! Tam karnaval defileleri için yapılmış sanki,» dedim.

O da bana hak verdi:

«Mutlaka gariplik ödülünü kazanır.»

Yürüyüşümüz, genellikle çok yavaş bir düzendeydi. Rasgele, belirli bir amaç gütmeden, sadece gezinmiş olmak için gezmiyorduk.

Geçtiğimiz sokakları, durduğumuz yerleri, birbirimize anlattıklarımızı söylemek niye? Eski Muharipler Bulvarının sonuna kadar yürümedik. Bulvarın bitimine az kala Akasyalar Caddesine saptık. Sonra Belediye Tiyatrosu alanını geçerek... adını hatırlayamadığım ya da dikkat etmediğim bir başka bulvara çıktık. Buradan, öncekilere oranla daha az merkezî olan sokaklara saptık ve bir süre sonra kendimizi yine Eski Muharipler Bulvarında bulduk. Aşağı yukarı 55 ya da 57 numaralı yapının önünde.. Ve 1 numaraya kadar yürüdük.

Gezintimiz sırasında konuştuk durduk. Bir vitrinin önünde, garip bir kadın şapkası ya da bir başka şey üzerine yorum yapmadığımız anlar tartışıyorduk. Çeşitli konularda. Bazan bizi etkileyen bir kız, bazan da bir film üzerine.

Kentin en merkezî noktalarından biri olan Zafer Caddesiyle Eski Muharipler Bulvarının kesiştiği yere vardığımızda, aşağı yukarı yarım saatimiz daha vardı. Orada oldukça uzun bir süre; on dakikaya yakın kaldık. Çünkü bir otobüsle bir taksi çarpışmış ve oraya bir yığın meraklı toplanmıştı. İki şoför arasındaki kavgayı izlemek için biz de yaklaştık. Daha tartışma aşamasındaydılar, ama iş ağız dalaşına dönüşmeye başlıyordu ve bir polis belirmeseydi yumruk yumruğa kavgaya dökülecekti. Böyle durumlarda, ge-

nellikle en heyecanlı anda bir polis belirir ve seyircilerin keyfini kaçırır. Ama meraklılar —biz de onların arasındaydık— dağılmaya kolay razı gelmediler ve herkesin boyun eğip yoluna gitmesi için ikinci bir polisin olaya karışması gerekti.

Gezintimiz boyunca, aramızdaki içtenlik yavaş yavaş artmıştı. Doğal olarak, çok, aşırı ve birden değil. Ama aramızda bir içtenliğin doğduğu açıktı. Bu dostluğun şaşırtıcı hiç bir yanı da yoktu ama gezintimiz bizi yavaş yavaş başlangıçtaki o yapmacıklı havadan çıkartıyor, dostluğumuzu daha hoş, daha içten kılıyordu. Doğmakta olan bu dostluğun çıkış noktası, iki erkeğin kentte gezerken kaçınılmaz olarak değindikleri konu oldu: Kadınlar.

Üniversite Alanında, Zafer Caddesinin başlangıcında bulunan bir satıcı kulübesinin önünde durduk. Spor Kahvesi'ndeki adam sigara almak istiyordu. Biz dükkanın önündeyken ve o aldığı sigaranın parasını ödediği sıra, üçüncü herifi yirmi metre kadar ötedeki bir mağazanın önünde farkettim. Vitrinle ilgileniyormuş gibiydi.

MENACER, 717 numaralı odadan çıkmadan önce, kalabalık ve seçkin bir topluluk önünde söylev verir gibi:

«Baylar, sizlerin yanında kalamayacağım için çok üzgünüm! Ama daha fazla gecikmem olanaksız. Bir saniye bile! Görev beni bekliyor,» demişti.

Ve portakallı gazozunu bir dikişte içip, aceleden birazını da yere dökmüştü.

«Her zaman böyle sakarım! Elimde bir direksiyon ya da bir tabanca olmayınca, Parkinson hastalığına yakalanmış gibi titrerim. Her neyse, özür dilerim!»

Mendiliyle yüzünden ve hattâ ensesinden akan terleri silmiş, yerdeki portakallı gazoz birikintisine basmamak için hafifçe sıçramış ve kapıyı açmıştı.

«Müdüre senin telefon etmen daha yerinde olur» demişti ona Soruşturmacı. «Buradan telefon etmek bir dert, otelin santralına bağlatmak zorunlu, onların da Gizli Servis'te görevli olduğumuzu öğrenmeleri gereksiz.»

«Kabul, ona bir kulübeden telefon edip Ulusal Otelinde oda bulduğumuzu söylerim. Şimdi kaçıyorum! Bir tamirhane bulup arabayı çektirmeli ve baş belası karbüratöre ne olduğuna baktırmalıyım.. Bulacağım tamirhaneden sana telefon ederim. Ne talih! Tek yerine çift deseydim Ulusal Oteldeki odamda rahat rahat yan gelecektim. Ama şu karbüratör ve öteki aksiliklerle uğraşmak için bu sıcakta koşup durmak zorundayım. Paçanı iyi kurtardın, talih küpü!»

Ve koridora öyle bir hışımla çıkmıştı ki, neredeyse dolu içki tepsisiyle gelen garsona çarpacaktı... tabii o sıra garson 717 numaralı odanın kapısının önünden geçseydi. Ama garson oradan geçmiyordu, üstelik Menacer kapıyı arkasından kapar kapamaz ilk hızını kaybetti ve acele etmeden koridorun dip tarafındaki asansörlere yöneldi. Aşağı yukarı yolun yarısında, bir saksı içindeki bitkiyi büyük bir ilgiyle inceledi üstelik. Bir kaktüs olmalıydı.

Sonra ve yine hiç acele etmeden asansöre doğru ilerledi. Birine binebilmek için sabırla bekledi. İki asansör de sürekli olarak kullanılıyordu. Birine girebilmek için en azından beş dakika, belki de daha fazla beklemek zorunda kaldı. Başka durumlarda bu

bekleyişe kızar, geç kalmamak için merdivenlerden inerdi. Ama bu sefer hiç mi hiç sinirlenmedi. Hattâ dördüncü katta asansöre binen kadının sürüdüğü koku öylesine garip, öylesine sertti ki Menacer bu daracık yerde boğulacak gibi olduğu halde hiç sinirlenmedi.

Hep sakin sakin, Ulusal Otelin geniş holünü geçti, yaya kaldırımına indi, köşedeki kulübeden sigara aldı, sonra karşı kaldırıma geçti ve kapısı otelin tam karşısına gelen «Altı Parmak» barına yöneldi. Barın büyük penceresinin ardındaki bir masaya oturulursa Ulusal Otele girip çıkan herkesi gözetlemek çok kolay olurdu.

Menacer salonun diplerine gitmedi. Dosdoğru büyük pencerenin köşesindeki bir masaya, elinde bir «Kent Haberleri» gazetesi, önünde bir domates suyuyla oturan adama doğru ilerledi. Kentte iki akşam gazetesi çıkıyordu: Biri adamın elindeki, öbürü de «Akşam Haberleri»ydi. Menacer masaya bir sandalye yanaştırdı ve hiç konuşmadan oturdu.

Yanda iki kişiyle ateşli bir tartışmaya girişen ve yeni müşterisine hiç ilgi göstermeyen garsona döndü:

«Bir şeyler içmek istiyorum,» dedi.

Garson hiç kımıldamadı, konuşmasının kesilmesine açıkça bozularak:

«Beyefendi ne arzu ediyorlar,» diye sordu.

«Ne içeyim? Tamam, bir konyak. Duble olsun.»

Domates suyu içen adam eğildi:

«Duble konyak ısmarladıktan sonra, geriye kurşun kalem isteyip sigara paketinden iki dizi arasma konulan kağıdı çıkararak iki küçük yuvarlak çizmen kalıyor.»

Menacer bir kahkaha attı.

«Yok, burası Spor Kahvesi değil. Benimle dalga geçme.»

«Ne haber? İşler yolunda mı?»

«Yolunda.»

«Anlat biraz! Beklemekten sıkıldım. Bir buçuk saattir durmadan domates suyu içiyor ve oturuyorum burada. Biraz önce, ara vermem gerektiğini, çünkü içtiğim domates sularının çişimi getireceğini ve çişe gitmenin de sözkonusu olamayacağını söylüyordum kendi kendime.»

«Seni anlıyorum dostum. Birini kollamakla görevliysen, durmadan gidip işeyemezsin.»

Garson bir duble konyak getirdi ve bardağı masaya sertçe bıraktı.

«Seni dinliyorum!» dedi öteki.

«Bu kadar aceleci olma!» diye karşılık verdi Menacer. «Önce bir yudum alayım, sonra her şeyi anlatırım. Ayrıntılarına varıncaya kadar. Yarın sabah beşe kadar görevli olmadığıma göre, biraz önce yaptığım gibi sadece portakallı gazoz ya da domates suyu içmek yerine şöyle alkollü bir içki yuvarlamaya hakkım var...»

«Sen istediğini yapar ve canının çektiğini içebilirsin. Konyak mı istiyorsun? Hadi konyak. Ama ben... içemem! Görevimi bitirmeden alkollü içkiye el sürmem kesinlikle yasak. Biliyorsun! Kararlaştırılandan çok daha erken buraya geldim. Zaten biraz önce de söylemiştim ya bir buçuk saattir «Altı Parmak» tayım. Görüyorsun, uçarcasma geldim. Yüz otuzla.»

«Biz yüz onla geldik. Bizim için de yüz otuz ya

da yüz kırk yapmak kolaydı, ama biliyorsunki müdür hesaplarını yapmıştı ve yüz onu geçmememiz gerekiyordu. Öngörülen saatte 214. kilometrede olmalıydık, hem de saniyesi saniyesine.»

«Yeri geldi de, 40 numaralı devlet karayolu kavşağına yaklaşırken sizin sağınızdan geçtiğimi farkettin mi?»

«Soruyor musun! Arabanı tanıdım ve hemen durumu çaktım. Yanımızdan öylesine yakın geçtin ki az kaldı seni aşağıya yuvarlayacaktım. Sola kaçmasam birbirimize girecektik. Kısacası, şimdiye kadar işler tıkırında gitti. Soruşturmacı'ya gelince: sen de bilirsin, üzerine yoktur!»

«İyi rol keser değil mi?»

«Sana söylüyorum, üzerine yoktur! Sakin sakin, telaşa kapılmadan yapar bu işi. Öteki bu oyundan nasıl kuşkulanabilir?»

«Öyleyse planımız hiç aksamadan yürüyor?»

«Aksama da laf mı! Mükemmel!»

«Şimdi, devamını bekleyelim. Sen öngörüldüğü gibi iki kere telefon edersin, sonra gezmeye çıkarlar. Tam o sırada ben de oyuna katılırım.»

«Oyuna sen de katılacaksın, rolün sessiz olsa bile.»

«Evet ama, gerekirse tabancam benim kadar sessiz olmayacak.»

«Kısacası işler tıkırında gidiyor. Yoo! Hayır, yolda beklenmedik bir şey oldu. Az kalsın hapı yutuyorduk.»

«Ne oldu?»

«Anlatayım, 40 numaralı devlet karayolunun 214. kilometresinde durmuştuk. Sözde motörü onar-

maya kalkmış ve karbüratörün arızalandığını bildirmiştim ki bir motosikletli trafik polisi belirdi. Motosikletinin üzerinde bize doğru geldi. İşgüzarın teki. Bir kilometreden görsen işgüzar olduğunu anlarsın. Bize 'Ne oluyor?' diye sordu, ceza defterini çıkarırken. Bir yandan da kuşku dolu gözlerle süzüyordu. 'Karbüratör, ilerlememize engel olan karbüratör,' dedim. Salağın biriymiş! Motora bakmak için o da bir adım atmaz mı? Kalbim sanki çatlıyacaktı. Dakikada iki yüz atmaya başladı. Ben Soruşturmacı'ya bakıyordum, Soruşturmacı bana. O da ateş kesilmişti. Evet, polise Gizli Servis'ten olduğumuzu söylesek, çıkarıp sarı kartlarımızı gösterseydik, hemen çenesini kapatır ve çekip giderdi! Hattâ bizden özür bile dilerdi. Ama nasıl yapabilirdik? Spor Kahvesi'ndeki adam bizi gözetliyordu. Hemen arızanın bir dümen olduğunu çakardı. Bu nedenle motosikletli polisin tek başına motora bakmasını engellemeliydik. Yoksa felâket olacaktı. Neyse ki ucuz kurtulduk! Telsizinden çağırdılar; 305. kilometrede bir tıkanıklık olduğunu ve oraya gitmesini bildirdiler. Böylece, üzülerek bizi bırakmak zorunda kaldı ve biz de son anda paçamızı kurtarmış olduk.»

«Az kalsın her şey mahvoluyormuş! Kıl payıyla. Böyle bir şeyi kimse önceden kestiremezdi ki.»

«Neyse, önemli olan felâketi atlatmış olmamız. Şimdi her şey yolunda, sonuna kadar da böyle gideceğini dileyelim. Onları 717 numaralı odaya yerleştirdim. Üç portakallı gazoz ısmarladık ve ben hızla odadan tüydüm, sözde tamirhane aramak için. Portakallı gazozumu aceleyle içerken de birazını yere döktüm. İsteyerek yaptım bunu. Birden aklıma esti.

Şimdi satranç oynuyorlar herhalde. Tabii, adamımız satranç oynamasını biliyor ve de canı istiyorsa. Belki keyfi yerinde değildir de satranç oynamak istemiyordur. Satranç oynamıyorlarsa havadan sudan konuşmaları gerek. Soruşturmacı telefonumu bekliyor, —ilkini— tamirhaneden arıyormuş gibi yapacağım. Evet, onu aramanın zamanı geldi.»

Öteki hâlâ yarı yarıya domates suyu dolu bardağını aldı, içmek istermiş gibi kaldırdı, sonra bir yudum bile içmeden masanın mermerine bıraktı.

Sanki Menacer'le değil de kendi kendine konuşuyormuş gibi söylendi:

«İşin en önemli noktası, Soruşturmacının kentte dolaşmayı önermesi olacak. Adamın hayır dememesini dileyeyim... Olmıyacak bir şey değil ha! Küçük bir ihtimal de olsa, kendisine tuzak kurulduğundan kuşkulanır ya da sadece canı gezmek istemezse...»

Menacer gülümsedi.

«Bu konyak enfesmiş!..» İki yudum daha içti. «Ne dememi istiyorsun! Soruşturmacı'ya güvenim sonsuzdur. Yola çıkalı beri, bütün yol boyu görmeliydin onu. Rol kesmeyi çok iyi kıvırıyor. Sakin sakin hiç telaşlanmadan...»

«Bu serüvenin sonunda neyle karşılaşacağımızı çok merak ediyorum.»

Menacer tartışmayı daha fazla sürdürmedi. Tuvaletlerin sağındaki telefona yöneldi. Eski bir vantilatör koca bir makine gibi takırdıyordu.

«Ben Menacer!» dedi Soruşturmacı'ya. «Tamirhanedeyim ve daha önce kararlaştırdığımız için, haberin olsun diye telefon ediyorum. Birazdan gidip arabayı yedeğe alarak getireceğiz. Dönüşümde, ona-

rım işi hakkında bilgi vermek için yine telefon ederim. Gürültü ne mi? Sormaya gerek yok sanıyorum! Burası tamirhane. 'Lütfen gürültü yapmayın' tabelası asılı bir hastane değil.»

Sonra Menacer masasına döndü.

«Her şey yolunda. Satranç oynuyorlar.»

«Sana başka bir şey söyledi mi?»

«Haa... Evet, çok garipti! Bana duymasını engelleyen o gürültünün de ne olduğunu sordu. Bir rastlantı sonucu, yanımda makina gibi gürültü çıkaran bir vantilatör vardı. Eğer adamımız Soruşturmacı'nın yanındaysa ve o gürültüyü duyduysa tamirhanede olduğumdan hiç kuşkusu kalmayacak. Şimdi ikinci konuşmaya kadar yarım saat geçmesini bekleyelim. Bu arada, bence ikinci bir kadeh konyak zorunlu oluyor.»

«FAZLA gecikmem, on en fazla on beş dakikaya kalmaz gelirim,» demişti bize müdür fotoğraf bölümü görevlisi mikrofilmler için çağırdığında —hangi mikrofilmler acaba?— Hepsini banyo etmişler ve hemen görmesi için onu laboratuvara çağırmışlardı.

O yokken Menacer ve ben odasında bekledik. Bir yere gitmememizi söylemişti. Açıkça söylemem gerekiyor, bu Spor Kahvesi olayıyla merakımı uyandırmıştı.

On beş dakika uzadıkça uzadı. Aradan neredeyse bunun üç katı bir süre geçti. Görünüşe bakılırsa, mikrofilmler çok ilginç olmalıydı. Sonunda kapı

açıldı ve müdür, geciktiği süreden hiç olmazsa bir iki saniye kazanmak istiyormuş gibi koşarak içeri girdi. Girerken tökezledi.

«Neyim var benim bugün böyle?» diye homurdandı. «Durmadan ayağım takılıyor. Evet, nerede kalmıştık?»

«Araba vapurunda,» diye atıldı Menacer. «Konuşmamızı kesip sizi çağırdıklarında, Spor Kahvesi'ndeki adama Merkez'e götürüleceğini söylediğinizi anlatıyordunuz bize. Yani, Gizli Servis'in bir arabasıyla yola çıkacağımızı, sonra on biri on geçe kalkan araba vapuruna bineceğimizi ve aynı günün akşamı başkente varacağımızı.»

Müdürün gülümsediğini gördüm. Ve de, sahte gözlüklerinin üzerinden bize baktığını. Gözlükler hafiften burnuna düşmüştü.

«Evet, adamımıza bunları bildirdim. Ama size özel olarak söyleyeceklerim var: Sabah erkenden, yedide yola çıkacaksınız. Başkente, Merkez'e aynı günün akşamı varmanız için bu kadar erken bir saat seçildi. Ama yarın akşam başkente varmanız gerekiyor.»

İkimiz de şaşkın şaşkın ona baktık.

«Çok basit!» diye devam etti. «Merkez'e akşam üzeri varamayacaksınız, araba vapurunu kaçıracaksınız çünkü. 40 numarah devlet karayolunun 214. kilometresinde arabanız arıza yapacak. Karbüratör bozulacak. İşte planın öngördüğü.»

Çalışma masasına gitti, bazı kağıtların yerlerini değiştirdi, sonra bir numara çevirmek istermiş gibi telefonu açtı. Ama telefon etmek için değil de, düğümlenen kordonu açmak içindi bu hareket.

«Planı, en ince ayrıntısına varıncaya kadar öğreneceksiniz birazdan. Karanlık kalan noktalar bulursanız bana soru sorabilirsiniz. Her şeyden önce, beni biraz önce çağırdıkları için söylemeye fırsat bulamadığım bir noktayı açıklamak isterim: Spor Kahvesi'ndeki öteki herif, fotoğrafı gönderilen adam da ele geçirildi, ama küçük bir farkla: Ölü olarak.»

İnanılacak gibi değil! Öylesine şaşırmıştım ki, sigaramın izmaritini ağzımda unuttum ve dudaklarım yandı. Müdürün Spor Kahvesi olayını bize anlatma şeklinden, böyle bir ayrıntının varolabileceğinden kuşkulanamazdım. Ne ben, ne de hiç kimse.

«Şimdi size olayları sırasıyla anlatacağım. Birincisini tutuklarlarken, iki adamımız ötekini, yani fotoğraftakini izlemeye başladılar. Duble konyak içenin onunla buluşması gereken adam olduğu kesin değildi... Ya kısa süreli karşılaşmaları —ayağa basma ve karşılıklı bir iki söz etmeleri demek istiyorum— önceden tasarlanmamış ve sadece bir raslantıysa? Ya fotoğraftaki şüpheli kişi tutukladığımızla değil de, daha kim olduğunu bilmediğimiz başka biriyle ilişki kurmak durumundaysa? Bu nedenlerden ötürü, iki adamımız onun kahveden çıkmasına göz yumdular ve peşine takıldılar. Adam sola, Bağımsızlık Caddesine saptı, sakin sakin, Ulusal Kütüphane sokağını geçmek için durdu. Trafik lambasının orada, yaya geçidinde iki üç dakika bekledi, bu süre içinde yeşil iki kere yanmıştı oysa. İsteseydi geçebilirdi. Kuşkulandırıcı bir hareket. Neden hemen karşıya geçmiyordu? Ne bekliyordu? Kimi bekliyordu? Adamlarımız onu sadece izlemekle yetiniyorlardı. Belki de buluşmaları tasarlanmış ada-

mı, bir üçüncüyü bekliyordu. Bu kim olacaktı? Duble konyak içen adam, tutuklanmasaydı kahveden çıkıp onunla bulaşacak mıydı? Ya da bir başkası mı gelecekti? Sonuç olarak kimse gelmedi ve şüpheli kişi karşıya geçti, bu kez hızlı adımlarla Bağımsızlık caddesinde yürümeye başladı. Adamlarımız ona yetişip etrafını çevirdiler. Ona Gizli Servis'e kadar kendileriyle gelmesini söylediler. İşin şaşırtıcı yanı, adamın, bunu bekliyormuş gibi en ufak bir bocalama göstermemesi. 'Peki' demiş. Başka bir söz çıkmamış ağzından. Biraz uzakta parkedilmiş olan arabaya doğru on metre bile ilerlemeden adam koşmaya başlamış. Ajanlarımız elleri kolları bağlı duracak değiller ya. Peşinden koşmaya başlamışlar, bir yandan da bağırarak durmasını yoksa ateş edeceklerini söylüyorlarmış. Boyun eğmemiş ve daha hızlı koşmaya devam etmiş. Bunun üzerine bizimkiler ateş etmek zorunda kalmışlar. Kaçmasını önlemek için bacaklarına nişan almışlar. Ama aynı anda adamın ayağı bir şeye takılmış. Kaldırım bozukmuş. Muhtemelen taşlardan biri kırılmış, tam olarak bilmiyorum ve bunun da bir önemi yok... Kısacası, adam yere kapaklanmış ve kurşun —sadece bir kurşun— ayağına değil de daha yukarıya isabet etmiş. Olduğu yere yığılıp kalmasına sebep olacak kadar yukarıya. Yüzükoyun, Yıldız sinemasının önüne uzanmış.»

«Ne talihsizlik!» diye söylendim.

«Gizli Servis için ne talihsizlik!» diye düzeltti müdür, sanki ben de bunu kastetmiyormuşum gibi.» Giderilmesi imkânsız bir talihsizlik! Daha da beteri adamın üzerinde hiç bir şey bulamayışımız. Ne cep-

lerinde, ne ayakkabılarının altında ve ne de topuklarında. Ne bir kimlik kartı, ne de işimize yarayacak bir şey.»

«Yani kim olduğunu bile bilmiyoruz, değil mi?» diye sordu Menacer.

Müdür, başını hayır anlamına salladı ve devam etti:

«Sanırım, adamın öldüğünü Spor Kahvesi'nde duble konyak içen herife açıklamadığımızı söylememe gerek yok. Tam tersine, suçortağının tutuklandığını ve birlikte sorguya çekilecekleri izlenimini, güvenini verdim ona. Hattâ ona ikide bir, ötekinden ilk sorgusu sırasında çok ilginç bazı ayrıntılar sağladığımızı da söyledim. Bunların tümünü soğukkanlılıkla dinledi ve hangi ayrıntıların sözkonusu olduğunu sordu. Ayrıca bana: 'O benim suçortağım değil, iyice bilinsin bu,' dedi. Bu konuda herhangi bir tartışmaya girmekten kaçındım. 'Birazdan, ötekinin de sorgusu bitince yüzleştirilme için odama getirilmesi emrini vereceğim,' diye cevap verdim. Hiç bir şaşkınlık, hattâ hiç bir kuşku belirtisi göstermedi. 'Benim istediğim de bu zaten,' dedi bana.»

«Yarın merkeze nakledileceğini söylediniz mi kendisine?» diye sordum.

«Acele etmeyin! Sizlere sorgunun başında ne yaptığımı anlatmalıyım. Hoşa gitmeyecek, hiç mi hiç hoşa gitmeyecek bir durum karşısındaydım: İki heriften biri artık bize en ufak bilgi bile veremeyecek durumdaydı. Öbür yandan, suçortağı —bu deyimi kullanıyorum, çünkü peşinen onu ötekinin suçortağı olarak kabul etmeliyiz— ölenle en küçük bir bağlantısı olmadığını iddia ediyordu. Evinde ve iş çevresin-

de yapılan soruşturma hiç bir sonuç vermemişti. Ben de, bu soruşturma süresince Merkez'le telefonda uzun uzun konuştum. Ne yapmalıydık? Salıvermeli miydik? Hayır, bunun sözü bile edilemezdi. Yoksa daha sıkı, daha ince yöntemlerle mi sorguya çekmeliydik? Yeni temeller üzerine kurulacak ikinci bir sorgu çok daha olumlu sonuç verebilirdi. Yani sert ve acımasız bir yöntemle yapılacak olan. Ancak Merkez bunu onaylamadı. Ve planı uygulamamı emretti. Burada, Merkezle anlaştıktan sonra, adamımıza açıkladıklarımı size anlatmak için konuyu değiştiriyorum. Bir buçuk saat önce adamı çağırttım ve yarın başkente, Merkez'e götürüleceğini söyledim. Ötekinin, suçortağının, Merkez'in emriyle daha önce alelacele gönderildiğini ve kendisinin de ikinci bir sorgu için gönderilmesinin zorunluluk olduğunu bildirdim. Soğukkanlılığını yitirmedi. 'Bana çektirdiğiniz bütün bu sıkıntılardan kesinlikle hiç bir şey elde edemeyeceksiniz,' dedi. Spor Kahvesi'ndeki adamla dolaysız ve kişisel bağlantım bu şekilde bitti. Kapatıldığı odaya götürdüler onu ve ben fotoğraf bölümündeyken odasının içinde dönüp durduğunu, sigaranın birini söndürüp birini yaktığını söylediler. Odanın duvarındaki sözde resimden bütün hareketlerini izliyor ve kaydediyorlar.»

«Plandan söz etmenizi sabırsızlıkla bekliyorum,» diye atıldı Menacer.

«Plan Merkez'in eseri,» diye cevapladı başkan. Kimin kafasından çıkmış bilmiyorum. Belki bir ekip çalışmasının ürünüdür. Belki de bir elektronik beyine hazırlatmışlardır. Ancak bildiğim tek şey, dahice, açığı bulunmayan, olağanüstü kusursuzluktaki pla-

nı gerçekleştirmek zorunda olduğumuzdur. Kusursuz bir plan. Kusursuz plan. Evet, ancak böyle tanımlanabilir.»

Çalışma masasının arkasındaki koltuğa oturdu. Sigarasmdan birkaç nefes çekti, bütün bu süre içinde hiç konuşulmadı.

«Yine konumuzun dışına çıkacağım,» diye söze başladı tekrar. «Konudan konuya geçtiğimi siz de farketmişsinizdir, ama başka türlü anlatmam da olanak dışı. Çünkü planın uygulanacağı sınırları, bizim planı nasıl uygulayacağımızı açık ve ayrıntılı olarak gözden geçirmek gerekiyor. Sahip olduğumuz ve Merkez'i bu planı uygulamamız için emir vermeye iten verileri görelim. Elimizdeki dayanak noktaları nelerdir? Önce, tanımadığımız bir muhbirin gönderdiği mektup var. Bunu biliyorsunuz. Bu mektubun gerçeği mi yansıttığı, yoksa kötü bir şaka mı olduğunu belirleyecek hiç bir şey yoktu elimizde. Bununla birlikte, ne olur ne olmaz diyerek adamlarımızı Spor Kahvesi'ne gönderme kararına vardım Merkez'e danışmadan. Mektupta bildirilenlerin doğru olduğunu düşünmekte yanılmamışım. Mektupta tarif edilen adam gerçekten de Spor Kahvesi'ne geldi. Bir talihsizlik sonucu, onu canlı ele geçirmemiz mümkün olmadı. Bir numara diye adlandırdığımız bu adam suçludur —dilerseniz suçluydu diyelim—. Şimdi, iki numaraya gelince onun suçluluğundan emin olamam. Ötekiyle kahvede karşılaşması, büyük bir ihtimalle raslantı sonucu olabilir. Ama raslantı değil de, birinciyle, yani suçortağıyla karşılaşması gereken kişi de olabilir. Ancak elle tutulur hiç bir veriye sahip değiliz bu konuda. Elle tutulur derken... ona karşı kul-

lanabileceğimiz hiç bir şey yok demek istiyorum. İşte gerçek bu. Yüzleştirmeyi sonsuzluğa dek geciktiremeyiz. İkisini yüz yüze getirmezsek bir şeylerden kuşkulanmaya başlar. Ötekinin elimize geçmediğini, ya da var olmadığını düşünebilir ya da başına geleni anlayabilir. Eğer ötekinin öldüğünü anlarsa o zaman bizim için felaket olur. Onu salıverebiliriz, bir kere daha söylüyorum, adama karşı hiç bir kanıtımız yok. Onu bıraktıktan sonra da peşine adam takabiliriz. Tabii, onu yeniden sorguya çekebiliriz, hem bu kez başka türlü... bildiğiniz yöntemlerle. Ama kurnazsa —ki kurnaz olmaması için bir neden yok— ötekini ortalıkta görmeyince birtakım dolapların döndüğünü, kendisine karşı elimizde hiç bir kanıt olmadığını anlayacak ve belki de bize karşı koyacaktır. Belki hiç bir sorgu şekline pes etmiyecektir. İlki gibi, elimizde ölüp gitmezse. O zaman elimiz yine bomboş kalacak... Bütün bunlar ortaya bir sürü sorun çıkarıyor. Bunun üzerine, Merkez planı uygulama emri verdi bana. İlk kez uygulanacak bir plan, hem de bizim tarafımızdan. Evet, uzun zamandır böyle bir planı tasarlıyordum. Geçen şubat ayında, Gizli Servis bölge müdürlerinin Merkez'deki toplantısında bize plandan söz ettiler ve bütün yönlerini açıkladılar. Tekrar ediyor ve dikkatinizi çekiyorum; bu plan ilk kez uygulanacak, gelecekte benzer koşulların ortaya çıkabileceği düşünülerek denenecek. Bize verilen şeref ve yüklendiğimiz sorumluluk ölçülemiyecek kadar büyüktür! Beni anladığınızdan eminim! Planın yaratıcısı ya da yaratıcıları kimlerdir bilmiyorum. Bir elektronik beyin olması mümkün, bunu size daha önce de söyledim sanıyorum. Bu plan beni çok heye-

canlandırıyor. İlk kez bizim uygulayacağımız bu plana büyük bir tutkuyla bağlandım, dolayısıyla aynı şeyi birkaç kere tekrarlamam çok mümkün. Önemli değil bu. En önemli şey planın dahiyane olması! Bunu yürekten söylüyorum. Gizli Servis'in arabasıyla tutukluyu Merkez'e götürmek için yarın yola çıkacaksınız ve aynı gün başkente varacaksınız. Tabii bu sözde kalacak. Adamımıza da yarın Merkez'de olacağını söyledim. Şimdi onu yarın sabaha kadar rahat bırakacağım. Yola çıkılmak üzere onu iç avluya götürecekler. Kendisiyle yarın sabah tanışacaksınız.»

Konuşmasının burasında müdür bana döndü:

«Sen, Gizli Servis'in birçok ajanı gibi sıradan bir görevli izlenimi bırakacaksın adamda. Menacer gibi. Dikkat! Bu çok önemli! Menacer'den farklılığını, bir Soruşturmacı olduğunu kesinlikle belli etmeyeceksin. Menacer'den 'meslekdaşın' gibi söz edeceksin, Menacer de sana karşı öyle davranacak. Dahası! Buradan limana kadar arabayı Menacer kullanacak, sen bir fırsatını bulup adamımıza sırayla direksiyona geçmekte anlaştığınızı, araba vapurundan çıktıktan sonra başkente kadar Menacer'in yerine arabayı süreceğini söyleyeceksin. Yola çıktığınız andan başlayarak, ikiniz de ona karşı dostça davranacaksınız. Ama dikkat! Bunda aşırıya kaçmak yok! Bu yakınlığın doğal olmadığından, içtenlik taşımadığından kuşkulanmasına yol açabilecek hiç bir olağanüstülük bulunmamalı. Acele gereksiz. Yavaştan alın. Ulu orta konuşmak yok. Planı ustalıkla uygulamalısınız. Ayrıntılara dikkat edin! Plana bir göz atacak ularsak onu çok ilginç bulduğumuzu farkedeceğiz. Çok ilginç.

Garip. İşte, planın güçlülüğü de burada! Sanki bir rakibe, sakin sakin, ama can alıcı bir noktasına ve hiç beklemediği bir anda yumruk atmak gibi. Bu beklenmedik yumruk, onu, göstere göstere indirilen darbeden çok daha emin bir şekilde yere serecektir. Şimdi, planı inceleyelim.»

Kalorifere kadar gitti, elini okşarcasına dilimlerinin arasında gezdirdi, sonra bana döndü:

«İşin en büyük bölümü senin üzerinde,» dedi. «Başlangıçta, Menacer ve sen birlikte çalışacaksınız. Biraz önce de anlattığım gibi, yavaş yavaş, hemen dostça değil, ama yakın bir hava yaratacaksınız. Ama sonra, adamımızla sen tek başına kalacaksın. Ve bütün sorumluluk sende olacak. Plan gereğince, sanığa anî bir ortam değişikliği uygulayacağız. Bir başka deyişle: Bu adam Spor Kahvesi'nde konyağını içerken birden tutuklandı. Suçlu mu, suçsuz mu? Şimdilik hiç bir şey söyleyemeyiz. Tutuklanmasından hemen sonra kendini Gizli Servis'te buldu. Tıpkı çok sıcaktan bir anda çok soğuğa geçmiş oldu. Birden buzun içine sokulan bir eşya gibi. Şimdi, tedirginlik içinde kendi kendine şu soruyu sorup duruyordur: Merkez'de başıma neler gelecek?' Başkente götürülmesini —plana göre— ısının yükselmesi şeklinde niteleyebiliriz. Öngörmediği bir ısı yükselmesi. Ortalama hakim olacak içtenlik, hiç bir şey olmamış gibi, günlük hayatın bir parçasından ayırdedilemeyecek bir hava onu neşelendirecek. Böylece, sonunda Merkez'e vardığında yeniden soğukla karşılaşacak. Biz buna güveniyoruz! Elimizde sanki bir deney tüpü var, ona anî ve sürekli ısı değişimleri uyguluyoruz: Sıcak, soğuk, sıcak, soğuk. Sonunda dayanamayıp kırıla-

cak. Plan bu deneyi Spor Kahvesi'ndeki adam üzerinde uygulayacak. Tüp adamın kendisi. Onu birden sıcaktan soğuğa geçireceğiz' Ve güven içinde, adamımızın, yani tüpün kırılmasını bekleyeceğiz. Böylece yarın —hayır, öbürgün demek istiyordum— merkeze varıldığında, belki daha bile önce zayıf yanı ortaya çıkacak. Merkez'de yapılacak ilk sorguda, ya da sorguya hiç gerek kalmadan, oluşacak gedikten başka yollardan elde edemediğimiz itiraflar sızacak. Spor Kahvesi'ndeki öbür herifin bir talihsizlik sonucu —Gizli Servis için bir talihsizlikten söz ettiğimi yine belirtirim— zamanından önce ölmesi ve adamımıza karşı kullanabileceğimiz hiç bir suç unsuru elde edemeyişimiz göz önüne alınırsa, bu gediğin önemi apaçık ortaya çıkar.

«Planı anlıyorum şimdi. Onu bir bütün olarak kavrıyorum,» dedim. «Müthiş!»

«Müthiş!» diye onayladı Menacer de.

«Buna çok sevindim!» dedi müdür. «Planın uygulaması başarıya ulaşırsa bunun bizim için de büyük bir başarı anlamına geleceğini belirtmeyi gereksiz buluyorum. Umarım, beni anlıyorsunuzdur. Gizli Servis yetenekli, davasına kendini adayanlara gereken ödülü vermeyi bilir.»

Ona teminat verdim:

«Gerekli olan her şey yapılacaktır.»

«Planın dayanak noktalarından biri, belki de en önemlisi, bir şeyler olması için hiç bir şeyin olmamasıdır.»

Soran bakışlarla ona baktım.

«Bunu bize açıklar mısınız?» diye rica ettim.

İsteğimi hemen yerine getirmedi. Çalışma masa-

sının çekmecelerinin birinden bir kürdan kutusu çıkardı ve eliyle saklamaya gerek görmeden dişlerini kurcalamaya koyuldu. Manzara pek hoşuma gitmiyordu. Eğer müdürümüz olmasaydı bu düşüncemi kendisine açardım.

«Çok basit,» diye devam etti. Kürdan bir sigara gibi dudakları arasmdaydı. «Plan, daha önce de söylediğim gibi yumuşaklıkla uygulanmalı. En önemli rolü üstlenen sen, rahat olmaya dikkat et. Kendini zorlamadan, soluk alırmış gibi oynamalısın kişiliğini. Başarıya gelince, kendiliğinden ayağımıza gelecek. Bundan eminim! Yeter ki sen planın bir numaralı düşmanından, yani dikkati çeken her türlü hareketten kaçınmaya bak. Her şey, hiç bir şey olmayacakmış gibi yapılmalı. Biraz önce de söyledim: Plan için en önemli olan, hiç bir şeyin olmamasıdır. Öngörülmeyen hiç bir şey. Eğer rolünü gerektiği gibi oynayabilirsen başarıdan emin olabilirsin. Plan, bütün şiddetiyle patlayıp her şeyi söken, yıkan bir fırtına, bir kasırga değil. Hayır, hafiften yağan, yavaş yavaş ve derinliğine toprağı ıslatan inatçı bir yağmur. Ve birden, hiç beklenmedik bir yerden çöküntü. Bizim de, Spor Kahvesi'ndeki adamdan beklediğimiz bu çöküntü. Bir an gelecek, çökecek, dengesini yitirecek ve konuşacak. Doğal olarak, değerini önceden kestiremediğimiz bir karta oynuyoruz. Ama hayatta —ve Gizli Servis'te— cesur olmak, tehlikeyi göze almayı bilmek gerekiyor. Daha başka ne şöyleyeyim? Planın özünü anlattım sanıyorum. En iyisi, artık sizi, planın akışına bırakmak ve bu konudaki yaratıcılığınıza bel bağlamak. Plan, üzerinde yapıyı kuracağınız temeldir. Teknik ayrıntılara gelince, örneğin

bir karbüratör bozukluğu olduğuna onu nasıl inandıracağınız ve sonra ne yapacağınız, kente kadar nasıl gideceğiniz, kalacağınız yer... Ulusal Otelde el altından bir oda ayırttık. Her bakımdan güvenilecek bir oteldir. Koşullara uygun, yedinci katta bir oda. Numarası 717. Zaten bütün bu ayrıntıları biraz sonra ben, ikiniz ve henüz seçmediğim, Menacer tamirhaneye gidince Spor Kahvesi'ndeki adamla kentteki gezintiniz sırasında sizi izlemekle yükümlü dördüncü ajan; birlikte tartışacağız... Evet, kentte bir gezinti sözkonusu. Bu gezinti süresince sen duygulu bir insan rolünü oynamalısın. Tekrar ediyorum: Yavaştan, abartmaya kaçmadan. Sanki gerçek bir dostunla geziyormuşsun gibi. Karışık şeylere girme. Ne pahasına olursa olsun, bütün bunların önceden hazırlanmış olduğundan kuşkulanmamalı. Sonucun ne olacağını bilmiyorum. Belirli bir anda kaçmaya kalkması da mümkün tabii. Böyle bir durumda ne yapman gerektiğini söylemeye gerek yok. Zaten işini kolaylaştıracak bir şey daha var: Sizi görünmeden izleyecek, gereğinde duruma el koymaya hazır başka bir ajanın varlığı. Suç ortağının başına gelen kazayı tekrarlamamaya bakın. Ateş etmekten başka çare kalmazsa bacaklarına nişan alın! Yaralayın onu sadece. Sonuçta, ne olursa olsun, plan başarıya ulaşacaktır! Ya adamımız sürekli ısı değişimlerine özellikle senin sözde dostça tutumun ve kentteki gezinti sırasında duyacağı yakınlık nedeniyle katlanamayacak... çökecek ve hemen, ya da Merkez'de o güzelim minik açzını açacak, ya da kaçmaya çalışacak ve bunun ne anlama geldiği anlaşılacak. Kaçmaya kalkışırsa, bu hareketiyle suçlu olduğunu gösterecek. O zaman da,

kendiliğinden ya da zor karşısında itiraflara başlayacak. Başka bir deyişle, her iki durumda da kazanan biz olacağız. Kusursuz bir plan bu. Söylemiştim ama yine de tekrarlıyorum.»

«İKİNCİ bir sandviçe ne dersiniz?»

Bana bu öneriyi yaptığında bir pastanenin vitrini önündeydik.

«Evet der ve hemen mideye indiririm.»

Almaya gidecekti ki önüne geçtim.

«Neli yersin? Jambonlu mu, yoksa peynirli mi?»

«Peynirli. Ama gelecek sefer paraları ben vereceğim.»

«Pekâlâ. Gelecek sefer bana ziyafet çekmene izin veriyorum.»

Bir sonraki köşede, tam geçecekken kırmızı ışık yandı. Beklerken, yanımdakine belli etmeden, ihti-

yatla arkama baktım. Öteki de aynı pastaneden bir şeyler alıyordu, ama aldığının sandviç olduğunu sanmıyorum. Şimdi içim rahattı; bizi yakından izlediğini ve gerektiğinde yalnız olmadığımı biliyordum.

«Soğuk bir şeyler içmek için otursak,» dedim. «Gezintimizin bitmesine daha on dakika var. Ne dersin?»

«Tamam. Sandviç bizi susatacak. Size memnuniyetle buz gibi bir portakal suyu ısmarlayabilirim.»

Gülümsedim:

«Hah! Şimdi oldu! Kabul ediyorum. Ancak portakallı gazoz değil de buzlu bir kahve olması şartıyla.»

Karşı kaldırımda, dışarıya konmuş masaları ve rengârenk güneşlikleriyle bir sürü kahve vardı. Güneşliklerin bazısı bira, bazısı portakal suyu, bazısı da on beş gün kullanılabilen traş bıçakları ya da benzeri şeylerin reklamlarını yapıyordu.

Gelişim kahvesinde, tam kaldırımın kenarında, bir masaya oturduk.

GELİŞİM kahvesinin portakal suyu buz gibi olmaktan da öte bir soğukluktaydı. Ve şimdi, içtikten sonra —bardağın yarıdan fazlasını bir dikişte içmişti— boğazında bir şeyler duyuyordu. «Bademciklerim gene azıtacak,» diye geçirdi içinden. Sonra, başına gelenlerin gittikçe korkunç bir çıkmaza doğru sürüklendiği sıra bademcikleri yüzünden tedirgin olmanın gülünç ve aptalca bir tutum olduğunu düşündü. Yarın sabah başkente varacaktı. Pusuda bekleyen Gizli Servis kurtlarının elinden nasıl kurtulabilirdi!

Şaşılacak kadar rahat olan bez koltukta gerindi. Buzlu kahvesini kamışla ağır ağır içen Soruşturma-

cı'yı izledi gözleriyle. Bir saniye sonra, Soruşturmacı'nın burnundan kalkıp kendi burnuna konan sineği kovmak için bir hareket yaptı. Ve sağ gözünü yarı kapadı. Çocukluğundan beri, düşünmeyi, dikkatini bir konu üzerinde toplamayı istediğinde böyle yapardı. Kendiliğinden —acaba bu bir tik miydi?— sağ gözünü yarı kapıyordu.

Yerde, seviştikten sonra aynanın önünde giyinmeye başlamıştı. Genç kadın da, bir köşede, saçları boğuşmalarının sonucu darmadağınık, sutyeninin kopçasını takıyordu.

«Aynaya yapışacak ne var öyle?» diye sordu.

«Kulağımın arkasındaki yara izi... Kanıyor. Çok değil, ama yine de kanıyor. Sanırım küçük dişler yaptı bunu. Küçük, çok sivri, yaramaz, yatışmak bilmeyen dişler.»

Genç kadın hiç bir şey söylememişti. Sadece kahkahayla gülmüş, sonra lambayı yakmak için yatağın öbür yanına geçmişti. Yatak odası giriş katındaydı ve tek penceresi sokağa bakıyordu. Pencereleri ve pancurları kapatmak zorunda kalmışlardı. Yoksa sokaktan her geçen bir göz ve kulak banyosu yapardı.

Genç kadın, ışıkta incelemek için çoraplardan birini kaldırdı ve gerdi —sağını giymişti— sonra bağırdı:

«Felaket! Çorabım kaçmış! En az on yerinden... Söyle bana sevgilim, neden göğsümü ısırdın? Demek benim de seni istediğim yerden ısırmaya hakkım var. Başka yerden değil de yarandan ısırdığım için bana teşekkür etmelisin. Şimdi ödeştik!»

Sonra buluşacakları saati kararlaştırmışlardı. Aynı gün ikinci kere buluşma fikri genç kadından çıkmıştı. Tabii, bu onun çok hoşuna gitmişti. Böylece, biraz önce, saat üçle beş arası açılışını yaptıkları o çok hoş, küçük oyunu akşama tekrarlama olanağı bulacaklardı.

«Peki, şimdi nereye gidiyorsun?» diye sormuştu genç kadına.

«Terzime. Sonbahar için diktirdiğim tayyörü deneyeceğim. Bu mevsim için hiç bir şey yaptırmamıştım. Hatırlıyor musun? Kumaşını geçen hafta ikimiz seçmiştik, yeşille kahverengi karışımı olanı. Ya sen, sen nereye gideceksin?»

«Nereye mi gideceğim? Yapılacak bir işim yok. Pazartesiye kadar izinliyim. İşe gitmeyeceğim, yani boşum. Sanırım, şöyle bir çıkıp dolaşacağım. Vitrinlere göz atar, sinema girişlerindeki resimlere bakarım... Daha başka ne yapacağım... bilmem. Bildiğim kadarıyla hava almaya ihtiyacım var. Hareket etmeye, biraz önce beni öldüren kasırganın etkilerinden kurtulmaya ihtiyacım var.»

Anlamlı anlamlı bakıştılar.

«Saat kaçta buluşacağız? Benim terzide en azından bir buçuk saat işim var. Altı buçuk en geç yediye çeyrek kala biteceğini sanıyorum. Daha sağlam olması için yedi diyelim.»

«Tamam. Postanede mi?»

«Neden olmasın?»

«İyi. Saat yedide postanenin holünde, 'Yurtdışı Taahhütlü' bölümünün önünde. Biraz değişiklik olsun; hep 'Matbua' bölümünün önünde buluşacak değiliz ya.»

İlk çıkan genç kadın olmuştu. Kendisi de pencereye koşmuş, perdeyi biraz yana çekmiş —dikilmesi gereken birkaç deliği vardı perdenin —ve pancurun tahtaları arasından onu gözleriyle izlemişti. Kadın sokağın —ev, Krizantemler sokağındaydı— karşı tarafına yaya geçidinden değil de çaprazlama geçmiş ve sonunda sağdan ikinci sokağa sapmıştı. Hayır, üçüncü sokağa.

Biraz sonra da o çıkmış ve dosdoğru Spor Kahvesi'ne gitmişti. Evet, postanede saat yedide buluşmadan önce yapılacak özel bir işi vardı. Özel ve de çok gizli.

Tam girişin yakınında bir masa bulmak hiç de güç değildi. Ancak, salonun dip taraflarında, büyük aynanın önünde bir masa seçmesi ve sağ ayağını, dikkatsiz birinin yanından geçerken üzerine basabileceği bir şekilde ileri doğru uzatması yolunda çok sıkı talimat almıştı.

Her şey yolundaydı! Salonun dip tarafında ve ayna boyunca boş masalar vardı. Müşterilerin çoğu kahveye saat sekizden önce gelmezdi.

Oturdu ve beklemeye koyuldu. Kendisine söylenildiği gibi, Ha! Evet, talimat bu kadarla bitmiyordu: Bir duble konyak istemeli ve resim çizmek için sigara pakedinin kağıdını çıkarmalıydı. Kağıda istediğini çizmekte özgürdü. Ötekine gelince, altıyı çeyrek geçeyle altı buçuk arasında ortaya çıkacaktı.

Hayır, ötekini tanımıyordu. Kendisi de o adam için yabancıydı. Ama birbirlerini tanıyacak yeterince şey vardı: Salonun dip tarafında, aynanın önünde bir masa, öne doğru uzatılmış sağ ayak, duble konyak, sigara paketinin içinden çıkarılmış kağıda

resim çizme ve özellikle de aralarında geçecek konuşma. Öteki, masaların arasından geçerken, sözde raslantı sonucu ayağına bastığında gerçekleşecek konuşma, ikisi için bir parola olacaktı.

Konuşmayı ezbere biliyordu. Öteki, kelimesi kelimesine istenen cevapları verecek olursa her şey yolunda gidecekti.

Onun dışarı çıkmasını, sola, Bağımsızlık Caddesine sapmasını ve Ulusal Kütüphane sokağının köşesine kadar ilerlemesini bekleyecekti. Öteki, yaya geçidinde, trafik lambasının yanmasını beklermiş gibi yaparak onun yetişmesi için gerekli zamanı yaratacaktı. Bu arada kendisi de, içtiği bir duble konyağın parasını ödeyecek ve kahveden çıkıp ötekinin gittiği yönde sakin sakin yürüyecekti. Sonunda da ötekinin yanında duracaktı. Birbirlerini hiç tanımıyormuş gibi, konuşmadan birlikte karşıya geçeceklerdi. Yürürlerken de öteki, ertesi günü yapılacak toplantının yerini ve saatini fısıldayacaktı. Toplantı son derece önemliydi; örgüt uzun süredir büyük bir gizlilik içinde bunu hazırlıyordu. Ötekinin, fısıltıyla söyleyeceklerini bitirmesinden hemen sonra, sakin sakin birbirlerinden ayrılacaklardı. O da hemen postaneye koşacaktı. Saat yedide postanenin holünde, 'Yurtdışı Taahhütlü' mektup alan bölümün önünde buluşmak üzere sözleşmişlerdi.

Saat altıyı yirmi geçeye doğru ötekinin gelmeyeceğini, bu buluşmanın belki de gerçekleşmeyeceğini düşünmeye başlamıştı. Öteki gelmeyebilirdi. Bilinmeyen bir nedenden ötürü, belki bir tehlike sezdiğinden. Altı buçukta orada olmazsa altıyı otuz bir geçe kalkıp gitmekte özgürdü. Örgüt, olayların ge-

lişiminden onu haberdar etmenin bir yolunu bulurdu nasıl olsa. Ancak bunu düşünmek için vakit erkendi. Ötekinin daha on dakikası vardı.

Birden ayağına basıldığını hissettiğinde basanın beklediği kişi olduğundan kesinlikle emindi. Ancak, aldığı talimata göre hareket etmesi gerekiyordu. Tanışmalarının dayanak noktası aralarında geçecek olan konuşmaydı.

«Ayağıma bastınız, beyefendi!»

Sesine isteyerek bir yakınma havası vermişti.

Öteki, nasıl özür dileyeceğini bilmezmiş gibi baktı yüzüne.

«Ben mi?»

Buraya kadar her şey iyi gidiyordu! Bu «Ben mi?» sorusu, beklediği kimsenin söylemesi gereken ilk cümlecikti.

«Evet, siz! Sağ ayağıma bastınız, hem de...»

Öteki sözünü kesti:

«Bağışlayın! Ben miyopum, hem de üç numara. Bunun son zamanlarda...»

Cümlenin devamına hiç dikkat etmemişti. Bu herif beklediği kişi değildi.

Altıyı yirmi beş geçiyordu ve ortalıkta kimse yoktu! Acaba dışardan mı gelecekti, yoksa şu sıra kahvede miydi?

Hiç kuşkusuz, içerde olmalıydı. Belki de bir masaya oturmuştu ve uygun gördüğü bir an harekete geçecekti. Kendi seçeceği bir an.

Kimseyi aramıyormuşcasına, kayıtsızca salona göz gezdirdi. Belki de 'Gecenin Güzelliği' filmini tartışan üç gençten biriydi beklediği. Neden olmasındı? Spor Kahvesi'nde pekâlâ yalnız başına olmayıp ar-

kadaşlarıyla oturabilirdi. Ya da, belki yalnız müşterilerden biriydi. Bu da çok mümkündü. Ya domuz yağı fiyatları konusunda bitmez tükenmez bir tartışmaya girmiş, konuşurken devamlı el hareketleri yapan, yağ lekeli defterlerine rakamlar yazıp çizen iki tüccara ne demeli? Ya beklediği onlardan biriyse ve bütün bu tartışmalar bir gizlemeyse? Ya da, sakın fotoğraflara kaçamak göz atan —yoksa bu da bir numara mıydı?— iki ihtiyardan biri olmasın?

Spor Kahvesi'ndeki saat altı yirmi dokuzu, kendi saati ise altı otuz biri gösteriyordu. Hangisinin doğru olduğunu bilmiyordu. Ancak şimdi ötekinin gelme ihtimali azalmıştı. Belki de başına beklenmedik bir şey gelmişti, elinde olmadan takılmıştı bir yere. Ötekinin salonda olması, kuşkulu hareketler sezmesi, kahvenin Gizli Servis'in adamlarıyla dolu olduğunu anlaması ve dikkati çekmekten kaçınması da mümkündü.

Tam o sıra, tuvaletten bir adamın çıktığını ve kapıyı aralık bıraktığını görmüş, daha doğrusu hissetmişti. Boşuna beklemiş olmanın verdiği sinirlilikle, adama kapıyla ilgili bir iki söz söyleyecekti ki fikrini değiştirip hiç bir şey demedi. Adam masaların arasında ilerlemiş, yanından geçerken sağ ayağına basmıştı. Evet, hem de öylesine şiddetle ki kendini tutamayıp bağırmıştı:

«Ayağıma bastınız bayım!»

Çok çabuk harekete geçmişti beyni.

«Ben mi?» demişti adam. İriyarı, kırk yaşlarında, gözlüklüydü ve silik biriydi.

«Evet, siz! Hem de tam nasırımın bulunduğu sağ ayağıma.»

Öbürü, alaycı bir ifadeyle:

«Yok canım! Ben sol olduğunu sanıyordum!» demişti.

Ve çıkışa doğru ilerlemişti.

Adamın uzaklaşmasını beklemiş, konyağın parasını hazırlamış ve garsona doğru bir göz atmıştı. Talimat gereğince, iki dakika sonra çıkacak ve Bağımsızlık caddesiyle Ulusal Kütüphane sokağının köşesinde yabancının yanına gidecekti... Tam o sıra, iki domuz yağı tüccarından birinin tepesinde belirdiğini görmüştü. Adam cebinden sarı kartını çıkartmıştı, bu hareketin anlamı da son derece açıktı.

Kapıya doğru ilerlerken —sağında ajanlı— resmi hatırlamıştı. Her şey öylesine hızla olup bitmişti ki unutmuştu resmi. Şimdi resmi almak istiyordu, iki küçük yuvarlağı, sevgilisinin göğüslerini üzerinde taşımak istiyordu.

Onları soğuk mermerin üzerinde, garsonun masanın lekelerini ve sigara küllerini temizlediği pis bezine bırakmak zoruna gidiyordu.

Ajana dönüp resmi almak istediğini söylemeye niyetlendi ama aynı anda kararını değiştirdi. Hayır, tehlikeye girmemeliydi, sevgilisini tehlikeye atmamalıydı.

Ajan resmi görecek, iki küçük dairenin suç unsuru olduğunu sanacak ve bu kendisine karşı kullanılacak, bir sürü sorgu suale yol açacaktı. Onlara, iki küçük yuvarlağın sevgilisinin göğüsleri olduğunu söylerse, bu kez, resimdeki gibi bir oransızlık bulunduğuna, sol göğsün sağdakinden daha büyük olduğuna inanmak için kadını görmeleri, göğüs ölçülerini almaları gerektiğini istemeleri işten bile değildi.

Spor Kahvesi'nin döner kapısına geldiklerinde:

«İkimiz de aynı bölmeye gireceğiz,» diye mırıldanmıştı ajan ona. «Biraz sıkışacağız ama önemli değil.»

Ve öyle yapmışlardı. Birbirlerine iyice yapışmışlardı sığışmak için. Ajan pis pis kokuyordu. Domuz yağı değil de ter kokuyordu.

«Arabaya bineceğiz,» demişti dışarı çıktıklarında. «İki bina bloku ötede.»

Bağımsızlık caddesi boyunca ilerlemişlerdi, ajan hep sağındaydı. Başka bir ajanın solunda yürüdüğünü, o andan sonra çevresinin sarıldığını hemen farkedememişti. İkinci ajanın nereden çıktığı belirsizdi, hiç ilgisi yokmuş gibi, sessiz ve sakin yanlarında yürüyordu.

Köşeye vardıklarında, caddenin karşı tarafında, Yıldız sinemasının önünde birtakım insanların koşuştuğunu görür gibi oldu.

Gizli Servis'in işe karışmasından doğan ilk şaşkınlığı geçince, bütün duyuları harekete hazırdı. Kafası eskisinden çok daha iyi çalışıyordu. Ne pahasına olursa olsun soğukkanlılığını korumalı, kendine hakim olmalı, sinirlerini yatıştırmalıydı. Çünkü, her şeyden önce tutuklanmasının ne anlama geldiğini kestiremiyordu. İhanete mi uğramışlardı? Belki. İhanete uğramış olmaları ihtimali çok büyüktü. Öteki ne olmuştu? Kaçabilmiş miydi? Yoksa onu da Spor Kahvesi'nden çıktıktan sonra tutuklamışlar mıydı? Masalarm arasından ilerleyip döner kapıdan çıkarken görmüştü onu... Yakaladılarsa bu işi kaldırımın üzerinde yapmış olmalıydılar. Ellerinden kurtulmayı başaramamışsa tabii.

Bütün bu sorular kafasında birbirini kovalıyordu. Gerçekten bir ihanet miydi bu? Gizli Servis her şeyi öğrenmiş miydi? Yoksa ajanları, pusuya yatmaları için uzun süre önce mi oraya göndermişti? Ya da başka bir şey miydi? Ve bu başka şey neydi? İki ajan arasında arabaya gidinceye kadar, ne olup bittiğini kestirebilmek için kafasını kurcalıyordu. Nasıl anlamalıydı? Tutuklanmasının, Spor Kahvesi'nde buluşmalarıyla ve örgütle hiç bir bağlantısı olmayabileceğini de düşünüyordu. Belki başka, bilmediği bir nedenden ötürüydü ve durumu Gizli Servis'e vardığında öğrenecekti. Bütün bu düşüncelerin sonunda vardığı sonuç ne pahasına olursa olsun soğukkanlılığını koruması gerektiğiydi. Kendine hakimiyetini yitirirse foyası ortaya çıkabilirdi. Çok olurdu böyle şeyler. Belirli bir suç işlemiş kişi tutuklanırdı, ama raslantı sonucu ya da başka bir suçtan ötürü. Ve o zaman soğukkanlılığını yitirip aptallaştıkça aptallaşır, sonunda asıl suçunu da itiraf ederdi. Hem de sorgu yargıcının hiç kuşkulanmadığı, onun uzun zamandan beri boş yere aranan bir suçlu olduğunu aklının köşesinden geçirmediği bir sıra.

Kendisini tutuklayan ajan, dört kişilik ama iki kapılı bir arabanın önüne geldiklerinde:

«İşte arabamız!» diye söylendi.

Arkaya geçti —böyle emretmişlerdi— öbür ajanla birlikte.

Arabanın görünüşte hiç bir özelliği yoktu. Plakası öbür arabalarınki gibiydi, her şeyiyle sıradan bir arabaydı.

Bağımsızlık caddesinde Gizli Servis'e doğru ilerlerken —Gizli Servis'in yerini biliyordu tabii: Tiyat-

ro alanındaki yeni bir yapıydı bu ve bilmeyen orayı özel bir şirketin merkezi sanırdı— evet caddede ilerlerken postanenin önünden geçmişlerdi. O an bir çeşit tedirginlik duymuştu. Bu öngörülmeyen durum ortaya çıkmasaydı, yanında iki ajanla postanenin önünden arabayla geçmeyip içerde olacaktı. Girişte, 'Yurtdışı Taahhütlü' mektup kabul eden bölümün önünde.

Arabanın, sıcağa rağmen kapalı camından postaneye bir göz attı. Onu bir daha görebilseydi, bir an da olsa! Hayır! Genç kadının orada olmaması çok daha iyiydi. Birden kendisini yabancı bir arabada, iki yabancının arasında, bir el ya da bir göz işareti yapmadan geçerken görürse meraktan çılgına dönerdi. Ne düşüneceğini, ne yapacağını bilemezdi.

Göz ucuyla saatine bakmıştı: Yediyi iki geçiyordu.

Sağında oturan ajan:

«Beyefendi biriyle mi buluşacaktı?» diye sormuştu alaylı bir sesle.

«Hayır!.. Buluşma mı? Ne buluşması? Saatime öylesine alışkanlıkla baktım.»

Bu buluşmayı yalanlamakta gösterdiği acelecilikten dolayı utanç duymuştu. Kendisini bekleyeni inkâr etmiş, ona ihanet etmiş gibi bir izlenim vardı içinde. Ancak ne diyebilirdi? Ne pahasına olursa olsun sevgilisini saklamalı, gün ışığına çıkarmamalıydı. Serüvenine o da katılmamalıydı! Genç kadın hiç bir şeyden kuşkulanmamıştı, hiç bir şey bilmiyordu. Ayrıldıkları andan buluşacakları ana —yani saat yediye— kadar geçecek süre içinde rasgele dolaşacağını, yapacak bir işi olmadığını söylemişti. Gerçeği söylememişti ona. Ama nasıl söyleyebilirdi gerçeği?

Gizli Servis'e vardıklarında, yapının çevresini dolaşmışlar ve küçük bir kapıdan —ana giriş kapısına göre küçük— içeri girmişlerdi. İç avluda dört ya da beş araba daha vardı.

«Son durak!» demişti onu tutuklayan ajan. Daiga geçtiğine göre keyfi yerinde olmalıydı.

Tutuklanmasının ardında yatan, gelişimini kestiremeyeceği bir serüvendi. Tek varlık nedeni ve tek amacı düzenin korunması olan Gizli Servis, sınırsız yetkilere sahip ülkenin en güçlü örgütüydü. Hiç bir adlî işlemle bağlı değildi. Herhangi bir nedenle eline düşme talihsizliğine uğrayan kişinin kurtulması imkansızdı.

«Soğukkanlı ol!» Kapıdan içeri girerken kendi kendine yine bu emri vermişti.

Hep yanında iki ajanla, asansöre binmişti.

«Umarım, beni dosdoğru müdürün yanma götürüyorsunuzdur,» demişti 'tüccar'a.

Hiç cevap alamamıştı.

Üçüncü katta asansörden çıkmışlar, koridorun sonuna kadar ilerlemişler, sağdaki sondan ikinci kapının önünde durmuşlardı. Ajan —'tüccar' olmayan— kapıyı açmıştı. Kapı kilitli değildi. Ve birlikte bir doktorun bekleme salonunu ya da bu tür bir yeri andıran odaya girmişlerdi.

Ajan ona oturmasını söylemişti. Ve aceleyle eklemişti:

«Oturmak zorunda değilsiniz. Eğer isterseniz...»

«Ayakta kalmayı yeğlerim. Oturup beklemem mümkün değil. Hemen müdürü görmek istiyorum. Ne olup bittiğini, neden başıma bütün bu işleri açtığınızı anlayamıyorum.»

Ajan sessizce yüzüne bakmış, sonra kaloriferin yanında, köşede duran sehpanın üzerindeki dergilerden birini almış ve karıştırmaya koyulmuştu. Ötekine, 'tüccara' gelince, içeri girdiklerinde kaybolmuştu. Ancak yeniden görünmekte gecikmedi, bu kez elinde bir takım elbise, iç çamaşırları ve bir çift ayakkabı vardı.

«Soyunmanız gerekiyor,» demişti. «Baştan aşağı hem de.»

Karşı çıkmak istemişti, ama bu neye yarayacaktı.

Soyunurken iki ajan kendisini gözetliyorlardı.

«Donu da mı?» diye sormuştu.

«Donu da. Kol saatinizi de.»

Kendisine verilen iç çamaşırlarını giymişti. Sonra da takım elbiseyi. Pantolon çok boldu ve içinde kaybolmasını gülünç buluyordu. Ayakkabılar pantolondan çok daha uygundu. Aşağı yukarı giydiği numara ayakkabılardı.

Ajanlar elbiselerini ve ayakkabılarını almışlardı.

«Yalnız kalacaksınız, ama bu uzun sürmeyecek,» demişti **tüccar.** «Birazdan gelip sizi müdürün yanına götüreceğiz. Pencere açılmaz, haberiniz olsun. Boşuna yorulmamanız için sizi uyarıyorum... Kapı için de durum aynı. Hayır, kilitlemeyeceğiz. Ama açmamanız gerekiyor! Bir isteğiniz olursa, sağda köşede elektrik pirizinin üzerinde zil var. Ona basabilirsiniz.»

Çıkacaklardı. Kapının eşiğinde 'tüccar' durmuştu:

Tuvalete gitmek gereğini duyuyorsanız, şimdiden söyleyin.»

Bunun gerekli olmadığı cevabını vermişti. Bunun üzerine kapı kapanmıştı. Ve koridorda ayak seslerinin uzaklaştığını duymuştu.

Bir süre ayakta durmuştu. Sonra pencereye yaklaşmıştı. Pancurları inik, kanatları kapalıydı. Kendi kendine pencereyi açmanın gerçekten imkansız olup olmadığını sormuştu. Görünüşte açılmaması için bir neden yoktu. Ancak, belki de bir elektrik akımıyla korunduğunu düşündü. Kuvvetli bir akımla. Öyle ki, tokmağı tutar tutmaz insanı geriye fırlatabilirdi.

Yan odalardan hiç ses gelmiyordu. İçlerinde kimse yok muydu acaba? Yoksa ses geçirmeyecek şekilde mi yapılmıştı bu odalar? Sadece koridorda, ara sıra, ayak sesleri duyuluyordu.

Duvara asılı resimlere bakmıştı. Topu topu dört taneydi. Turistik fotoğraflar. Karlar altında, ya da bol güneşli kentler. Bakmak için yaklaşmıştı fotoğraflara ve birbiri ardından incelemişti.

Bu masum fotoğrafların birinde —belki de hepsinde— yandaki odadan gözetlenme olanağını sağlayan küçük bir delik vardı. En ufak hareketini, yüzünde oluşacak en küçük bir değişimi ve gözlerinin her anlamını izleme olanağını sağlayan. Bilemezdi, hiç bir şeyden emin olamazdı.

Pencerenin yanındaki sandalyeye oturmuştu. Soğukkanlılık göstermesi, parmaklarının sinirli bir şekilde oynamasına bile engel olması gerekliydi. Son derece sakin, hiç bir kuşkusu yokmuş gibi, vicdanı tertemiz ve hiç korkmayan bir adam gibi beklemeliydi. Biraz sonra, müdürün yanma götürdüklerinde neyin sözkonusu olduğunu öğrenecekti. Düzene karşı bir örgütün üyesi olduğu için mi, ya da bambaşka bir ne-

denden ötürü mü tutuklamışlardı kendisini? Ötekiyle karşılaşmasından ötürü tutuklanmış olması daha akla yakındı. İhanete uğramışlardı, ama bunu kimin, ne zaman ve niçin yaptığını bilmiyordu.

Kapı açılmışıtı. Garip! Koridorda ayak sesi duymamıştı.

«Müdür sizi odasında bekliyor,» demişti ajan. Bu kez, o ana kadar görmediği biri.

Müdürün —gören de, küçük gözlükleriyle onu basit bir memur sanırdı— sorduğu sorulardan iyi sıyrılmış ve ilk andan başlayarak soğukkanlılığını korumayı bilmişti.

«Evet, olayları kendi açınızdan anlatmanızı bekliyorum,» diye söze başlamıştı müdür. «Öteki, suçortağınız, biraz önce kendi açısından anlattı. Bu ön sorgudan çok ilginç veriler elde ettik. Ama ben, onun anlattıklarıyla sizinkini karşılaştırmak istiyorum.»

«Suçortağım mı?» demişti müdürün gözlerinin içine bakarak. «Ne demek istediğinizi anlamıyorum.»

«Sanırım, baştan başlamak gerekiyor. Bana öyle geliyor ki söylediklerim iyi anlaşılmadı. Kuşkusuz, benim hatam bu. Sözkonusu olan Spor Kahvesi'ndeki buluşmanız. Orada küçük bir şey oldu... O dikkatsiz herif sağ ayağınıza bastığında...»

«Ha! O dikkatsizden söz etmek istiyorsunuz demek? Miyop olduğunu, üç numara miyop olduğunu söyleyerek özür diledi ve...»

Başkan sözünü kesmişti:

«Hayır! Ayağmıza ilk basandan söz etmiyorum. Beni ikincisi ilgilendiriyor.»

Ense kökünden beline kadar inen bir ürperti duymuştu. Saniyenin binde biri kadar kısa bir süre

içinde, bir gaf yaptığını anlamıştı. Sanki ikinciyi gizlemek istermiş gibi, birinciden söz etmemesi daha yerinde olurdu. Hemen müdüre: 'Hangisinden söz ediyorsunuz? Bugün benim kısmetli günüm. Spor Kahvesi'nde ayağıma iki kişi bastı,' demesi çok daha iyi olurdu.

Müdür, perdeyle gözlüğünü silerken devam etmişti:

«Umarım, şimdi kimden söz ettiğimi anlatabildim.»

«Evet. Yani, ikinci adamın sizin için, hiç kuşkusuz, büyük bir önem taşıdığını anlıyorum. Ancak, doğal olarak ona verdiğiniz önemin nedenini kestirecek durumda değilim.»

«Hayır, 'doğal olarak' değil. Ama biz bir an için bunun böyle olduğunu varsayalım. Yani ona verdiğimiz önemin nedenini kestirecek durumda..., falan filan. Yine de aranızda geçen konuşmayı hatırlamalısınız.»

Bir an, neyin daha doğru olacağını düşünmüştü. Konuşmalarını değiştirerek mi anlatmalıydı, yoksa kelimesi kelimesine mi? Gizli Servis o parola-konuşmayı biliyorsa durum çok güçleşirdi. Ya ajanlar —'tüccar' ve başkaları— aralarında geçen konuşmayı dinlemişlerse ve de müdür bunu, herhangi bir değişiklik yapıp yapmayacağını anlamak için tuzak gibi kullanıyorsa... Dolayısıyla...

«Ne konuştuğumuzu size olduğu gibi anlatmakta hiç bir sakınca görmüyorum. Evet, adam tuvaletten çıkınca... Masam tuvaletin yanındaydı ve bütün çıkanların, her on kişiden sekiz ya da dokuzunun diyelim, kapıyı açık ya da aralık bırakmasına sinirleni-

yordum... Ne diyordum? Evet, o herif, kapıyı aralık bırakarak tuvaletten çıktı. Ne yalan söyleyeyim, bu durumu belirtip haddini bildirmek geçti içimden, ama bir tartışmaya girmemek ve büsbütün sinirlenmemek için hiç bir şey söylemedim. Sonra, masaların arasından geçerken, tıpkı bir öncekinin yaptığı gibi sağ ayağıma bastı. O sıra, ben de, konyağın parasını vermek için hazırladığım ve yere düşen bozukluğu almak üzere eğilmiştim.»

«Peki, aranızda ne gibi bir konuşma geçti?»

«Hatırlamak pek güç değil! Ona sinirli bir şekilde, 'Ayağıma bastmız bayım'! dedim. Sanki anlamamış gibi: 'Ben mi?' diye sordu. 'Evet, siz! Hem de nasırlı olan sağ ayağıma!' Alaylı bir şekilde gülümsedi ve 'Yok canım! Sahi mi, ben de sol olduğunu sanıyordum,' dedi. Sonra da dönüp gitti.»

Müdür bir süre susmuş, sonra masasının üzerinden bir dosya alıp bir şeyler okumuştu.

«Çok güzel!» demişti. «Konuşma tam sizin anlattığınız gibi geçmiş. Ajanlarımız buraya, aranızda geçen konuşmayı kelimesi kelimesine aktarmışlar. Hiç bir değişiklik yok. Ancak bir şey sormak istiyorum: Neden ona hiç bir şey söylemeden, hak ettiği cevabı vermeden gitmesine göz yumdunuz? Sizinle dalga geçtiği apaçıktı.»

«Onunla bir tartışmaya mı girişmeliydim? Bunu düşündüm bir an, ama sonra vazgeçtim. Tartışmayı severmem, anlıyorsunuz değil mi?..»

«Demek bu adamı tanımadığınızı iddia ediyorsunuz?»

«Evet.»

«Kahveden çıktıktan sonra nereye gidecektiniz?»

«Evime!» diye cevaplamıştı sert bir sesle. «Odama.»

«Peki, dediğiniz gibi olsun. Demek olan bitenden tamamen habersiz olduğunuzu öne sürüyorsunuz. Demek sağ ayağınıza basan o adamı, ikinciyi, tanımıyorsunuz. Onunla hiç bir ilginiz yok. Tamam mı? Aynı görüşte miyiz?»

«Evet.»

«Peki, sözkonusu adamın düzene karşı bir örgütün üyesi olduğunu ve kendisini gözlediğimizi açıklarsak ne dersiniz? Onun Spor Kahvesi'nde ilişki kurduğu tek kişi sizsiniz.»

«Söyleyecek bir şeyim yok. Düzene karşı olan çalışmaları beni ilgilendirmez. Benim bu işlerle hiç bir ilgim yok. Tekrar ediyorum: Suçlu değilim.»

«İşte burada görüşlerimiz ayrılıyor!» diye atılmıştı müdür. «'Suçlu değilim' hiç de 'ben masumum' anlamına gelmez. Anlıyorsunuz değil mi?»

«Hayır.»

Müdür, alkışlarmış gibi ellerini çırpmıştı.

«Çok basit. 'Suçlu değilim' olumsuz bir terim, yani siz elle tutulur hiç bir şey yapmadığınızı öne sürüyorsunuz. Bununla birlikte, burada, düzen açısından sözkonusu sorun suçlu olup olmadığınızı değil, masum olup olmadığınızı öğrenmektir. Açık konuşmak istiyorum. Düzenden yana belirli bir eylemde bulunduğunu kanıtlayan masumdur. Pekâlâ suçlu olmayabilirsiniz, şu ya da bu suçu işlememiş olabilirsiniz ve aynı anda masum da olmayabilirsiniz.»

Bir dersi ezberden okuyormuşcasına:

«Basit bir yurttaşım ben,» diye karşılık vermişti.

«Anlaşmazlığımızın sürüp gitmesine üzgünüm. Basit bir yurttaş olduğunuzdan kuşkum da yok. Ajanlarımızın, sizi buraya getirdikten sonra yaptıkları soruşturmalarda vardıkları sonuç da tam anlamıyla sizin basit yurttaş olduğunuz merkezinde. Ancak, aynı zamanda bu sizin masum olduğunuzu söylemek için yeterli değil. Tersine, sorun burada karmaşıklaşıyor. Size soruyorum şimdi: Düzenden yana olan hangi eyleminizi gösterebilirsiniz.»

«Bir örnek düşünmeme yardımcı olabilirdi: Acaba bilmeden bir şey mi yaptım?»

«Düzenden yana olan en ufak eyleminizi kanıtlayacak hiç bir şey gösteremiyorsunuz. İşte sorun bu!»

«Hiç bir zaman eleştiriye yol açacak bir harekette bulunmadım. Daha önce de söyledim: Ben basit bir yurttaşım.»

Müdür masasının camına bir yumruk indirip:

«Susun!» diye bağırdı. «Ben de bunun yeterli olmadığını söyledim size. 'Basit bir yurttaş' olmanız yetmez. Düzeni ayakta tutanlar 'basit yurttaşlar' değildir. Düzenin sürmesi için çabalayanlardır. Evet, istediğiniz gibi bir örnek vereyim size: Şimdiye kadar Gizli Servis'e kaç kişi ihbar ettiniz. Eylemleri sadece düşünceleri ya da duyguları düzen çizgisinde bulunmayan, dolayısıyla düzene karşı olan kaç kişiyi ihbar ettiniz?»

Hiç cevap vermemişti.

«Acele etmenize gerek yok! Anlıyorum, bütün ihbar ettiklerinizin sayısını hesaplamak istiyorsunuz.

Ve tabii, bu da düşünmeniz için bir zaman gerektiriyor.»

«Hayır.»

«Nasıl?»

«Kimseyi ihbar etmedim. Üzgünüm, ama gerçek olan hiç kimseyi ihbar etme durumunda kalmadığımdır.»

Şimdi susma sırası müdürdeydi.

Aradan bir süre geçince, karşısındakini incitmekten korkarmış gibi, son derece tatlı bir ses tonuyla:

«Lütfen anlatır mısınız, niçin?» diye sormuştu.

«Elime hiç fırsat geçmedi ki. Ben ba...»

«Biliyoruz, siz basit bir yurttaşsınız,» diye devam etmişti müdür. «Bunu anladık. Ama bu hiç bir şeyi kanıtlamaz! Özellikle de, masum olduğunuzu kanıtlamaz. Gizli Servis için, insanlar sadece iki bölümde incelenebilir: Düzenden yana olanlar ve olmayanlar. Düzenin açık düşmanı olmaya gerek yok, düzenden yana olmamak da kendiliğinden düzenin düşmanı olmaya yeterlidir. Gizli Servis'in felsefesi basit ve tartışmaya yer vermeyecek biçimdedir: Benimle birlik olmayan bana karşıdır.»

Müdürün gözlerini kendisine diktiğini görmüştü.

«Benimle birlik olmayan bana karşıdır,» diye tekrarlamıştı müdür. «Bu cümleyi daha önce duydunuz mu? Kimin söylediğini biliyor musunuz?»

«Biliyorum. Hitler.»

Başkan kahkahalarla gülmüştü.

«Hayır, Hitler değil. İsa! Öyle şaşkın gözlerle bakmayın bana. İsa söylemiş bunu!»

«Hiç aklıma gelmezdi doğrusu. Ne olursa olsun, neden ötürü suçlandığım konusunda en ufak fikrim yok.»

«Bunun hakkında da mı fikriniz yok?»



İki küçük yuvarlağı görünce bir ürperti duymuştu. Resmin Spor Kahvesi'ndeki masanın üzerinde kaldığını sanıyordu. «Bir başka ajan, belki ikinci 'tüccar' tutuklanmamdan sonra almış olmalı» diye düşünmüştü. Ve gülümsemek için çaba harcamıştı.

«Bunlar iki küçük yuvarlaktır,» demişti.

«Teşekkür ederim! İki küçük yuvarlak olduğunu ben de görüyorum. Ama bu iki küçük yuvarlağın anlamı ne?»

«Hiç bir anlamı yok. İki küçük yuvarlak sadece, o kadar. Vakit geçirmek için sigara paketimden bu kağıdı çıkardım ve... Yoo! Hayır, bana bu iki küçük yuvarlaktan kuşkulandığınızı söylemeye kalkmayın! İki küçük kare ya da iki küçük dikdörtgen de çizebilirdim.»

Müdür resme bir göz atmıştı; görünüşe bakılırsa pek ikna olmuş değildi.

«Peki, kim bana bunun şüpheli bir resim olmadığını kanıtlayabilir? Bunların, belirli bir anda düzene karşı kullanılacak silahların durduğu iki gizli depo olmadığını kim kanıtlayabilir?»

«Bunlar iki küçük yuvarlak sadece.»

«Sağ ayakkabınızı çıkarın. Çorabınızı da.»

Anlamamış ve bu bakımdan emri tekrarlaması gerekiyormuş gibi müdüre bakmıştı.

«Sağ ayakkabınızı ve çorabınızı çıkarın dedim. Sol ayakkabınızı ve sol çorabınızı da.»

Müdürün istediğini yapmıştı. Ve müdür de yaklaşıp önce sağ, sonra sol ayağını dikkatle incelemişti.

«Evet, sağ ayağınızda gerçekten nasır var. Ama solda yok. Bu konuda söyleyecek bir şeyim kalmadı.»

Gece uyumamıştı. Müdürün kendisini saat onu geçe çalışma odasına çağırtıp söylediklerinden sonra nasıl uyuyabilirdi? «Yarın sabah sizi başkente götürecekler. Merkez'in emri böyle. Suçortağınız şu anda Merkez'e doğru yola çıkmış durumda. Yanında adamlarımızla tabii. Sorgusunun sonuçları hemen Merkez'e götürülmesini gerekli gösterecek türdendi. Benim Spor Kahvesi olayıyla bir ilgim kalmadı. Harekâtın bundan sonraki bölümüyle Merkez ilgilenecek.»

Hayır, bunu beklemiyordu! Kendisini Merkez'e götüreceklerini öğrenince gerçekten korkmaya başlamıştı. İçgüdüsü onu açık olarak uyarıyordu: Merkez'e götürülmeye boyun eğmemeliydi! Orada, kurtuluş yoktu, tam bir çıkmaza girecekti. Ne olursa olsun, oraya götürülmesinin hayra yorulacak hiç bir yanı yoktu. Ne olmuştu? Neden ötekiyle burada yüzleştirmemişlerdi kendisini? Karanlıkta hep bunları düşünmüştü, bütün olasılıkları göz önüne getirmişti. Öteki itiraf etmiş miydi yoksa? Ve açıkladıkları, Merkez'e götürülmesine yol açacak kadar önemli

miydi —ya da Gizli Servis'e önemli mi görünmüştü— ki Merkez onu ivedilikle göndermelerini emretmişti? Bu olmayacak bir şey değildi. Gizli Servis, sorguya çektiklerine acımak, onlara iyi davranmak alışkanlığında değildi. Yoo, hayır! Şimdiye kadar uyguladıkları sorgu biçimi hiç de güven vermiyordu. Tam tersine, bu gözle görülen sevimlilik ona şüpheli geliyor, kendisine yakında büyük bir darbe indireceklerini sezmesine yol açıyordu. Ama belki de öteki için uyguladıkları sorgu yöntemi kendisine uygulanandan farklıydı? Belki onu dayanılmaz, karşı konulmaz bir sorguya çekmişlerdi ve o da sonunda pes etmişti? Ve belki de ceplerinde suç kanıtları bulunmuş, sorguya çekilmesine gerek kalmamıştı? Durum böyleyse suç kanıtları ikisini de mi ilgilendiriyordu acaba? Nasıl öğrenmeli? Ya ötekinin üzerinde kendi suçluluğunu ya da ikisinin suçluluğunu kanıtlayan kağıtlar varsa? Ya öteki bir raslantı sonucu, bir ayrıntı yüzünden kendini ele vermiş ve sonra işin içinden çıkamamışsa? Ya öteki... Ve bu varsayım onda saplantı halini almıştı... Evet, ya öteki ikili bir oyun oynuyorsa, gerçekte Gizli Servis için çalışıyorsa, örgüte Gizli Servis'in emriyle girmişse? Bu kuşkudan kurtarmaya çalışmıştı kendini, ama başaramamıştı. Garip bir karabasan gibiydi bu. Ya o Gizli Servis'in adamı, bir ajansa...

Gecenin saat kaçı olduğunu anlayabilmek için pencereyi açmak istemişti. Belki tahmin edebilirdi saati. «Pencere açılmaz, haberiniz olsun...» Uyarmışlardı —ve tehdit etmişlerdi— kendisini ilk kez bu odaya getirdiklerinde. Hayır, en ufak bir kuşkuya yol açacak harekette bulunmamalı, ilk fırsatta kaç-

malıydı. Başkente kadar olan yol, hiç kuşkusuz ona kaçma olanakları sağlayacaktı.

Müdür, ertesi sabah Merkez'e götürüleceğini söylediğinde az kalsın kendisini ele verecekti. Yine de kayıtsız bir tavır takınmıştı. Yok! Kayıtsız değil de, başına gelenlerin bitmediğine sinirlenen birinin tavrını. Karşı çıktığını duymazlıktan gelen müdür konuşmak üzere iç telefona eğilmişti. Yolda refakat edecek iki ajana haber vermişti. Önce 'Menacer' dediği biriyle konuşmuş, ardından da Tuvalet Kağıdı olayından söz eden bir başkasını Spor Kahvesi olayını görüşmek için odasına çağırmıştı.

Yol boyunca numara yapacak, kaçmayı deneyeceği ana kadar sakin kuzu rolünü oynayacaktı. Merkez'den bekleyebileceği en iyi şey ölümdü. Ama nasıl ve ne zaman? Önce bir sürü sorgudan geçmesi gerekecekti, hem de Gizli Servis'in kendine özgü yöntemlerle uyguladığı bir sürü sorgudan. Bu yöntemlerden söz edildiğini duymuştu.

Aslında, bütün geceyi uykusuz geçirmemişti. Uyku bazı anlar onu yenmeyi başarmıştı. Bir çocuğunki kadar sakin, tatlı ve hafif bir uyku onu sardığında koltuğunda oturuyordu. Bir kapının sertçe kapatılırken çıkardığı, uykusunu ve düşünü bölen gürültüyle uyandığında farketmişti uyuduğunu. Evet, düş görmüştü gerçekten; düşünde uyuya kaldığını ve düş gördüğünü görmüştü. Ama kapı, tabanca patlamasını andıran bir gürültüyle çarpıldığında, düşünde gördüğü düşü iz bırakmamacasına yok etmişti.

«SAAT üçü on geçiyor. Yani gezinti süremiz sona erdi. Hattâ beş dakika geçirdik bile. Gezintiye ayırdığımız vaktin bittiğini bildirmeyi üzerime aldım, çünkü oyunun kuralını bozduğumun sanılmasını istemem. Abarttığım yolunda bir izlenimin uyanmaması için...»

Soruşturmacı gülmeye başladı. Buzlu kahvesini içtiği kamışı eline aldı ve oynamaya koyuldu.

«Dert edinme!» diye cevap verdi. «Sana serzenişte bulunacak kimse yok. Gezintimizden yalnızca ben sorumluyum, başka kimse değil. Üstelik de bu benim fikrimdi. O halde, hesap vereceğim kişi benim.»

«Saatin bu denli hızlı ilerlemesini, çabucak üçü on, hattâ on iki geçmesini aklım almadı.»

«Garson, borcumuz nedir?»

«Garson, borcumuz nedir?»

Spor Kahvesi'ndeki adam Soruşturmacı'nın sorusunu ve hareketini tekrarladı. Garson, hangisinden para alacağında kararsız, ikisinin ortasında durdu.

«Benim ödememe izin vermeyecek misin?»

«Yoo! Olmaz!» diye karşı çıktı adam. «Anlaştığımızı sanıyorum. Geçen sefer ısmarlama sırasının bende olduğunu kararlaştırmamış mıydık?»

«Madem ısrar ediyorsun, pekâlâ!»

Spor Kahvesi'ndeki adam hesabı öderken, Soruşturmacı kaymış olan tabancasını ustalıkla yerine yerleştirme olanağını buldu. Ötekinin bu hareketini görmesini istemiyordu. Plana göre, tutuklu olduğunu, karşısında ya da yanında silahlı, sürekli olarak kendisini gözleyen ve gerekirse karşı konulmaz iki küçük kurşunla yerine mıhlamaya hazır bir muhafız bulunduğunu hatırlatacak her şeyden kaçınmalıydı.

«Hesabı ödedim, gidebiliriz.»

Sokağın köşesine kadar ilerlediler ve Soruşturmacı orada durdu.

«Bir önerim var,» dedi. «Gezintiyi uzatsak nasıl olur? Bir saat örneğin. Ne dersin?»

«Karşı değilim. Size bağlı bu. İstiyorsanız, evet derim. Yoksa doğruca Ulusal otele dönelim.»

«Öyleyse, sallanmayalım. Gezintimiz bir saat uzatılmıştır.»

«Kabul.»

«Peki, nereye gideceğiz? Belirli bir fikrin var mı?»

«Yok.»

«Sanırım en iyisi, şu ana kadar yaptığımızı sürdürmek. Yani önceden kararlaştırmadan, rasgele dolaşalım.»

Üniversite caddesinin başına kadar yürüdüler. Zafer caddesinin kavşağında sağa saptılar ve gölgede olduğu için sol kaldırıma geçtiler.

Her şeyden konuşuyorlar, hiç bir konu üzerinde fazla durmuyorlardı.

«Sana bir önerim daha var,» dedi Soruşturmacı. «Bugün de boyuna öneride bulunuyorum.»

«Dinliyorum sizi.»

«Bana 'sen' de. Nedenini bilmiyorum ama, şu sizli bizli konuşmalar canımı sıkıyor. Tamam mı?»

«Tamam Önerinizi... Önerini içtenlikle kabul ediyorum.»

BİRİNİN saçları kızıldı. Ötekinin de saçları kızıldı. Ama küçük bir farkla: İkincisi, daha doğrusu ikisinden biri, hiç beklemediği bir anda sorumu sorunca bocaladı ve sonunda kendi saçlarının boyalı olduğunu itiraf etti. Saçlarının gerçek renginin ne olduğunu söylememekte inatla diretti. Ancak arkadaşınınkiler gibi olması için —onunkilerin rengi doğaldı— saçlarını kızıla boyattığını kabul etti, filan falan. Bütün bu konuşmalar çok daha sonra, tanışmalarının üzerinden bir buçuk saat geçtiğinde oluyordu. Dördümüz de sırtüstü —ya da yüzükoyun— kumsalın kızgın kumları üzerine uzanmıştık. Kum çok gü-

zeldi, ama eski konserve kutuları, yağlı kağıtlar, kır yemeği kalıntılarıyla dolu, pislik içindeydi.

Zaman sırasına göre dizildiğinde, ilk olay tanışmamız oldu. Hiç bir olağanüstü yanı bulunmayan bir biçimde gelişti. Tam tersine, genellikle görüldüğü gibi, iki genç adam yeterince büyük bir kentte dolaşırken aynı sokaklarda yürüyen iki genç kızın peşine takılıp nasıl tanışırlarsa öyle basit ve doğal oldu bu da.

Nasıl tanıştığımız ve ikiyken nasıl birden dört olduğumuz konusunda söyleyecek fazla sözüm yok. Bundan söz etmek istemediğim için değil de, söyleyecek hemen hemen hiç bir şey olmayışından ötürü. Sadece şu kadarını anlatabilirim: Bir vitrinin —yüzüncü ya da bininci— önünde durmuş bakıyorduk. «Tütün tiryakileri için çeşitler.» Çakmaklar, sigaralıklar, pipolar, pipo temizleyicileri, v.b.

O benim sağımdaydı. Modeli çok yeni bir gazlı çakmak gözüme çarpmıştı. Çok hoşuma gidiyordu ve satın almak için içeri girmeye hazırlanıyordum. Başımı çevirmeden sordum:

«Sağ köşedeki şu çakmağa ne dersin? Senin de hoşuna gitti mi?»

«Elbette hoşuma gitti! Hem de çok!»

Bu cevabı veren bir kadın sesiydi. İki arkadaştan biri —saçları boyalı olan— raslantı sonucu ikimizin arasından eğilmiş ve böylece sorum ona yöneltilir gibi olmuştu.

Bir şey söylemeye fırsat bırakmadan:

«Ama bu çakmağı bana almaya niyetleniyorsanız, kesinlikle hayır derim!» diye eklemişti genç kız.

Sonrası kendiliğinden geldi. Karşılıklı şakalaşıp

gülüştük, bunda hiç bir olağanüstülük yok, ve sonuçta onlara birlikte gezmemizde bir sakınca olup olmadığını sorduk —daha doğrusu ben sordum—. Parlak gözleriyle bir an bakıştılar —kadınların böyle koşullarda sessizce konuşabilmeleri insanı deli ediyor!— ve biri, saçları doğuştan kızıl olan cevap verdi:

«Temelde karşı değiliz. Ancak, denize gitmeye niyetleniyorduk. Bu ay öyle sıcak geçiyor ki güzel havadan yararlanmak ve yüzmek gerekli.»

Yanımdakine sordum:

«Ne dersin? Sen ve ben denize girmesek bile, birlikte gezmemizin iyi olacağı kanısındayım.»

İki kız bunun önemi olmadığını, yanımızda mayolarımız yoksa plajda mayo kiralayabileceğimizi söylediler. Onlara canımızın denize girmeyi çekmediğini anlattım. Ve sonunda dördümüz plajın yolunu tuttuk.

Hiç öngörmediğimiz bu taptaze varlık —sevimli ve keyifli iki genç kız— çok hoşuma gitmişti. Kendi kendime, onların peşine takılıp bu kadar uzağa gitmekle iyi yapıp yapmadığımı sorup duruyordum. Ama neden iyi olmasın? Tam tersine, bu yeni değişiklik planın başarı ile uygulanmasına büyük katkıda bulunabilirdi. Vitrinin önünde, iki saniyede bütün olanakları düşünmüştüm. Ya iki genç kız orada raslantı sonucu değil de, adamımızın belirli bir anda kaçmasını kolaylaştırmak için bulunuyorlarsa? Endişem yersiz ve aşırı mıydı acaba? Hiç bile. Bu iki genç kızla karşılaşmamız raslantı olmayabilirdi. Örgüt de pekâlâ adamını kurtarmak için böyle bir oyun hazırlayabilirdi. Ve bu sevimli kızların yerine geti-

recekleri bir görevleri olabilirdi. Yani benimkine benzer bir görevleri. Ama sonuçta, onların tuzak olduğu varsayımını bir kenara itmek zorunda kaldım. Plan, benim planım, son derece gizli tutulmuştu. Bundan hiç kuşkum yoktu! Demek ki, iki genç kızla karşılaşmamızın olabileceğinden farklı bir yan taşıması mümkün değildi. Bu bakımdan, sadece korku ve kuşkuları kafamdan silip atmakla kalmayıp, tam zamanında ortaya çıkan bu fırsattan yararlanmayı bilmeliydim. Şimdiye kadar, üçüncü adamın sessiz ve görünmez varlığıyla bize katıldığı gezintimizin havasını daha da kızıştırma fırsatını kaçırmamalıydım. Üçüncü adamı Gelişim Kakvesi'nden çıktığımız andan bu yana görmemiştim. Bizi, kalabalığın arasında gizli, gözleri üzerimizde, gerekirse müdahale etmeye hazır, yakından izlediğinden hiç kuşkum yoktu... Bu iki kız bize bir oyun hazırlasalar bile, tek başıma olmayacaktım. Üçüncü adam gerektiği anda ortaya çıkacaktı.

Bir taksiye binemezdik! Plaj oldukça uzaktaydı. Yürüyerek kırk beş dakika çekiyordu ve tabii, sözkonusu bile değildi bu. Aslında taksiye binebilirdik. Ama öteki, üçüncü adam, izimizi kaybetme tehlikesiyle karşılaşırdı o zaman, ve bunu göze alamazdım.

«Birlikte plaja gitmeye karar verdiğimize göre,» dedim, «oyalanmayalım. Otobüse binelim.»

Otobüs durağına doğru yürürken eşler seçildi. Önde, kızlardan biri ve o; arkada öteki ve ben. Durağın nerede olduğunu bilmiyordum, yolu bize kızlar gösterdi. Durağa varmamız on dakika kadar sürdü.

İkinci köşeyi dönerken, bir ara üçüncü adama göz atabilme olanağını buldum. Bizi izliyordu. Bakışlarımız karşılaştığında gülümsediğini gördüm. Tabii, kızlar planda hiç beklenmedik ama çok yararlı bir gelişim oluşturuyorlardı.

Otobüs durağına kadar yol olaysız geçti. Vitrinlere ya da başka ilgi çekici şeylere bakmak için durmadık. Kızlar acele etmemiz gerektiğini söylemişlerdi. Güneş altıyı on geçe batıyordu ve karanlık basmadan denize girmek istiyorlardı.

Benimkiyle —saçları boyalı olanla— sürdürdüğüm konuşmanın ve öbür ikisinin birbirlerine anlattıklarının— çok iyi duyuyordum, çünkü tam arkalarından yürüyorduk —bu koşullarda hep görüldüğü gibi, hiç bir olağanüstü yanı olmadı.

«Size raslamış olmamız ne talih»...

«Öğle sonramızı neşe içinde geçireceğiz»...

«Şimdiye kadar çok denize girdiniz mi?»... v.b.

Spor Kahvesi'ndeki adam durmadan gevezelik ediyordu. Dili çözülmüştü. Bu iki kızla karşılaşmamızın çok iyi bir fırsat olduğunu düşündüm. Bunu Gizli Servis'te bizim düşünmemiz ve Servis'e bağlı kızlarla böyle bir ortamı yaratmamız gerekiyordu. Hiç bir şey, bir kadının varlığı kadar iyi kızıştıramazdı havayı. Neyse ki raslantı bu eksikliği gidermişti.

Eğer müdür yanımızda olsaydı ve planın gelişimini göseydi, hiç kuşkusuz keyiflenirdi.

Vitrinin önünden ayrılır ayrılmaz gevezeliğe başladım; dostumun —'dostum' sözcüğü üzerinde ısrarla duruyordum— ve benim kentte iş için bulunğumuzu, ticaretle uğraştığımızı söyledim hemen. Ve

sonra, öteki farklı bir açıklamada bulunmasın diye, başlıca uğraşımızın araba satımı olduğunu yine aceleyle ekledim. Beni duyması için, isteyerek ama amacımı belli etmemeye çalışarak, yeteri kadar yüksek sesle anlatıyordum bunları.

Epey yürümüştük ki, gevezelik ederken, aklıma yeniden biraz önceki düşünce yerleşti: Ya iki kız raslantı sonucu değil de, örgütün emriyle karşımıza çıktıysa? Ya görevleri Spor Kahvesi'ndeki adamı elimizden kurtarmaksa? Bu düşünce beni çok tedirgin ediyordu, ama bir kere daha uzaklaştırdım. Örgütün planı öğrenmiş olması ve bu karşılaşmayı düzenlemesi —milyonda bir ihtimaldi bu— mümkün değildi. Bu düşünceyi uzaklaştırmakla kalmayıp, kafamdan silip attım. Her türlü endişeden arındım, genç, genç ve güzel bir kadının beraberliğinin bana her zaman verdiği zevke bıraktım kendimi.

Otobüs durağına varmadan biraz önce, benim kız sendeledi; ayakkabısının topuğu yol kenarındaki ızgaraya girmiş ve görünüşe bakılırsa da kopmuştu. Kız bir çığlık attı ve hepimiz durduk. Bunun üzerine ne olduğunu anlamak için eğildim ve topuğunu —kırılmamıştı— kurtarmaya çalışırken önce ayak bileğinden sonra daha yukarıdan tutmak zorunda kaldım. Bu esmer ve kurabiye gibi sert tene dokununca içim bir hoş oldu.

Dördümüz böylece yürürken, öteki bizi uzaktan izliyordu. Ne gerektiğinde müdahalesi etkisiz kalacak kadar uzaktan, ne de sürekli peşimizden geldiği için dikkati çekip planı tehlikeye sokacak kadar yakından. Onun ustalığına, kentte dört dönmemize rağ-

men izimizi yitirmemesine, üstelik bütün bunları yaparken belli etmemesindeki hünere hayran olduğumu belirtmeliyim. Bizi kaybettiğini sandığım bir anda, bakışlarım onu kalabalığın ortasında, bir sokağın köşesinde, ya da bir vitrinin önünde yeniden buluyordu.

Otobüs durağında kuyruk vardı. Durduk ve ikişer ikişer, herkes kendisininkiyle, sıraya girdik. Onun kuyruğa girdiğini görmedim, ama bunu hiç dert edinmedim. Bizi gölgemiz gibi izlediğinden emindim.

Otobüse binince —en azından on beş dakika bekledikten sonra— Spor Kahvesi'ndeki adama kızla birlikte ortadaki geçidin sağma oturmasını çaktırmadan işaret ettim. Biz de tam arkalarına oturduk. Böylece onu yakından gözetleyebilirdim.

Yol boyunca kayda değer bir şey olmadı. Önce kalabalık semtlerden geçtik, sonra dosdoğru denize giden büyük caddeye çıktık.

Bu kentte daha önce üç kere gezmiştim ve oldukça iyi biliyordum, ancak deniz kıyısı —plaj— hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Sanki bir raslantı sonucu, hep kışın, sonbaharda, ya da sonbahar sonlarında gelmiştim. Ama hiç, bu yazı andıran sonbaharda yolum düşmemişti.

Nasıl oldu bilmem, otobüste giderken, raslantı sonucu —raslantı mı acaba?— yolumuzun üzerine çıkan bu iki yabancı kızla beklenmedik gezintimizin sağlamlığından yine kuşkulanmaya başladım. Belki de girişimim budalacaydı? Ve karamsar önseziler yeniden kafamın içine doluştu. Ya bu kızlarla tanışmamız raslantı sonucu değilse? Ya o 'Tütün tiryakileri için çeşitler' vitrininin önündeki karşılaşma

önceden planlandıysa? Ya Spor Kahvesi'ndeki adamın da üye olduğu örgütün, kaçmasını kolaylaştırmak amacıyla düzenlediği bir oyunsa bu? Kafamın içinde durmadan birbirini kovalayan bütün bu sorulara bir cevap veremiyordum.

Biz de kendilerine katılmazsak, kesinlikle denize girmemekte diretti kızlar.

«Bu olacak şey değil!» diye inatçılık etti benimki. «Plaja birlikte geldik, denize de birlikte girmeliyiz.»

Öylesine can sıkıyorlardı ki, itiraf etmeliyim, sinirlenmeye başladım.

«Dinleyin! Saatle mayo kiralıyorlar,» diye atıldı kızlardan biri, biz bilmiyormuşuz gibi.

«Biliyorum!»

«Öyleyse? Birer mayo kiralayın ve her iyi erkek arkadaşın yaptığı gibi bizimle denize açılın!»

«Hayır!»

Yine, sertçe vazgeçirmeyi denedim.

«Ha! Anlıyorum,» dedi biri yüzünde anlamlı bir gülümsemeyle. «Hastalıktan korkuyorsunuz! Endişelenecek bir durum yok ki; hepsini kaynatıyorlar.»

Arkadaşı da düzeltti:

«İlaçlıyorlar!»

Sinirlerimi gerçekten bozan bu tartışmayı kısa kesmek için bir bahane yaratmıştı bana en sonunda.

«İyi bildin!» dedim. «Anlıyorsun! Ben değil... dostum. Epey oluyor, daha doğrusu iki yıl önce, kentimizdeki bir yüzme havuzunda... Bizim kentte deniz yoktur, havuzda yüzeriz... Evet, yüzme havuzunda

bir mayo kiraladı ve sonra yakalandığı hastalıktan kurtulmak için üç ay uğraştı. O günden sonra, ikimiz de, bir daha mayo kiralamamaya yemin ettik.»

«Evet, geçirmeyen bilmez,» dedi Spor Kahvesi'ndeki adam. «Siz bana sorun! Neler çekmedim. Yediğim iğnelerin acısı içime oturdu! Şimdi bile aklıma geldikçe canım yanıyor.»

Kızlardan biri —hangisi bilmiyorum—:

«Daha önce başınıza böyle bir şey geldiyse ısrar etmeyiz,» dedi.

Sonunda ellerinden kurtulmuştuk! El ele tutuşarak, hoplaya zıplaya, mayolarını giymeye gittiler.

Kumların üzerinde, güneşten sersemlemiş bir halde —korkunç yakıyordu— sudan çıkmalarını bekledik. Ama ne zaman çıkacaklardı acaba? Suya dalıp çıkıyor, bir oyundan ötekine geçiyorlardı... Saatler ilerliyordu ve biz kuma çakılmış bekliyorduk.

«Tüh! Yanında iki güzel kızla deniz kenarında ol da, bu güzel havada denize gireme...»

Bunu söyleyen bendim.

«Karar vermek senin elinde. Ben bir şeye karışmıyorum.»

«Haklısın, ama ben böyle kalmanın daha iyi olduğu kanısındayım. Dert edinme! Böylesi bile güzel. Deniz, kayıklar, sıçrayarak yol alan sürat motorları, ufuktaki gemiler... Hattâ çevremizdeki sardalya kutularıyla yağlı kağıtlar, bağırıp çağrışan ve herkesin önünde işeyen çocuklar bile...»

«Hayatın bir kesiti. Canımızı sıksa bile, yine de hayatın gerçek bir kesiti sıcak, içten ve yapmacıklıktan arınmış.»

Bu 'yapmacıklıktan arınmış' deyimi düşündürdü beni. Neden bunu ortaya atmıştı? Ne demek istiyordu? Bu sözlerin bir anlamı varsa tabiî.

Sonunda biz de denizden yararlandık. İki kız sudan bir türlü çıkmak bilmiyorlardı, epey açılmışlardı, onları bazan görüyor, bazan da gözden kaybediyorduk.

Bir ara, kimin fikriydi bilmiyorum, ben ya da Spor Kahvesi'ndeki adam, ya da ikimiz birden, kumların üzerindeki rahatsız bekleyişten yorularak ayağa kalktık, ayakkabılarımızı ve çoraplarımızı çıkardıktan sonra biz de denize koştuk.

Gülünç bir görüntü yaratıyorduk her halde, çünkü çevremizde gülümsemeler ve fısıldaşmalar farkettim. Ama bize neydi bunlardan? Keyfimiz yerindeydi ve kimseye verilecek hesabımız yoktu! Sırtımızda ceketlerimiz ve kravatlarımız, ayaklarımızı suya sokmak ve koşuşmak hoşumuza gittikten sonra! Pantolonlarımızı neredeyse dizlerimize kadar sıyırmıştık. Hepsi bu kadardı ama. Yalnız, onun ayağında uzun bir iç donu vardı — yanı yeşil çizgili —, bu da beni çok eğlendiriyordu. Uzun donuyla baş edinceye, dizlerine sıvayıncaya kadar canı çıkmıştı. Epey uğraştıktan sonra bunu başarmıştı ama.

'Deniz kenarında oyunlar': Bir ressam olsam ve bir tablo yapsam, ya da kısa bir film çeksem, daha sonra yaptıklarımıza bu adı verirdim. Çevremiz kalabalıkla —içimden yamyamlarla demek geliyor— çevrili, önce ayaklarımızı —ve de pantolonlarımızı— ıslattık. Sonra da, küçük yassı taşlar toplayıp suda sektirerek mümkün olduğu kadar uzağa fırlatmaya

çalıştık. Bütün çabalarımıza rağmen o kazandı. Taşları birbiri ardına sektirmekte çok ustaydı. Yarışarak biraz ilerdeki iki küçük kayaya da çıktık.

Olayların bundan sonraki bölümünde olağanüstü bir şey olmadı. Bazı savaş muhabirlerinin dediği gibi «Belirtecek bir şey yok». Bıkıncaya kadar, sakin sakin denizde oynayıp durduk. Ha! Onun canını sıkacak küçük bir şey oldu: Sağ ayağıyla bir deniz kestanesinin üzerine bastı. Tabanı dikenlerle dolmuştu. Bunun üzerine denizden çıkmaya karar verdik.

Güneşte kurunduk, sonra çoraplarımızı ve ayakkabılarımızı giydik. Az sonra da, hâlâ kendileriyle birlikte denize girmemiş olmamızdan yakınan iki kız yanımıza geldi. Dostumun bir deniz kestanesine bastığını öğrenince kahkahalarla güldüler ve sonunda da güneş banyosu yapmak için yere uzandılar.

Görüntü gülünçtü: Yarı çıplak, bir sırtüstü, bir yüzükoyun, bir yanlamasına, kuma uzanmış iki genç kız ve yanlarında ceketli, kravatlı iki adam. Ama az sonra görüntü daha da gülünçleşti, çünkü kızlardan biri, onunki, birden, ne tarafa olduğunu hatırlamıyorum, dönmüş ve şöyle demişti:

«Çişim geldi. Hiç değilse oraya kadar benimle geleceksin! Tek başına olan kızları rahatsız eden bir sürü herif var. Halk plajları hep böyledir. Hoş, ötekiler de aynıdır ya. Evet, umarım bu kez hayır demiyeceksin.»

Bizimki, yüzünde budalaca bir ifadeyle bana baktı.

Benim kıza döndüm:

«Bir şey soracağım. Belki senin de çişin gelmiştir?»

Güldü.

«Açıkçası, bunu düşünmemiştim. Daha doğrusu, şimdilik böyle bir ihtiyaç duymamıştım. Ama madem aklıma getirdin, seve seve giderim.»

Böylece sorun çözülmüş oldu. Elbette adamımın tek başına böyle uzak bir yere gitmesine göz yumamazdım. Tuvaletler plajın öbür ucunda, bulunduğumuz yerden ve üçüncü adamın demir attığı bardan oldukça uzaktaydı.

Az sonra, Spor Kahvesi'ndeki adam ve ben tuvaletlerin önünde nöbet tutuyorduk. Üstelik benim kızın kocaman, parlak turuncu hasır çantası da elimdeydi.

ÇEŞMEYE ve fıskiyeye bakmak için alanın ortasına kadar gittiler.

«Çevresindeki bütün insanlarm ağzı açık inceliklerine bakılırsa kentin görülmesi gereken yerlerinden biri olmalı,» dedi Spor Kahvesi'ndeki adam. «Zaten biz de aynı şeyi yapmıyor muyuz?»

«Kentte çok sayıda eski anıt yok,» diye açıkladı Soruşturmacı. «Varsa da çok az. Gördüğün gibi, oldukça yeni bir kent, limanın bulunduğu mahalle hariç tabiî... Dolayısıyla alanın ortasındaki çeşme... Sahi, alanın adı neydi?... Evet, bu çeşmeye bir anıt gözüyle bakılıyor. Turistler buraya geliyor,

fotoğraf makineleriyle yaylım ateşine tutuyorlar. Başka neyin resmini çekebilirler?»

«Ne olursa olsun, güzel ve modern bir çeşme. Hem gösterişli, hem de sade. Ayrıntılarına varıncaya değin düşünülmüş, soyut çizgiler.»

«Bir de sen onu gece ışıldakların altında görmelisin! Nefis renklere bürünüyor. Renkler ancak böylesine güzel bir biçimde karışabilir.»

«Gece mi? Aa! Evet, buraya daha önce de geldiğini söylemiştin. Hem de iki kere.»

«Üç kere.»

«Işıldakları yaktıklarında gezintimiz kesinlikle sona ermiş olacak.»

Soruşturmacı bir çakıl taşı alıp suya fırlattı.

«Evet, kesinlikle sona ermiş olacak,» diye tekrarladı, bir el hareketiyle geri dönülmez kararı perçinlemek istercesine. «Gezintimiz güneş batarken bitmiş olacak. Böyle kararlaştırdık. Ama o zamana daha epey var. Saat beşi yirmi iki geçiyor.»

Çeşmeden ve alandan ayrılırlarken, kentin daha önce gezmedikleri bölümüne gitmeye karar verdiler. Karşı çıkmasız onaylanan bu fikir Soruşturmacı'dan gelmişti.

«Geçeceğimiz mahalleler,» diye devam etti Soruşturmacı, «kentin merkezindekilerden çok daha değişik bir görünüştedir. Yoksul halk yığınlarının oturduğu mahalleler bunlar, en geniş sokağının üç metreyi geçmediği ve çoğunlukla...»

Sözcükleri arıyormuş gibi durdu.

«Daha fazla anlatmana gerek yok,» dedi Spor Kahvesi'ndeki adam. «Bu türden bir yoksul mahal-

lede doğdum ve çocukluğumu orada geçirdim. Bu yoksul mahallelere dönmek ve oralarda dolaşmak hoşuma gider!»

Bazan gevezelik ederek, bazan hiç konuşmadan, yeni gezintilerine başladılar.

Spor Kahvesi'ndeki adam devam etti:

«Çocukken bir sürü arkadaşım vardı. Tam bir çeteydik, bağrışmalarımızla ve koşuşmalarımızla mahallenin altını üstüne getirirdik. Gerçek bir boğa güreşiydi bu. Evlerimizi çevreleyen sokaklar bizimdi sanki, sadece bizim. Bizim imparatorluğumuzdu.»

«Ben aynı şeyleri söyleyemem,» dedi Soruşturmacı. «Uslu ve sakin bir çocuktum. Okumayı seviyordum. Kitaplar, resimli dergiler, ne olursa. Yalnız ders kitaplarıyla yetinmiyordum. Elime ne geçerse yutarcasına okuyordum. Ama oyundan, elimi eteğimi çekmiştim çocukken.»

Birden son hızla üzerlerine gelen kamyonet onları ayırdı. İki yana kaçıştılar.

«Tam üzerimize geliyordu!» diye söylendi Soruşturmacı. «Bizi hedef almış gibi.»

Yine yola koyuldular. Spor Kahvesi'ndeki adam konuşmasına devam etti:

«Ne diyordum? Ha! Evet, mahallemizdeki oyunlar... Hatırlıyorum da, bir keresinde saklambaç oynuyorduk ve ben bodrumdaki bir depoya saklanmıştım. Bu arada, içeriye saklandığımdan haberi olmayan depo sahibi geldi, kapıyı bir güzel kilitledi ve bisikletine atlayıp evinin yolunu tuttu. Gidip onu getirinceye, bin bir küfür sıralayarak kapıyı açmasını bekleyinceye kadar... Halimi düşünün!»

«Şimdi bana o bodrumda hayaletler göründüğünü söyleyeceksin.»

«Hayır, hayalet görmedim. Ama gizlendiğim yerden çıktığımda daha kötüsünü gördüm: Annem duruma el koymaya geliyordu. Öbür çocuklar gidip ona haber vermişler, o da beni kurtarmaya koşmuştu. Ama kurtulduğumda kolumdan tutup beni eve götürdü, bir güzel patakladı. Hem de ne pataklamak! Gerçek bir kıyım, acısını hâlâ duyarım!»

Soruşturmacı burnunu kaşıdı.

«Seni anlıyorum. Ben de anamdan çok dayak yedim. Tadını bilirim.»

Saat gittikçe ilerliyordu. Az sonra —aşağı yukarı yarım saat sonra— karanlık basacaktı.

«Saate bakmayı unutmayalım,» dedi Spor Kahvesi'ndeki adam.

«Bu kez gerekli olduğunu sanmıyorum. Karanlık basmca saatin kaç olduğunu, otelimize dönme zamanının geldiğini anlayacağız.»

Tam o sıra, bir süredir görünmeyen ötekini, üçüncü adamı gördü. Belirli bir uzaklıktan onları izliyordu. Her şeyin yolunda gittiğini anlatmak için, başıyla ya da eliyle ona bir işaret yapmak, göz kırpmak isterdi!

«Plajda iyi eğlendik,» dedi Spor Kahvesi'ndeki adam.

«Biliyorsun, koşullar değişik olsaydı seve seve denize girerdim.»

«Ne olursa olsun, ayrılana kadar kızlar kendileriyle denize girmeyişimizi garip buldular.»

«Tabiî, ne olup bittiğini anlayamazlardı. Sanırım, düşündükçe denize girmek istemeyişimizin nedenini, kendilerince bulmuşlardır.»

«Benimki —sanırım dikkatini çekmiştir— yarın öğleden sonra aramam için telefon numarasını verdi. «Sakın unutma!» diye de sıkı sıkı tembihledi. Ve bunu iki üç kez tekrarladı. Ona yarın çok uzaklarda olacağımızı söylemedim.»

«Sahi, sana hiç sormadım, belki sevgiline telefon etmek isterdin... Ötekine, yani kentimizdekine demek istiyorum. Spor Kahvesi'nden kaçırıldın, ortadan kayboluşun onu çok endişelendirmiştir herhalde.»

«Hayır, sevgilim endişelenme, çünkü böyle biri yok. Son zamanlarda yalnızdım.»

Soruşturmacı'nm kendisine kuşku dolu gözlerle baktığını farketti. Kendi kendine sordu: «Bir sevgilim olduğundan kuşkulanmasınlar sakın? Olamaz, bu konuda en ufak bir bilgileri olsaydı, bana sözünü ederlerdi. Bu kozu ve belki de başkalarını Merkez için saklamayı düşünmedilerse tabiî.»

Ufak tefek bir ihtiyar adam yanlarına yaklaştı. Elinde çukulata dolu bir mukavva kutu vardı ve görünüşe bakılırsa yürümekte çok güçlük çekiyordu. Gözleri bitmez tükenmez bir yorgunluğu yansıtıyordu.

«Bir çukulata alsak mı?» diye sordu Soruşturmacı durarak. «Sağlığın ne âlemde, dede?»

«Şimdilik dayanıyorum, evlat. Bazan yığılıp kalacakmışım gibi geliyor, bazan kendimde yürüyecek cesareti buluyorum.»

Oradan uzaklaştıklarında, Spor Kahvesi'ndeki adam:

«Bu ihtiyarcık bende de acıma duygusu uyandırdı,» dedi. «Çocukların, yoksul kadınların, ya da

beli bükük ihtiyarların ellerinde çukulatalar, taraklar, yollar arşınladıklarını, kahve kahve gezdiklerini, garsonların ve köpeklerin onları bir sinek gibi kovaladıklarını gördükçe içim burkuluyor...»

«İşte senin payın. Çukulatanın çürük dişine yapışmayacağını umarım.»

İki bina bloku ötede, saçlarını taramak için küçük bir dükkanın —bir terzihane— aynası önünde durdular.

«Rüzgar saçlarımı darmadağın etmiş,» diye söylendi Soruşturmacı.

«Ben de şu kepeklerin bir çaresine bakmalıyım. Gittikçe azıtıyor.»

«Saçlara bakmak gerek, biliyorsun. Hiç saç losyonu kullanmıyor musun?»

«Hayır.»

«Hata ediyorsun. Sana hangi losyonu kullanmak gerektiğini söylerim. Uzun süre, bende de kepek oldu. Kurtulmak için ne yaptıysam baş edemedim. Sana sözünü ettiğim losyonu kullanmca, uçtu gitti hepsi. Hem de bir hafta içinde! Yoo, abartmıyalım! Sabah akşam o losyonu kullanmaya başladığım günden bir ay sonra kayboldu.»

Ve Soruşturmacı, elinde tarak, telâşla aynanın önünden çekildi. Spor Kahvesi'ndekinin saçlarını taramasını beklemeden gitmek istiyordu. Çünkü aynada, on metre arkada kayıtsız duran üçüncü adamı görebilirdi. Hele onu daha önce de görmüşse, izlendiklerinden kuşkulanabilirdi.

Top bir göktaşı gibi üzerlerine gelip sonra da kaldırıma, onun bir metre ötesine düştüğünde, So-

ruşturmacı'nın ilk tepkisi topu düştüğü yerde bırakmak ve oynayanlardan birinin gelip almasını beklemek oldu. Ama topun ızgarası kırık —yarısı da yoktu —lağım çukuruna doğru yuvarlandığını görünce, ikinci tepkisi, oyuncunun yetişemiyeceğini —çünkü uzaktan geliyordu— ve yama içindeki topun en sonunda lağımın pis sularının ve pisliklerin içine düşeceğini düşünmek oldu. Topun tek kurtulma ihtimali hemen müdahale etmesindeydi. Eline almak istemiyordu, çünkü top toz ve çamur içindeydi. Ama Spor Kahvesi'ndeki adam ondan önce davrandı, geldiği yere göndermek için bir şut attı. Ancak gerektiği gibi vuramadığından top Soruşturmacı'nın ayaklarına gitti. Birkaç kere paslaştılar. Sonra beş ya da altı oyuncu daha geldi, onlar da topa vurmaya başladılar, karşılıklı bir iki pastan sonra Soruşturmacı çaprazdan çok sert bir şut attı ve top kalecinin kımıldamasına fırsat bırakmadan kaleye girdi. Bunu gören oyuncularla seyirciler hayranlıkla bağırmaya, yerlerinde zıplamaya başladılar. Saha... daha düzlenmemiş, birkaç fabrika ve bir mezarlığın arasında kaybolmuş, yer yer ot ve çöplerle kaplı bir arsaydı... Kısacası, saha, bu golden sonra, büyük bir coşkunlukla yerinden oynadı.

«Bu kadar iyi futbol oynadığım aklımın köşesinden geçmezdi!» dedi Spor Kahvesi'ndeki adam.

Soruşturmacı, gizli bir şey söylercesine anlamlı bir yüzle, bu kez topsuz, boşluğa bir şut daha atarak açıkladı:

«Aramızda kalsın ama, otuz beş yaşına kadar ayağıma ya beş ya da altı kereden fazla top değdiğini sanmıyorum. Çektiğim ve biraz önce gol olan

şut bir raslantıydı. Bir yana atmak için vurmuştum, top öbür yana gitti.»

Ama bu sırrı, coşkuyla kendilerinden geçen oyuncular ve seyirciler akıllarının köşesinden bile geçirmezlerdi. Birkaç saniye içinde Soruşturmacı kendini, en büyüğü bir kırk, olsun olsun da bir buçuk metre boyunda bir kalabalığın ortasında buldu.

Yüzü kızıl çillerle kaplı bir yumurcak:

«Burnundan tanıdım!» dedi. «Burnundan ve lahana yaprağına benzeyen kulaklarından. Evet, o, 'Yıldırım' takımın solbeki.»

«Ne dediğini bilmiyorsun sen!» diye tersledi onu bir başka yumurcak. «Fırtına'nın santrforu o.»

«Daha neler!» diye diretti ilki. «Bir paket sigarasına bahse girerim ki, o 'Yıldırım' takımının solbeki.»

Soruşturmacı'nın çevresinde dalgalanan bir ilgi halkası oluştu: Bu kir pas içinde, saçları darmadağınık, üstleri yırtık pırtık yumurcaklar ellerinden geldiğince ona yaklaşmak, onu seyretmek ve onunla konuşmak için itişip kakışıyorlardı. Bir ara, on üç yaşlarında, saçları düzgün taranmış, ayağı sakat bir çocuk elleriyle ve koltuk değneğiyle kendine yol açmayı başardı ve cebinden bir sigara paketi çıkardı.

«Bir imza verir misiniz!» diye kekeledi görülür bir sıkılganlıkla. «Hayır demeyin ne olur!»

Soruşturmacı ona baktı. İri, koyu renk gözler üzerine dikilmişti.

«Peki!» dedi. «Sana bir imza vereceğim. İmza vermek âdetim değildir. Ama bu kerelik...»

Cigara paketini aldı, bir başka yumurcağın uzattığı ucuz tükenmez kalemle imzaladı.

Sonra hakem yarıda kalan oyunu devam ettirmek için düdüğünü çaldı, yumurcaklar koşuşarak dağıldılar.

«Küçüğün sigara pakedine kimin adını yazdın?» diye sordu Spor Kahvesi'ndeki adam, köşeye vardıklarında.

«Benimkini değil, elbette. Çevremde tartışıp dururlarken biri 'Yıldırım' takımının solbeki, öteki 'Fırtına' takımının santrforu, bir üçüncüsü de başka biri olduğumu söylüyordu. 'Fırtına' takımının santrforunun adını duyabildim. Ve sahte bir imza attım.»

BİR SANİYEDEN fazla bir süre gerekmedi. Nişan alıp ateş etmek için, çoğunlukla bu süre bana yeterdi... Hayır, şakağına, ya da kalbine nişan almadım. Tam ağzına. Alaycı gülümsemesinin bende nişan alma isteği uyandıran dudaklarının kıvrımına.

Vurdum onu. Gülümsemesinin tam ortasından. Kolaylıkla! Zaten bundan hiç kuşku duymamıştım. İyi nişancı olduğumu bilirim! Ona gelince, öne eğilmişti, çok değil, değerli bir kişiyi selâmlarcasma, ya da sabah jimnastiği için hafif bükülürcesine. Aynı anda bir sürü küçük çan, hep birden çalmaya başladı ve Spor Kahvesi'ndeki adamla ben kulaklarımızı tıkadık.

«Bir ödül kazandınız!» dedi görevli tumturaklı bir sesle, bana bir bebek uzatarak.

Ustalığımın kanıtı olan ödülümü haklı bir zevk duyarak aldım. Karıma götürecektim. Bebeklere düşkündür.

Panayır yeri otele dönüşümüzü geciktirmişti. İşte bütün olup bitenler:

Futboldan sonra otelin yolunu tutma kararına varmıştık. Ama acınacak bir durumdaydık. Toza bulanmış, göğüs bağır açık, bir kavgadan çıkmış gibiydik.

«Hiç değilse ayakkabılarımızı boyatmalıyız!» dedim. «Bu kılıkta otele girmek yüzsüzlüğünü gösterirsek bizi kapı dışarı etmelerinden korkarım. Ya da en azından gözleriyle küçümseyerek bakarlar bize.

Köşebaşında bir boyacı olup olmadığını sormuştuk. Sonunda, ufak tefek bir ihtiyar, iki bina bloku ötede, sağdan ilk köşede, aynı zamanda ayakkabı boyacılığı da yapan küçük bir bakkal olduğunu söylemişti.

Ama otele temiz ayakkabılarla girmemiz kısmet değilmiş. Çünkü, boyacıdan ayrıldıktan sonra yolumuz panayır yerine düştü.

Hayır, demir atmak için daha üzerinde inşaat yapılmamış boş bir arsa bulan bu taşra panayır yerinin etkileyici hiç bir yanı yoktu. Bütün benzerlerinde raslanan gösterilerden oluşuyordu. Ama büyük başkentlerdeki dünyaca ünlü eğlence yerlerinde görülmeyen, çok garip başka bir şeyi vardı: Bu yoksul mahallelere çok yaraşan bir sıcaklığı, dostluk ve içtenlik dolu bir havası. Bu sanayi bölgesinin

adamları gibi erkeksi ve onların çöplükte oynaşıp şişmen çocukları gibi kirli bir yüzü vardı.

Gezintimizi uzatmak kararını —son kez olmak üzere diye belirterek— ben almıştım.

«Çocukluğumdan beri,» dedim ona, «neden bilmem, panayır yerlerinin benim için garip bir çekiciliği vardır.»

«Öyle mi?... Ben aynı şeyi söyleyemem ama ara sıra gidip dolaşmamı engellemez bu.»

Böylece girişe yaklaştık. Çelenklerle, kandillerle ve rengarek küçük bayraklarla süslemişlerdi burayı. Tıpkı ulusal bayram günlerindeki bir gemi gibi.

Biletleri almak için öne geçti. Karşı çıktım:

«Yoo! Olmaz! Portakal sularının, yani senin portakal suyuyla benim kahvemin parasını vermiştin. Evet!... Anlamıştık bu konuda, tersini söylemiyorum, ama bu bir ödündü. Şimdi, biletleri de almaya kalkarsan fazla olursun!»

Önce, askerlerin dediği gibi, çevreyi tanıdık. Kalabalığı izledik; bir perşembe, yani iş günüydü, yine de öylesine kalabalıktı ki insan günlerden pazar olduğunu sanırdı. Böylece kendimizi, önce bir fikir edinmek için, rasgele akıntıya bıraktık.

Bu panayır yerinde her şeyden bir parça vardı. Daha önce de söylediğimi sanıyorum. Büyükler ve küçükler için. Bir kukla. Parkın çevresinde dönen yolcu ve beleşçilerle dolu küçük bir tren. Sırtlarında küçük çocukları gezdirme işini çok ciddiye alan Midilliler. Bozuk parayla işletilen, kazanılan ya da kaybedilen —çoğunlukla kaybedilen —bir sürü oto-

matik makine. Ha! Evet, çıkanların yüz ifadelerine bakılırsa korkunç şeylerin olup bittiği bir de «Mucizeler Sarayı». Ayrıca bir dev aynaları salonu. Ve her yanda sürüyle atış yerleri... Eğlencelere tam olarak katılmamız, bir atış yerinde başladı. Hedef, yirmi beş santim boyunda, dudaklarında alaycı bir gülümsemeyle bir çıkıp bir kaybolan bir cüceydi. Ama öylesine çabuk geçiyordu ki vurmak gerçekten çok güçtü. İlk deneyen o oldu, ama karavana. Sonra tüfeği ben aldım. Gülümsemeye, cücenin alaycı gülümsemesine nişan aldım! İlk atışta vurdum! Ve bütün küçük çanlar, aynı anda çalmaya başladı, başardığımı muştulayan bir sürü küçük çan. Övünçle, zaferimin bedeli olan bu çok güzel bebeği aldım.

Sonra küçük trenle bir tur attık. Hiç ara vermeden bizi izleyen üçüncü adam, yürüyerek, aynı şeyi yapan kalabalığın ortasında peşimizden geliyordu. Küçük tren çok yavaş ilerliyordu ve yanıbaşında yürümek bir sorun değildi. Yaklaştığını gördüm. Onu bir ara gözden kaybetmiştim; hâlâ yakınımızda olup olmadığını, onun da bizi gözden kaybedip kaybetmediğini kendi kendime sorup duruyordum. Bu panayır yerinde tehlike kalabalık ve kargaşalıktı. Akıntıya kapılarak bir yere girip ortadan kaybolmamız işten bile değildi, böyle bir durumda o da bizi gözden kaybedecekti. Ne yalan söyleyeyim, Spor Kahvesi'ndeki adamla tek başıma kalmaya hiç mi hiç niyetim yoktu. Yolculuk, kent sokaklarındaki bu uzun gezinti ve futbol beni şimdiden yeterince yormuştu. Neyse ki öteki, bir polis köpeği gibi bizi yakından izliyordu. Bu da içimi rahatlatıyordu.

Burada saatler boyu, sürekli eğlence değiştirerek kalınabilirdi. Ama biz uzun süre kalamazdık. Oysa, ben onu otele götürme kararını durmadan erteliyordum. Bu hava, bu oyunlar, hayatın bu yoğun akışı, neşeyle bağrışarak ve gülerek eğlenen bu yüzlerce heyecanlı seyirci, hepsi, çocuklar ve anneleri de dahil her şey beni büyülüyordu. Tabiî, panayır yerinin havasının adamımız üzerindeki etkisinin planın yürümesine yararlı olacağını düşünmeye başlamıştım, çünkü böyle bir ortam onu daha da kızıştırırdı.

Kukla seyretmeye de gittik. Çok eğlenceli bir program vardı; öylesine güldüm ki midemdeki ağrı yine başladı. İkibüklüm olduğumu farketti ve neyim olduğunu, kendimi iyi hissedip hissetmediğimi sordu bana. Bir şeyim olmadığını, kendimi çok iyi hissettiğimi, bunun katıla katıla gülmekten ileri geldiğini söyledim. Midemdeki ağrıdan söz etmedim ona. Bu ağrının her an belirebileceğini öğrenirse, belki daha fazla kaçma isteği duyabilirdi. Ben de bunu panayır yerinde denememesini yeğlerdim. Öteki bizi yakından izlese bile, öyle bir kalabalık ve itiş kakış vardı ki tam zamanında yetişmesi güç olurdu. Ve böyle bir yerde, Spor Kahvesi'ndeki adamla herhangi bir tehlikeyi göze almak istemiyordum. Elimizden kurtulmayı başarırsa, hayır, bunun hoş hiç bir yanı olmazdı. Endişelenmeye başlarken, kalabalık ve kargaşalığa rağmen şimdi daha da yakınımızdan bizi izleyen ötekini farkettim.

«Bu bebeği ne yapacaksın?» diye sordu bana. «Kızına mı vereceksin? Bebekle oynayacak kadar küçük yaştaysa yani.»

Küçük bir bara oturmuştuk —panayır yerine dağılmış üç, ya da dört bardan birine— ve bu kez ne portakal suyu, ne de kahve, bira içiyorduk. Biranın alkol derecesi önemsizdir.

«Hayır, kızım küçük değil, çünkü kızım yok. Daha çocuğumuz olmadı.»

«Bilmiyordum.»

«Şimdilik böyle kararlaştırdık. Çok uzun bir süre için değil. Önce Gizli Servis'teki yerimi sağlamlaştırmak istiyorum. Yani aylığımın artmasını bekliyorum, umarım yakında. Ya sen, ne zaman bir yuva kurmayı düşünüyorsun? Evli olmadığını biliyorum. Senin hakkında epey şey öğrendim. Benden saklamana gerek yok.»

«Bunu bildiğinden kuşkulanıyordum. Menacer'in de. Zaten bunda saklayacak ne var? Hayır, evlenmeyi daha düşünmedim.»

«Başkentten döndükten sonra evleneceğini söylemeye kalkma sakın.»

Bir kahkaha attık ve gülmemize, yanımızda oturmuş, kamışlarıyla limonata içen kadın da katıldı. O da, nedenini bilmeden gülmeye başladı.

«İki dakika sonra gelirim! Kaç tane istiyorsunuz? İki mi? Adam başı bir tane mi?»

İkimiz de kahkaha atarken el çabukluğuyla resmimizi çeken şipşakçıyı fatketmemiştim. Onu zamanında, resmimizi çekmeye hazırlanırken görseydim kovalardım. Evet, hem de sille tokat. Bir Gizli Servis ajanı gölgede kalmalı, tanınmamalıdır. Bir ajan, panayır yerlerinde ve başka kalabalık yerlerde resim çektirme özgürlüğüne sahip öbür insanlar gibi değildir. Şimdi, resmimizi çektikten sonra bile

gidip ona istemediğimizi söyleyecektim; ama Spor Kahvesi'ndeki adam kabul edip parayı ödedi.

«Bırak da resimlerin parasını ben vereyim!» dedi bana. «Kentte yaptığımız gezintinin anısı olarak.»

Sesi öylesine duyguluydu ki —yoksa beni kandırmak için mi?— ona karşı çıkamadım. Hem, bu ayrıntının, panayır yerindeki bu resmin, sonuçta plana yardımcı olduğu kanısındaydım.

«Hep hile yapıyorsun!» dedim ona.

Birkaç dakika sonra, adam resimleri getirdiğinde çok güldüm. Çok gülünç bir duruşum vardı. Bira bardağını havaya kaldırmıştım. Şerefe kadeh kaldırırmışım gibi. Ve aptal aptal gülüyordum.

Herkes kendi resmini aldı. Öteki, ceketinin cebine koyarken benimkini cüzdanıma yerleştirdim.

«Cüzdanıma sığmıyor. Uğraşırsam kırılacak, ben de kırılsın istemiyorum.»

Bir panayır yerine gitmeyeli çok olmuştu. Beş, belki altı yıl. Ve şimdi —planla çok iyi uyuşan— bu havanın bende uyandırdığı o garip, yoğun sevinci yeniden yaşama fırsatını buluyordum. Hem de planın başarıya ulaşmasına çalışırken.

Arka arkaya aşağı yukarı bütün eğlenceleri denedik. Bu denli sıcak ve bu denli içten olan panayır yerinin bütün eğlencelerine katılma, her yere girip çıkma isteğine kendimi —daha doğrusu kendimizi— kaptırmıştık. Tabii, saat de ilerlemiş, karanlık basmıştı. Belki daha önce otele dönmemiz yerinde olurdu. Oysa her an kendime yeni bir izin veriyordum, burada kalma eğilimim öylesine güçlüydü. Zaten ada-

mımızın kaçması kolay olmayacaktı. Üçüncü kişi hep arkamızdan geliyordu; onu bazan görüyor; bazan kaybediyordum. Ama bir atışı, ya da bir piyangoyu seyreder gibi yapıp bizi izlediğini biliyordum.

Dev aynalarında da çok eğlendik. Görüntüler ilginç ve garipti. Daha önce bu bölüme hiç girmemiştim. Sokaktan geçerken, sanıyorum, bir ya da iki kere kendimi böyle bir aynada gördüğüm olmuştu. Bazı mağazalar, müşteri çekmek için kapının yanına, girişe bu tür aynalar koyarlar. Ama —başka küçük odacıklara açılan— böyle bir salona ilk kez giriyor, ilk kez kendimi böyle bir dev aynalar topluluğuyla çevrili buluyordum. Gözlerim, kulaklarım, dudaklarım, ellerim bana garip, bir canavara aitmiş gibi geliyordu... Çoğu kere de Spor Kahvesi'ndeki adam ve ben birbirimize çok yakın duruyorduk ve yüzlerimiz aynada birleşiyor, tek bir yüz görünümünü alıyordu.

«Mucizeler Sarayını» en sona bırakmıştık. Bu «Mucizeler Sarayı», ilk bakışta bir ev görünümündeydi. Üç katlı çok eski bir ev, eski bir tütün deposu Çok harap bir duruma gelince terkedilmişti. Bütün bunları, «Mucizeler Sarayına» dönüştürülmüş eski eve girmek için bilet kuyruğunda beklerken öğrendik.

Panayır yerini kuranlar, bu eski ve boş depoyu bulmuşlardı. Ve çok akıllıca bir şekilde, «Saray'a» dönüştürmüşlerdi.

Bir «Mucize Sarayı»na ilk girişim değildi bu. Spor Kahvesi'ndeki adama gelince, yıllar önce bir iki kere böyle bir yere girmiş olduğunu söyledi. Ama her «Saray'ın» kendi esrarı vardır. Biletlerimizi al-

mayı ve eşiği geçmeyi, çocukluk günlerimde olduğu gibi, sabırsızlık ve hafif korkuyla karışık bir merakla bekliyordum.

İçeri girerken ilk farkettiğimiz, herhangi bir şey görmenin olanaksız olduğuydu. Öylesine karanlıktı ki, doğrusunu söylemek gerekirse, biraz korktum. Bu korku, içeride başımıza bir şey geleceğinden değil de, onun bu karanlıktan yararlanıp kaçmasındandı. Yanımda anahtarlarımla birlikte bir cep feneri vardı; küçücük ama güçlü bir lamba. Yine de durumu bir el feneriyle kurtaramazdım. «Mucizeler Sarayı» bir labirentti ve kaçmaya kalkarsa... Bu zifiri karanlık yeri gezmeyi önermekle budalaca tehlikeleri göze almıştım.

En ufak bir ışık sızdırmayan bir odada ilerliyorduk.

Ama güven verici bir ayrıntı vardı: Üçüncü adamın varlığı. O «Mucizeler Sarayına» girmemişti. İlk kez bizim peşimizden gelmiyordu. Kuyrukta beklerken, biraz ilerde gezinirken görmüştüm onu. «Kapının önünde sizi bekleyeceğim,» anlamına bir göz işareti yapmıştı bana. Böyle davranmakta da haklıydı, çünkü içerde bana bir şey olur da adamımız avucumuzdan kaçmaya kalkışırsa, hiç değilse çıkışta enseleneceğinden emindik.

Tek ışık —aralıklı olarak —birkaç şimşekten oluşmaktaydı. Şimşek çaktığımda, geceleri gözümüze engel olabilecek kadar korkunç şeyleri seçebiliyorduk. Kapılar öylesine güçlü ve gürültüyle açılıp kapanıyordu ki insan kendini bir kasırganın ortasında sanırdı. Önümüzde korkunç gölgeler beliriyor, bir an aydınlanıp tekrar karanlığa karışarak hayaletler

gibi kayboluyorlardı... Silah sesleri, bıçaklanan ya da boğulan insanların boğuk hırıltıları... Sanki iki metre ötemizden gelen köpek ulumaları... Sağda solda patlamalar. Bizi oyuncak gibi havaya kaldıracak, ayakta durmakta güçlük çekmemize yol açacak güçte bir rüzgar. Duvarlar boyunca odadan odaya, kattan kata, şaşkınlıktan şaşkınlığa doğru ilerledik.

Kendimi yeni bir şaşırtıcı şeye hazırlıyordum ki birden müzik kesildi. Evet, «Mucizeler Sarayı» nda müzik de vardı. Bunu belki de baştan söylemeliydim. İyi yerleştirilmiş hoparlörlerden bulunduğumuz yerlere uygun bir müzik yükseliyordu. Korku filmlerinin müziği gibi mi? Evet, aşağı yukarı.

İçeri girdiğimiz andan başlayarak, bu müzik, serüvenin bütün ayrıntılarını, adım adım, bazan güçlü ve bazan hafif renklendirip belirleyerek bize yol arkadaşlığı etmişti.

Bu bakımdan müziği, korku havasını daha da pekleştirmek için kestiklerini, ya da ses kayıt şeridinde bir boşluk olduğunu düşündüm. Kesilme uzun sürmedi, en fazla bir dakika. Ama, ardından duyduğumuz müzik değil hoparlörlerin çoğalttığı ve bütün odalarda çınlayan bir sesti.

«Sayın konuklarımızın hemen çıkışa yönelmeleri rica olunur! Yapının duvarında bir çatlak başgöstermiştir, her an bir çökme olabilir.»

İlk tepki: Sessizlik. Ve hemen sonra yer yer kahkahalar yükseldi, özellikle kadınlardan. Soğuk, tiz kahkahalar.

Karanlıkta seçemediğim biri:

«Hile olarak pek akıllıca değil!» dedi.

«İnsan kalp hastasıysa kendiliğinden gider,» dedi bir başkası. «Kaskatı yere serilir.»

«Abartıyorsunuz, dostum.» diye devam etti ilk ses. «Durum pek öyle korkulacak gibi değil. Ne yani, 'Mucizeler Sarayı'ndayız. İçeri girdikten sonra hesapta her şey olacak.»

Hoparlörlerdeki ses yeniden yükseldi:

«Cesaretinizi ve soğukkanlılığınızı koruyun! Sırayla ve birbirinizi itip kakmadan ilerleyin.»

Yok, uyanık geçinip hemen ne olup bittiğini çaktığımı söyleyeceğim. Ben de herkes gibi düşündüm. On ya da on bir kişiydik, içeri girerken çabucak saymıştım. Ben de, ötekiler gibi bunun bir oyun olduğunu düşündüm. Gerçek olduğuna nasıl inanılabilirdi?

Bu ikinci uyarıyı ikinci bir gülüşmeler dizisi izledi. Ama iyimserliğimiz fazla sürmedi. Yeraltından gelen bir gürültü, depreme ya da dinamit patlamasına benzer bir şey, soluğumuzu kesen ve öksürten bir toz bulutu, tepemizde şiddetli bir rüzgar, zifiri karanlıkla birlikte bizi allak bullak etmeye yetti. Bir anda korku herkese yayılıverdi.

Yanımda bir sesin:

«Bu bir şaka değil!» dediğini duydum. «Peki ama çıkış nerede?»

Evet! Sorun çıkışı bulmaktı, çünkü serüvenin ilk bölümü boyunca bu labirentte bize yol gösteren şimşekler artık çakmıyordu ve zifiri karanlıktaydık. Birbirimize yapışmış, bu fare kapanından çıkmayı başarıp başaramıyacağımızı, «Mucizeler Sarayı»nın kurtlu ve çürümüş bir tahta, bir taş ve toz bulutuyla

kafamıza çöküp çökmeyeceğini düşünerek sağa sola sallanıp duruyorduk.

«Soluk alamıyorum,» dedi bizimki. «Göğsüm sıkışıyor.»

Bu benimle ikinci konuşmasıydı. Onu hâlâ yanımda hissetmek beni rahatlattı. Çünkü kargaşalık ve karanlıkta kaçma fırsatına sahipti. Dışarda üçüncü bir adamın beklemesi de büyük bir önem taşımıyordu.

«Son uyarı!» diye açıkladı hoparlörlerden gelen ses. «Sayın konuklarımızdan gecikmemeleri ve hızla çıkışa doğru ilerlemeleri rica olunur. Çatlak her geçen dakika içinde daha da genişliyor, Sayın konuklarımız, içinde bulundukları tehlikeli durumu göz önüne almalıdırlar.»

Birkaç çocuk ağlamaya başladı; birkaç kadının da onlara katıldığını sanıyorum. Sayısız, garip gürültüler bizi çevreliyordu. Çıldırmak işten değildi, çünkü sadece on ya da on bir kişiydik ama arada bir ağzımızdan çıkan kesik, heyecanlı cümleleri yankı hemen yakalayıp —«Mucizeler Sarayı»nın yankısı inanılmaz bir şeydi— karanlıkta korku dolu ve çın çın yakarışlara dönüştürüyordu Gerçekten çıkışa doğru mu ilerlediğimizi, yoksa dönüp dolaşıp aynı yere mi geldiğimizi nasıl kestirmeli?

Spor Kahvesi'ndeki adam:

«Buradan hiç çıkamıyacağımızdan korkuyorum,» dedi ve koluma yapıştı. «Bu senin kolun mu?»

«Bir talih eseri, evet. Ama başkasının kolu da olabilirdi.»

Ellerimiz birbirine kenetlendi, büyük ve karan-

lık bir ormanda kaybolmuş iki çocuk gibi, elele yürüdük.

«Eğer 'Mucizeler Sarayı' serüvenimiz kötü biterse,» diye fısıldadı. «Bu gezintinin benim için büyük bir neşe kaynağı olduğunu bilmeni isterim. Ve bundan dolayı sana teşekkür ederim.»

Soluğu beni ısıttı, bilmem neden, bir an, sadece bir an, boğazımda bir şey düğümlendi. Gerçekten garipti bu.

«Dikkat! Sayın konuklarımıza çıkışa geldiklerini bildiririz. 'Mucizeler Sarayı'nı ziyaretleri sona ermiştir. Bu oyundan ötürü bizi bağışlamanızı dileriz.»

Tam bu sıra, önümüzde ve sağımızda, patlama sonucu olmayan büyük bir ışık belirdi. Bunlar bizi aydınlatan ışıldaklardı, öylesine güçlüydüler ki ellerimle gözlerimi kapatmak zorunda kaldım.

«HEMEN yatmak niyetinde değilsen yastığını alabilir miyim?» diye sordum ona.

717 numaralı odanın duvarlarını süsleyen üç tablodan birinin önünde, ayakta duruyordu. Pencerenin bulunduğu duvar dışında, her duvarda bir tablo vardı.

«Al. Hayır, canım yatmak istemiyor. Hiç değilse şimdilik.»

Yastıkları karyolanın baş tarafındaki demir çubuklara dayadım. İkisini sırtıma, birini de başımın altına yerleştirdim. Menacer'in yastığını da almıştım, nasılsa yatağı boştu. Çarşafı ayakkabılarımla

kirletmemek için, yatağın kenarına bir sandalye çektim.

«Yatağa uzanıp başını dik tutmak için yastıkları aldığını sanıyordum.»

«Hayır. Gördüğün gibi yapmak istiyordum. Çocukluğumdan beri karyolanın başucuna sırtımı dayayıp oturmayı severim. Bu beni dinlendirir.»

Burnunu bir tabloya yapıştırdığını gördüm. Bana bir şeyler hatırlatan, ama ne olduğunu bir türlü çıkaramadığım bir kopyaydı bu. Banyosundan çıkmış, terliklerini giymekte olan bir kadın.

Kızdırmak için:

«Ona böyle bakmaya utanmıyor musun?» diye sordum. Küçük hanımın sırtında bir şey yok, sen de onu güç durumda bırakıyorsun.»

«Sağ göğsünün üzerinde beni var.»

«Tebrikler! Doğrusu böylesine keskin gözlerin olduğunu bilmiyordum!»

«Sözkonusu bir kadının göğüsleriyse, evet. Bir kadında beni öncelikle heyecanlandıran göğüsleridir. Bunun, benim için kolay kolay anlatamayacağım bir çekiciliği vardır. Okşadığım, emdiğim, ısırdığımda...»

«Tablo kiminmiş?»

«Bir imza var ama, ama seçemiyorum. Doğrusu, kentteki gezintimiz çok iyi geçti!»

Bunları dedikten sonra ceketinin üzerine düşen sigara külünü silkti.

«Kimin fikriydi bu, söyler misin lütfen? Bu fikrim için kutlanmaya hak kazanmadım mı?»

Güldü, bir şey söyleyecek gibi oldu, ama sağ ayakkabısının çözülen bağını bağlamak için eğildi.

«Bu bağa ne olduğunu anlamıyorum doğrusu.

İkide bir çözülüyor. Dün akşam da Spor Kahvesi'nde...»

Bir sessizlik oldu.

«Kutlamalarını bekliyorum hâlâ!»

«Ha! Evet. Kentte bir gezinti yapma fikrin harikaydı. Bizi rahatlattı, yığınla şey gördük ve duyduk. Plaja gitmek için çok sevimli yol arkadaşları bulduk, deniz havası aldık, güneşlendik. Top oynadık. Panayır yerinde hoşça vakit geçirdik, 'Mucizeler Saray'nda tehlikelere birlikte göğüs gerdik. Kısacası, gerçekten çok güzel bir gezintiydi!»

Öbür sandalyeyi aldı ve küçük masanın önüne oturdu.

«Bulmacayla uğraşayım biraz,» dedi. 'Akşam Haberleri'ni açarken.

«Yardıma gerek duyarsan, emrindeyim.»

«Tamam... Eğer teklersem.»

Her şey yolunda gitmişti. Yolunda gitmişti de söz mü: Mükemmel gitmişti. Karmaşık bir yapıya sahip olan plan, bir kronometre düzeniyle işlemişti. Şimdi sonuçlarını beklemekten başka yapacak bir iş kalmamıştı. Bir saatli bomba yerleştirmişlerdi ve ergeç bomba patlayacaktı. Tam saatinde.

Soruşturmacı planın canlı bir varlık, sinirlere ve kaslara sahip bir yaratık olduğu ve ikisinin birlikte ortak bir dava uğruna çalıştıkları izlenimindeydi. Plan onun kanma işlemiş, onun içinde bir varlık halini almıştı. Bir bütündüler artık. Başlangıçta müdür planı açıkladığında hemen kabul etmişti, ama duygudan çok akıl yönünden. O sıra planla aralarında bir uzaklık vardı. Plan ve uygulayıcısının birbir-

lerini tanımaları yavaş yavaş olmalıydı. O sabah saat yedide, beş yüz elli kilometre ötede, Gizli Servis'in iç avlusunda başlayan bu ilginç serüven için birleşmeli, iki suçortağı gibi, büyük bir dikkatle gizlice yaşamaya devam etmeliydiler. Plan, Soruşturmacı: İki suçortağı.

Elbette, tehlikeli bir rol oynuyordu; insancıl olduğu, 'duygu' diye nitelendirilen şeyler taşıdığı görünümünü vermeliydi. Ona, Spor Kahvesi sanığını çökertmek, saatler boyu ya da bütünlük bilincini yitirmesini sağlamak amacıyla amansız bir sorguya çekme görevi verilse, kendisinden istenen bu olsa tamam! Ama bir maske takmak, insan rolü oynamak, onun için bilinmeyen, yeni, ayağını hiç basmadığı bir alandı. Yine de, bu bilinmeyen, bu yenilik ona çekici gelmişti. Ayak basılmamış, adım adım keşfedilen topraklar üzerinde geziniyordu sanki. Planda tehlikenin çekiciliği vardı.

Yedi yıldır Gizli Servis'te Soruşturmacı'yım, böyle bir şey ilk kez başıma geliyor. Benim olmıyan bir kişiliği üstlenmek.

Hiç değilse bir aynam olsaydı! Bir cep aynası, rolümü oynarken karşımda tutmak, yüzümün önünde sahtesini, gözlerimin önünde sahtelerini görebilmek, yüz ifademin planın gelişimine uygun olup olmadığını her an incelemek için...

Spor Kahvesi'ndeki adama baktım. Bulmacasıyla uğraşıp duruyordu. Bir şeyden kuşkulanmış mıydı acaba? Ama, çarpıcı, olağanüstü hiç bir yanı olmayan, yavaştan, belli etmeden işleyen böyle bir plandan nasıl kuşkulanabilirdi? Dostlarınızla sakin

sakin tartışıyorsunuz da, içlerinden biri karnınıza öylesine bir ustalıkla bıçak saplıyor ki yere serilinceye kadar hiç bir şeyin farkında olmuyorsunuz sanki.

«Sana bir şey sorabilir miyim?» dedi bana Spor Kahvesi'ndeki adam. «Şu yukardan aşağı dört beni epeydir uğraştırıyor.»

«Neyse! Yardımımı kabul ettiğine çok sevindim. Nedir soruları? İlk Çağ'ın ünlü bir yosması mı? Yoksa On Sekizinci yüzyılda yaşamış romantik bir besteci mi?»

«Hayır!» dedi gülerek. «Ne biri, ne de öbürü. Beni uğraştıran, bir türlü bulamadığım yukardan aşağı dört şöyle: «Boğan ve aynı zamanda parçalayıp yutan nehir.»

«Boğan ve aynı zamanda parçalayıp yutan nehir,» diye tekrarladı Soruşturmacı..

«Sen benim tek umudumsun. Ne zamandır bu yamyam nehirle uğraştığımı bir bilsen.»

«İlginç. Doğrusu aklıma bir şey gelmiyor. Kafam mı boşaldı yoksa? Bulmacada usta geçinen ben bunu bulamıyorum, olur iş değil!»

«Neyse, yorma kafanı! Şimdilik yukardan aşağı dördü ve bütün yukardan aşağıları bırakıp soldan sağa olanlara bakacağım. Sonra yine bir deneriz.»

«Peki, sen devam et. Ben şu olağanüstü nehri bulmaya çalışayım.»

Soruşturmacı yardım etmeyi önerdiğinde 'Akşam Haberleri' gazetesinin üzerine eğilmiş ve bulmacasıyla uğraşır gibi yapmıştı ama aklı başka yerdeydi. Evet, oyunu kesinlikle kaybetmişti. Oteldeki oda-

larına döndükleri, kapının eşiğini geçtikleri andan, anahtarın kilitte iki kere döndüğünü —tabanca patlaması gibi sert, amansız iki gürültü— gördüğü ve duyduğu saniyeden sonra içindeki her şey, düşünceleri, sezgileri, yüreği, barsakları, gövdesinin en ufak parçaları her şey karanlık bir çıkmaza düşmüştü. Artık, hiç bir umudu kalmamıştı! Bütün kozlarını oynamıştı.. Hayır, hiç birini oynamamıştı; kentteki gezintinin oluşturduğu tek fırsat karşısında öylece kalakalmış, ne yapacağını bilememiş, ne bir tepki göstermiş, ne de harekete geçebilmişti. Uzun süredir arzulanan bir kadın kendini sunduğunda, çıplak ve rıza gösteren güzelliği karşısında cinsel isteklerin uyanmaması gibi.

Sağdaki camda, yüzünün bulanık görüntüsünü seçiyordu. Bir tiksinti dalgasının dudaklarına kadar yükseldiğini duydu ve cama tükürdü. Kendi yüzüne. Hemen, mendilini çıkardı ve camı sildi.

«Ne oluyor?» diye sordu Soruşturmacı.

«Bir sivrisinek! Elimle ezeceğim yerde, içimden üzerine tükürmek geldi. Ama kaçırdım.»

«Odada sivrisinek bulunsa bile bizim için önemi yok sanıyorum. Uyumamız sözkonusu değil. Saat beşte, hattâ daha da erken Menacer arabayla gelecek.»

«Doğru, bu gece uyku uyunmayacak.»

Ve yine bulmacasına eğildi. Ya da eğilmiş göründü. Fırsatın avucunun içinden kaçmasma nasıl göz yummuştu? Korkudan! Korku birden yüreğine işlemiş, durmadan dişlemiş, kemirmişti. Bütün bunların, kendisini tuzağa düşürme amacıyla düzenlenmiş bir oyun olması korkusu. Kaçmaya kalkmak-

la suçluluğunu kabullenmiş olma korkusu. Gizli Servis'in kendisine karşı kullanabileceği hiç bir kanıt yoktu. Bu nedenle bütün bu oyunu hazırlamış olabilirlerdi. Soğukkanlılığını korumasa, kendini ele vermiş olacaktı. Kaçmaya kalkarsa kendi yüreğine bıçak sokacaktı. Gizli Servis, bu girişime bel bağlamış olabilirdi! Hayır, onların kozunu oynamamalıydı! Yerinden fırlar ve koşmaya başlarsa, Gizli Servis'in adamı elleri kolları bağlı duracak değildi ya. Canlı ele geçirmek için, bacaklarına nişan alıp ateş edecekti. Kaçma denemesi bir itiraf olacaktı. Kuşkusuz, böyle bir girişimin başarıya ulaşma olanağı yok değildi. Ama başarı olanağı yüzde kaçtı? Bütün Gizli Servis harekete geçerse, yaralı olarak ellerine düşme ya da bir süre sonra ele geçme olanağı çok fazlayken böyle bir fırsattan yararlanmaya kalkmalı mıydı? Kaçmayı başarsa bile, kendisini gizlemeleri, sahte bir kimlik kartı ve sahte bir pasaport bulmaları, sınırı geçirmeleri için örgütle ilişki kurabilir miydi? Bütün bunlarm gerçekleşip gerçekleşmiyeceği belirsizdi. Üstelik Spor Kahvesi'nde buluşacağı adam gerçekten yakalanmadıysa, kaçtıysa ve müdür onu yakaladıklarını söylerken blöf yapıyorsa? Ya hiç bir itırafta bulunmadıysa, söyledikleri Gizli Servis'i yanlış bir iz üzerine düşürdüyse ve yüzleştirilmeleri hiç bir sonuç vermezse? Gizli Servis'in bir oyun hazırlamamış olması, bunların hepsinin doğal, raslantı sonucu doğması mümkündü. Böyle bile olsa, kaçmayı denemekle tuzağa düşmüş, onlara suçluluğunun kanıtını elleriyle vermiş olacaktı.

Arabayla yolda giderken, içinde bir şey kabarıyor ve iniyordu sanki. Bazan kaçma isteğiyle yanıp

tutuşuyor, bazan kuşku üstün geliyordu. Başarıya ulaşamamaktan çekinmişti. Gizli Servis'in eline tekrar düşmekten korkmuştu.

Ama şimdi herhangi bir şeye girişmek için çok geçti. Geceyarısmdan sonra Ulusal otelin 717 numaralı odasında, anahtarı kilitte iki kere döndürülerek kilitlenmiş bir kapının ardında, elinde ölüm kusmaya hazır tabancasıyla gözünü kırpmadan bekleyen bir Gizli Servis'in adamıyla artık kaçmak için çok geç miydi, değil miydi? Durum kesinlikle belliydi. Menacer sabah beşte arabayla gelecek, vapura binecekler ve kendisini Merkez'e teslim edeceklerdi. Ya orada, başına neler gelecekti? Onu başkentte karanlık bir çıkmaz, umutsuz ve kesin bir çıkmaz bekliyordu.

«Bulmacanın hâlâ yarısındayım,» dedi. «Tabii, şu 'boğan ve parçalayıp yutan' esrarlı nehri de bulamadım.»

Ona güven verdim:

«Bulacağız nehrini. Bu bir esin sorunu. Belki de aklımıza hiç beklemediğimiz ve hiç aramadığımız bir anda gelecek.»

Ondaki esrarlı gelişimi kestirebilmeyi ne kadar isterdim! Plan, yapısı üzerinde nasıl bir etki yaratmış, onu nasıl yavaş yavaş kaplamıştı, bu iş nasıl sonuçlanacaktı?

Bildiğim ve emin olduğum tek şey, bütün gücümü planın uygulanmasına adadığımdı. Kuruluşu çok basit, ama gerçekleştirilmesi çok güç bir plandı bu. Güçlüğünü kuramdan uygulamaya geçtiğimizde anlamıştım. Tek bir ayrıntı bütün çabalarımızı boşa çıkarabilirdi. Spor Kahvesi'ndeki adam budala değil-

di. Yapılabilecek en büyük hata rakibi küçümsemek, ya da kendini çok güçlü sanmaktır. Hayır, adam bir budala değildi. Suçluysa da, aklı, dikkati, sezgisi, garip bir biçimde tetikte olmalıydı.

Neyse ki, görünüşe bakılırsa, her şey yolunda gitmişti. Şimdi sona yaklaşıyorduk, gece ilerliyordu, birkaç saat sonra Menacer kapıyı çalacaktı. Önümüzde daha araba vapuruyla geçiş ve başkente kadar araba yolculuğu vardı. Ama en önemli şey, planın can alıcı noktasının, kentteki gezintinin gerçekleşmesiydi.

Her yanımı sarmakta olan uyuşukluğu gidermek için ayağa kalktım. Gerindim!

«Bulmacadan ne haber? İyi gidiyor mu?»

«Bilmem. Belki de yorgunluktan serseme döndüm, ya da günümde değilim. Yahut bu bulmaca özellikle güç. Kısacası kendimden hoşnut değilim. Neyse Menacer gelmeden bitireceğimi sanıyorum.»

«Menacer gecikecek. Sabah beşten önce gelemez. Bunu bize açıkça söyledi.»

Duvara asılı tabloları incelemeye koyuldum. Önce banyo tarafındakine takıldı bakışlarım. Bu 'Sabahleyin Deniz' adlı tablonun, bir havası bir kişiliği vardı. Konusunun ilk kez işlenmiş, değişik olmamasına rağmen, diye düşündüm. Ama değişik olan neydi? Planın değişik bir 'tema'sı var mıydı? Kentte bir gezinti... Hiç bir olağanüstülüğü bulunmayan, ama buna karşılık yine de kendine özgü bir kişiliği olan bir 'tema'. Evet, bu Gizli Servis'in planıydı, ama uygulanırken ikimizin, Spor Kahvesi'ndeki adamla benim kişiliklerimize bürünmüştü. İkimiz de plana çalışmış-

tık, birimiz bilinçli ve kendi isteğiyle, öteki haberi olmadan kendine rağmen.

Yine de işin bundan sonrasını kestiremiyor, önceden bilemiyordum. Planın onda yol açtığı yıpranmanın biçimini, uzantısını ve derinliğini nasıl anlamalı? Sisler içindeyim. Bir deney yapmıştım ve sonucunu bekiliyordum. Hiç bir dayanak noktam yoktu. Spor Kahvesi'ndeki adam, kapalı pencerenin önünde, elinde bulmacasıyla tam karşımdaydı. Sigara içiyordu. Birlikte geçirdiğimiz bütün bu saatler boyunca, onda hiç bir özellik bulamamıştım. İçinden geçirdiklerini, planın onu sarsıp sarsmadığını anlamama yol açabilecek hiç bir şey.

«Sen bulmacayla uğraştığına göre, gazetenin geri kalan bölümünü bana ver de bir göz atayım.»

Bulmacanın bulunduğu yaprağı yırttı ve öteki sayfaları uzattı. Soruşturmacı küçük masaya sandalye yaklaştırıp oturdu.

«Gece lambalarından birini getirip masanın üzerine koymak fikrindeyim. Sen bulmacanı, ben de gazetemi daha iyi görürüz. Tavandaki lamba bana pek etkili gelmiyor.»

«Kolay,» dedi telaşla. «Kablosu buraya kadar yetişirse oldu.»

Başucundaki masada duran lambayı getirdi; neyse ki kablosu masaya, hattâ masanın öbür ucuna yetişebilecek kadar uzundu.

«Şimdi oldu!» dedi Soruşturmacı hoşnutlukla ve yine gazeteyi okumaya koyuldu.

Öteki, bulmacayla uğraşır görünerek yeniden düşüncelere daldı. Bütün olanları gözden geçirmenin

ne yararı vardı? Hiç bir kurtuluş yolu kalmamıştı artık; zaman ona karşı çalışıyordu. Geçen her dakika, her saniye ona karşıydı. Saati biri yirmi iki geçtiğini gösteriyordu. Menacer sabah beşten önce işini bitirirse, yakında 717 numaralı odada üç kişi olacaklardı. Ama, şimdi iki kişi oldukları halde bile, durum umutsuzdu. Gazetesini okuyan Soruşturmacı'ya göz ucuyla baktı. Soluk aldığını duydu. Gizli Servis'in tabancasını çekmeye hazır bu adamını yanında hissetti... Fikir, bir sağanak gibi geldi geçti kafasından: Üzerine çullansa, boğuşsa, ona bütün gücüyle, amansızca vursa! Ama hayır, böyle bir şey yapmadı. Korku onu sandalyesine çiviliyordu. Ve kendinden nefret ediyor, iğreniyordu.

Oysa, sabah yola çıktıklarında ne kadar da güvenliydi! Başından beri, arabaya bindikleri, hiç hesapta yokken Menacer birlikte arabanın önüne oturmalarını önerdiğinde, içine güven dolmuştu. Yolculuk sırasında, iki muhafızını da bir ara etkisiz bırakma fırsatı bulacağını ummuştu. Menacer'in bu önerisi onun için büyük bir üstünlüktü. Bir Menacer'e bir de sağında oturan herife iki zorlu yumruk atacak ve kaçacaktı! Ayrıntıları incelemeye koyulmuştu. Bir kere, tabancaları neredeydi? Menacer'in tabancasının nerede olduğunu biliyordu. Yola çıkmadan hemen önce, iç avluda, Menacer arabanın kaputunu kaldırmış motorun üzerine eğilmişti ve o anda silahı pantolonunun arka cebinde bir şişkinlik yapmıştı. Ama ötekinin tabancasını nereye koyduğunu bilmiyordu. Bir sağa, bir sola iki yumruk indireceği zaman, ikisinin de tabancalarını çekmek için yapacakları hareketi bilmeliydi. İstediğini öğrenmekte ge-

çıkmedi. Menacer hayatını pirelerle kazandığını söylediğinde aklına bir fikir gelmişti: «Pire» sözcüğünü duyduğunda bunun kendisini kaşındırdığını ileri sürerek Soruşturmacı'ya sürünmüştü. Bu da, tabancanın ceketinin iç cebinde olduğunu anlama olanağı sağlamıştı. Kaşınma masalını öylesine doğal bir şekilde anlatmıştı ki, ötekilerin yalan olduğundan kuşkulanmaları olanaksızdı. Evet, şimdi istediği bilgiyi edinmişti. Araba yüz onla giderken gözlerinin daha önce gördüğü bir polisiye filmi —yoksa kovboy filmi mi?— sahnesi gelmişti: Kahraman iki düşman arasında bir arabayla götürülüyordu. Araba yüz elliyle —filmde yüz elliydi, yüz on değil— giderken, birden yumruklar bir sağda, bir solda dinamit gibi patlıyor ve «korkusuz kahraman» direksiyona geçip son derece güçlü ve çok âni gelen yumruklar karşısında şaşkın tavuklara dönen iki muhafızını yola yuvarlıyordu. O da uygun bir anda, filmdeki kahramanın cesaret ettiği ve başardığı türden —tam tamına aynı— birşey yapacaktı. Evet, bir kovboy filmiydi bu. Bu filmi hatırladığına sevinmişti ama az sonra içini bir kuşku kaplamıştı. Bu filmi ve sahneyi gerçekten görmüş müydü, yoksa bu sahne, arabaları yüz onla giderken oluşan hayalinin bir ürünü müydü?..

Kesinlikle ellerinden kurtulması gerekiyordu! Ne pahasına olursa olsun! Her şeyden yararlanmalıydı: Bu uzun yolculuktan sonra iki ajanın kaçınılmaz olarak duyacakları yorgunluktan, bunaltıcı havanın getireceği bitkinlikten, boğucu sıcaktan. Çıkacak ilk fırsattan yararlanmalı, bu arada, daha doğrusu özellikle, en güçlü kozunu çok iyi oynamalıydı: Beraberindeki iki ajan yürekli, ama biraz safçaydı-

lar. Evet, bu çok önemliydi! Bu durum kaçma denemesinde, başarmak zorunda olduğu denemede ona çok yardım edecekti! Kendisiyle neredeyse dostça bir tutum içinde bulunmalarından, sanki hiç bir şey yokmuş gibi konuşmalarından, her konuda gevezelik etmelerinden, kısacası somurtuk, suskun, kasvetli, ilişki kurulmayan tipler olmayışlarından yararlanmalıydı. Ve doğal olarak, masum kılığına bürünerek onları uyutmalıydı... Böylece yol boyu iki ajana, Spor Kahvesi'nde tutuklandığı sıra benimsediği tutumla davranmaya başladı yeniden. Masum rolü oynamaya yani. Hiç bir şeyden endişelenmiyecek, hiç bir tasası olmıyacak, sadece serüveni gittikçe uzadığından haklı olarak sinirlenen bir masum rolü oynayacaktı. Ama, yaşadığı kentten dokuz yüz on kilometre uzaklıktaki Merkez'e götürülmek sanki hiç tedirgin etmiyormuş gibi yersiz bir aşırılığa da kaçmadan. Gerçekten akıllıca tek taktik, sinirli ama aynı zamanda, Merkez'de kendisini karşılayacak olanlara sözde güveniyormuş gibi sakin görünmekti. Merkez'dekiler onun suçsuz olduğunu, düzene karşı hiç bir örgütün üyesi bulunmadığını hemen anlayacaklardı. Dolayısıyla da onu, hiç vakit geçirmeden, oraya vardıklarının akşamı salıvereceklerdi. İşin başından beri, serüveninin sonraki gelişiminden kuşku duymadığı, çünkü Merkez'e varınca her şeyin yoluna gireceği, salıverileceği izlenimini uyandırmak için bu tutumu benimsemişti. Oysa orada, Merkez'de, kendisi için her şeyin biteceği düşüncesiyle içi içini yiyordu. Başına gelebileceklerin en hafifi doğal olarak müdürün yaptığı gibi —aldığı emirler üzerine mi acaba?— iyi niyetli ve dostça olmayacağını ke-

sinlikle bildiği bir biçimde sorguya çekilmekti. Evet, Merkez'de sorgular Gizli Servis'in çok iyi bildiği ve defalarca denediği yöntemlerle yürütülüyordu.

Yol boyunca bütün konuşma fırsatlarından yararlanmıştı. Ya da dostça bir havayı sürdürmek için, bu fırsatları kendi yaratmıştı. İki ajan hakkında hiç bir şey bilmiyordu, ama onların kendisi hakkında ve Spor Kahvesi olayı konusunda her şeyi, hiç değilse çok şeyi bildiklerinden en ufak kuşkusu yoktu. Müdür onlara her şeyi anlatmış olmalıydı, ya da onlar sorular sorarak istediklerini öğrenmişlerdi. Ama o muhafızlarına ne sorabilirdi? Tereddüt etmişti; ilgi duyduğundan kuşkulanmamalıydılar. Ama neden kuşkulanacaklardı ki? Oysa, bu tür bir konuşma zaten varolan sıcak, dostça havayı güçlendirirdi. Yol boyunca, Menacer'in kıran kırana güreş menacerliği yaptığını öğrenmişti. Ötekine gelince, ona soru sormak cesaretini bulamamıştı, hem konuşmanın gelişimi de böyle bir ortam hazırlamamıştı. Belki daha sonra... Ne olursa olsun, iki Gizli Servis ajanıyla başa çıkmak zorundaydı, ne fazla ne de eksik. Dost ya da sözde dost görünüşlerinin, cikletlerinin ve gülümsemelerinin altında kararlı, acımasız, tabancalarının çeliği kadar sert yürekler gizleyen iki ajan. Belirli bir anda girişeceği hareketi, kusursuz bir biçimde hazırlamalıydı. Başarısızlık durumunda, kendisini nelerin beklediğini biliyordu.

Yola çıktıklarından bu yana göstergenin yüz ondan aşağı inmemesi, onları devamlı limana ve araba vapuruna yaklaştırıyordu. Başkente, o güne kadar hep trenle gittiğini anlatırken yalan söylememişti. Hiç bir zaman araba ya da vapurla gitmemişti ger-

çekten. Gitmiş olsaydı, gerçeği söyleyecekti. Böylesine bir ayrıntı üzerinde yalanının yakalanıp durumunun boş yere kötüye gitmesine yol açmamalıydı.

Ama yavaş yavaş, kaçmak için girişeceği bir hareketi gerçekleştirmenin kolay olmayacağını anlamaya başlamıştı. Filmde gördüğü sahneyi —gerçekten öyle bir film gördüyse— bir dakikadan ötekine ertelemişti. Kendi kendine, harekete geçip geçmeyeceğini bile sormaya başlamıştı. Birden, ilk kez durmuşlar ve motorun bozulmuş olması endişesi belirmişti. Daha önce, 37 ve 40 numaralı devlet karayolu kavşağında tıkanıp kaldıkları ve yağmur konusunda tartıştıkları sıra yaptığı gibi davranmıştı. Sadece bir şeyle ilgilenir görünmüştü: Aynı günün akşamı başkente, Merkez'e varmak. Ama heyecanlandığını da hissetmişti: Araba bozulsa ve yolculukları uzasa... Böyle bir olayla karşılaşsa kendini gerçekten talihli sayacaktı... Bu gecikme, büyük bir yarar sağlardı. Ne yazık ki Menacer motorda hiç bir bozukluk bulmamış, onun arabaya döndüğünü ve yeniden yola çıktıklarını görmek büyük bir hayal kırıklığı yaratmıştı. Ama daha sonra, 40 numaralı devlet karayolunun 214. kilometresinde arıza kendini gerçekten göstermişti. Biraz daha direnmese: «Yaşasın!» ya da «Yaşasın karbüratör!» diye bağıracaktı. Ama dikkat, asıl şimdi soğukkanlı görünmeli, kendine hakim olmalı, duygularını açığa vurmamalıydı... Sonra ne olacaktı? Her şeyden önce, araba vapurunu kaçırmışlardı. Dolayısıyla, bir sonraki araba vapurunun kalkış saati olan altı yirmiye kadar geceyi kentte geçirmek zorunda kalacaklardı. Yatmak için kendisini nereye götüreceklerdi acaba? O

bölgenin Gizli Servis nezarethanesine mi? Başka yere mi? Nereye? Otele mi? Bu pek akla yakın gelmiyordu. Ama otele gitme talihliliğine uğrarsa, o zaman bir fırsatını bulacaktı.

Şimdi Ulusal otelin 717 numaralı odasında, kalabalıktan uzak, bulmacasını bitirmeye çalışan, ya da hiç bir şeye çalışmayıp başka şey düşünen, ya da hiç bir şey düşünmeyen —ama görünürde bulmacasına dalıp gitmişti— Spor Kahvesi'ndeki adamla başbaşa kalınca, evet, hiç değilse vardığımız noktaya kadar planın gerçekleşmesi konusundaki izlenimlerini düzene koyacak bir rahata kavuştuğumda, müdürün bize: «Plan dahiyanedir» ya da «olağanüstü» derken ne kadar haklı olduğunu anlıyordum. Tabii, henüz elimde hiç bir kesin kanıt yoktu, ancak haklı olduğundan emindim. Sezgim —ona gözü kapalı güvenirim hep— tutuklumuzun ruhunun derinliklerinde planın güttüğü amacın, istediğimiz sonucu verecek esrarlı değişimin tamamlandığı inancını veriyordu bana. Spor Kahvesi'ndeki adam, planın direktifleri gereğince uyguladığımız insancıl, çok insancıl ilişkiler sonucu çökmüştü. Plan, bundan hiç kuşkum yoktu, adamımızı ağma düşürmüştü. Adamımız, ani ve büyük ısı değişimleri uyguladığımız tüp, üzerinde planın dahiyane deneyini gerçekleştirmekte olduğumuz kobaydı. Ah! Planın esinleyicisinin, yaratıcısının iki elini bir sıkabilseydim! Ellerini tutup bir sıkabilseydim. Ama plan bir elektronik beyinden çıkmaysa isteğimin yerine gelmesi biraz güç olurdu. Bununla birlikte, böyle bir durumda bile çözüm yolu bulunabilirdi: Elektronik beynin bir düğmesine ba-

sıp başyapıtından, ilk uygulayıcısı olmaktan onur, sevinç ve mutluluk duyduğum bu parlak plandan ötürü duyduğum heyecanı belirtebilirdim.

Sezgi çok önemli, çok dikkate değer bir şey. Planın başarıya ulaştığını gösteren en ufak bir kanıt, hattâ basit bir belirti bile yoktu elimde. Bununla birlikte, kısa süre içinde, belki Ulusal otelin 717 numaralı odasmda, belki biraz daha sonra başkent yolunda, belki büyük bir ısı değişikliğiyle, korkunç bir soğukla karşılaşacağı Merkez'de tüpümüzün, kobayımızın dayanamayıp sonunda kırılacağından, itiraf edeceğinden yüzde yüz emindim.

Bana gelince, üzerime düşeni yapmış, bütün gücümü planın uygulanmasına harcamıştım. Mantığım ve içgüdümle plan uygulamasını engelleyecek her şeyden kaçınarak, hiç bir şeyi savsaklamadan çok temkinli yol almıştım.

Arabayla yola çıktığımız andan başlayarak, planda öngörülen bu inşancıl, sade ve alışılmış tavrı benimsemiştim. Elbette Menacer'in de bana çok yardımı dokunmuştu.

Ve şimdi, burada 717 numaralı odanın gergin havasında, bütün ayrıntıları hatırlıyorum. Hayır, hepsini değil, bu olanaksızdı; çoğunu diyelim. Yine de oldukça çok şeyi hatırlıyorum. Örneğin, doğanın, doğa güzelliklerinin ve köy hayatının karşısında duyduğum yapmacık, hemen hemen sersemce coşkunluğu; durumu hemen çakan ve çok zekice davranarak hemen karşıma geçen Menacer'le aramızdaki tiyatro sahnelerini anımsatan konuşmayı.

Sonra, 40 numaralı devlet karayolu kavşağında trafik tıkanınca, kır çiçeklerinden bir demet yapmak

için arabadan koşarak inişim geliyor. Demetimi arabanın ön camına yerleştirmiştim, adamımız da hemen benim yardımıma koşmuştu. Ben de bunun üzerine, yakasına takması için ona mor bir çiçek vermiştim. Başka koşullarda hiç yapmayacağım ve bir başkasını yaparken gördüğümde çileden çıkacağım bu hareketleri ben düşünmüştüm. Rolümü de gereğince oynamıştım.

Arabada yüz onla giderken, yavaş yavaş planın dokusunu oluşturmaya başlayan bütün ayrıntıları, şimdi kafamın içinde nasıl bir araya getirebilirim? Sözde dostça, sözde içtenlikli konuşmalar, sahte sevecenlik dolu bakışlar, gülümsemeler... Kısacası, abartmaya kaçmadan oluşturulan ve Spor Kahvesi'ndeki adamın çökeceği ana kadar gittikçe daha özgür soluk alacağı, giderek ısınacağı, açılacağı, sırlarını söyleyeceği, sıcak bir hava.

Arabanın bozulması sahnesi kusursuz değil miydi acaba? Birinci ve ikinci duraklamalarla. Menacer ve ben rolümüzü olağanüstü bir doğallıkla oynamıştık. Gerçekten talihsiz olduğumuzu, aynı gece Merkez'de olmamızı engellediği için araba vapurunun kaçmasına çok kızdığımızı sanırdı bizi bir gören olsa. Ve hele o baş belası motosikletli polisin belirdiği anı hatırladığımda, hâlâ ürperiyorum. Neredeyse her şey bir anda altüst oluyordu. Plan, kıl payı güme gidiyordu. Neyse ki son anda talih yardım etmişti bize. Bu beklenmedik ve son derece 'yardımsever' motosikletli trafik polisi yarım metre daha ilerleyip motora eğilse, karbüratörün kusursuz çalıştığını anlayıp: «Karbüratör bozuk diye beni aldatmaya kal-

kıştınız! Hiç bir bozukluk görmedim!» diye bağırmaya başlasa doğrusu felaket olurdu.

Gazetesini okuyup bitiren ya da okumaktan sıkılan Soruşturmacı:

«Bulmaca nasıl gidiyor?» diye sordu.

«Daha bulamadığım bir sürü kelime var. Bu akşam pek formda değilim.»

«Peki, 'boğan ve parçalayıp yutan nehir' ne oldu? Onu buldun mu?»

Başını hayır anlamında salladı ve:

«Biraz önce aramaktan vazgeçecektim neredeyse. Ama şimdi, biraz daha devam etmek istiyorum. İnadımdan ve vakit geçirmek için,» dedi.

Soruşturmacı 'Akşam Haberleri'ni karyolanın üzerine bırakarak ayağa kalktı. Kapıya kadar gitti, cebinden anahtarı çıkardı ve kilitte döndürdü. Kendi kendine konuşur gibi:

«İçeri girdikten sonra kapıyı kilitlemediğim aklıma nereden geldi bilmem,» diye söylendi.

Sandalyesine döndü, gazeteyi eline aldı ve bir şeyler daha söylendi, ama bu kez o kadar alçak sesle konuşmuştu ki öbürü ne dediğini anlamadı. Zaten kuşkularının ve sorularının girdabına yeniden gömülmüş gibiydi. Neden böylesine güzel bir fırsattan yararlanmamıştı? Oysa, kendisine Merkez'e nakledileceği bildirildiğinde, bir iyimserlik dalgasıyla dolduğunu hissetmişti. Bütün benliğiyle, kendini ilerdeki kaçışmın hazzına vermişti. Ama kente kadar olan yolda, arabada ve yürürken, yapılacak hiç bir şey yoktu. Otele gidişi beklemek gerekiyor, diye düşünmüştü. Ertesi sabah araba vapuruna binecekleri ana

kadar vakti vardı. Gizli Servis'in nezarethanesine değil de, bir otele gitmeleri yeterliydi. Şimşek gibi kaçmasına ve kaybolmasına fırsat verecek bir boş an bulunmaması imkansızdı.

Kendileriyle birlikte benzin istasyonunun telefon kulübesine girmesini söylediklerinde, müdürle yapacakları konuşmaya önem vermiyormuş gibi bir tavır takınmıştı. Bununla birlikte pek umursamazlık etmeden! Böylesine bir kayıtsızlık olağan sayılmaz, yanındakilere kuşkulu görünürdü. Müdürün otelden söz ettiğini duyunca beliren coşkunluğunu gizlemeye çalışmıştı. Otel tam istediği şeydi! Ancak daha sonra, istasyon alanında, Menacer'in bir oda bulmasını beklerken ne büyük bir tedirginlik içindeydi. Eğer Gizli Servis adamlarının aradıkları gibi bir oda bulunmazsa, bu çıkmaz karşısında zorunlu olarak Gizli Servis'in o kentteki nezarethanesine gitmek zorunda kalacaklardı. Neyse, Menacer bir oda bulmuştu. Odada avluya açılan bir pencere bulunması yararlıydı. Pencerenin altından geçen çıkıntının çok geniş olmadığını, ancak yeteri kadar dikkatli yürürse yangın merdivenine, oradan da sokağa varabilme olanağı sağlayabileceğini çabucak hesaplamıştı... Talihini deneyebileceği an ne zaman gelecekti? Önce Menacer'in gitmesini beklemek, demişti kendi kendine. Ötekiyle yalnız kaldığında üzerine çullanacak, ya kazanacak, ya kaybedecekti!..

Sonra Menacer'in tamirhaneden edeceği telefonu beklemişti. İlkini. Sonra da ikinciyi. Menacer'in telefon konuşmaları bitmeden kaçmak istememişti. Ötekini bayılttıktan sonra Menacer telefon eder de kimse cevap vermezse işler büsbütün karışırdı.

Satranç oynarlarken, Gizli Servis'in adamını mat etmek geçmişti hep içinden. «Ve şimdi, dalıp gittiği ya da başka tarafa baktığı bir an suratının orta yerine bir yumruk indiririm!» Ama öteki tuvalete giderek bu düşünceyi uygulamasına engel olmuştu. Sonra, banyonun önünde milli marşı söylerken, ötekinin birden kentte bir gezinti yapmayı önerdiğini duyunca şaşırıp kalmıştı. Bu aklının köşesinden geçiremeyeceği kadar güzel bir şeydi. Heyecanını gizlemiş, öneriyi inceler gibi yapıp biraz nazlanmış, ancak bunda, ötekinin karar değiştirip önerisini geri alabileceği korkusuyla, çok ileri gitmemişti.

Sözde karbüratör arızasından sonra, gerisi kendiliğinden gelmişti. Benzeri durumlarda herkes ne yaparsa biz de onu yaptık. Madem oto-stop ve otobüse binme çabalarımız boşa gitmişti, biz de yürümeye başladık. Plan gereğince, her şeyi hesaplamıştık. Bir otomobil sahibi bizi arabasına almak isterse, üçümüzü birden kabul etmesi şartıyla binecektik. Otobüste de, ancak üç kişilik yer varsa binecektik, üç kişilik yer yoksa, otobise de yüz vermeyecektik.

Benzin istasyonunda onu da telefon kulübesine aldık, daha doğrusu Menacer bizimle kulübeye girmesini istedi. Sanki yapacağım telefon konuşmasını dinlemesinin bizim için bir önemi yokmuş gibi. Evet, çoğu kere önceliği Menacer alıyordu, ama bu raslantı değildi. Böyle olmasını daha önce kararlaştırmıştık, ötekinin bizi aynı düzeyde ve sıradan ajanlar sanması için.

Müdürün telefona çıkmama tehlikesi yoktu. Kendisini ne zaman arayacağımızı dakikası dakika-

sına hesaplamıştık ve müdür bizi bekliyordu. Ama endişeli görünmeli, onu bulup bulamayacağımızı merak etmeliydik. Konuşmaya gelince, en kuşkucu kişiyi bile yanıltacak biçimdeydi. Menacer'le müdür rollerini mükemmel oynadılar. Kulübede göz ucuyla Spor Kahvesi'ndeki adama baktığımda, konuşmanm bir sözcüğünü bile kaçırmamak için kulak kabarttığını gördüm. Zaten, müdürün sesi çok rahat duyuluyordu.

Sonra müdürden aldığımız talimat uyarınca —sözde o an verdikleri elbette— bölgenin Gizli Servis'ine durumu çaktırmamak için bir otel aramalıydık. Böylece yine kente doğru yola koyulduk.

Yolda bir ara, kimin adamımızla kalacağını, kimin tamirhane arayacağını anlamak için kura çekmeye karar vererek durduk. Sağ elime dört çakıl taşı aldım ve Menacer'den bilmesini istedim. «Tek mi? Çift mi?» Bulursa, otelde adamımızla o kalacaktı. Yoksa, tamirhane arama angaryasmı yüklenecekti... «Tek!» dedi düşünür gibi yaptıktan sonra. «Kaybettin!» diye cevap verdim. Önceki gece, vereceği cevap konusunda Menacer'le anlaştığımızdan nasıl kuşkulanabilirdi adamımız?

Güldürünün bir sonraki perdesini Menacer, aradığımız koşullara uygun, üç yataklı, banyolu, giriş katında olmayan bir oda aramak için gittiğinde oynadı... Ben adamımızla istasyon alanında beklerken, o otelden otele geziyor ve hiç bir şey bulamıyordu. Sonunda Ulusal otele girdi. Ve 717 numaralı odayı bulmuş göründü. Oysa oda bir gün önceden —bu işlerle müdür uğraşmıştı— ayırtılmıştı ve Menacer öteki otellere girdiğinde hiç bir şey sormamış,

sadece hollerine göz atıp birini arar gibi yapmış, sonra çabaları boşa gitmiş gibi çıkmıştı dışarı.

Plan uygulamasına devam edildi. Menacer bizi 717 numaralı odada bıraktı: Portakallı gazozunu çabucak —öylesine çabuk ki birazım da yere dökmüştü, bunu isteyerek mi yapmıştı, yoksa raslantı mıydı acaba?— içmiş ve bir tamirhane bulup arabanın onarımıyla uğraşmak için yanımızdan ayrılmıştı.

Başta satranç oynadık. Oyunumuzu, sadece, Menacer'in iki telefonu ve onarımın bütün gece, aşağı yukarı sabah saat beşe kadar süreceğini, dolayısıyla bu süre boyunca 717 numaralı odaya kapanmak zorunda kalacağımızı söylediğinde öfkeyle patlamam kesti.

Sonra kentte yapacağımız gezintiden söz açmanın sırası geldi. Üçüncü adam Altı Parmak barında bizi bekliyor şimdiden. Dışarı çıktığımızda, farkettirmeden bizi izleyecekti. Ne olur, ne olmaz... Fazladan bir tabanca her zaman işe yarar. Evet, ötekinin de plan gereğince kentimizden yola çıktığını, herhangi bir şeye takılmadan gelip bardaki bir masada bizi beklediğini biliyordum. Bir terslik olursa, örneğin üçüncü adam geç kalırsa, Menacer ilk telefonunda tamirhanede olduğunu ve arabayı yedeğe almaya gideceklerini söylemeyip, sorunun henüz çözümlenmediğini ve hâlâ bir tamirhane aradığını bildirecekti. Bana bu anahtar cümleyi söylerse, üçüncü adamın Altı Parmak barına daha gelmediğini anlayacak ve gezinti konusunu açmakta acele etmeyecektim. Ancak her şey yolunda gitti. Ona bu gezinti önerisini büyük bir dikkatle yapmalıydım. Gezintiyi çok istermişim gibi değil, sadece bu değişiklikten

hoşlanacağımı belirterek, fazla üstelemeden. Onun canı istemezse, yorgunsa ya da sıkılıyorsa, hemen önerimi geri alacaktım. Bunun birden aklıma estiğini göstermek için de elimden geleni yapacaktım. Kentte, bu çok uzun olmayan —bir saat diyelim— gezinti fikrini ona, masum önerimin altında herhangi bir art düşünce yattığından kuşkulanmayacağı biçimde sunmalıydım. Hayır, demesine yol açabilecek bir tepki yaratmadan.

Neyse ki hemen tuzağa düştü. Sanırım rolümü iyi oynadım. Özellikle ayrıntıya, gezinti fikrinin aklıma tuvalette geldiğine ağırlık vererek. Bu tür ayrıntıların büyük yardımı dokunur. Bacaklarımın —bacaklarımızın— uyuşukluğunu gidermeyi gerçekten raslantı sonucu düşünmüşüm gibi, yavaş yavaş gelişti bu tasarı.

Bu endişenin ne zaman içini kemirmeye başladığını tam olarak kestiremezdi; ama dişlerini, tırnaklarını etine geçirmiş onu hareketsiz bırakıyordu. Gelişim kahvesinden ayrıldıktan biraz sonraya raslıyordu herhalde kuşkunun pençesine düştüğü an: Ya kendisine bir tuzak kurmuşlarsa? Birden, kentteki bu gezintinin ne demek olduğunu anladı. Ona kaçma fırsatı vermek içindi. Bu adımı atma isteğiyle yanıp tutuşmasını sağlamak, böylece de kendiliğinden Gizli Servis'e suç kanıtlarını —tek suç kanıtını—, ellerinde bulunmayan suç kanıtlarını verdirmek için. Çünkü, onu ellerinden kaçırmamak için gerekli tedbirleri almışlardı kuşkusuz. Ama ilk adımı atmasına, kaçmaya kalkmasına göz yumacaklardı. Sonra da, ellerinde olmayan koza kavuşunca tekrar yakalaya-

caklardı. O zaman hiç bir şeyi yalanlamazdı. Ne diyecekti? Suç kanıtını elleriyle verdikten, itirafnamesini imzaladıktan sonra ne söyleyebilirdi?

Kendisine böyle bir tuzak kurmuş olabileceklerinden kuşkulanmaya başladığı andan sonra, eli ayağı tutmaz oldu. Önceki akşam, müdür başkente götürüleceğini söylediği an verdiği kararı uygulamaya nasıl cesaret edecekti? Bu girişim iki ağzı keskin bir bıçak olacaktı. Başarırsa mesele yoktu; ama gerektiği gibi sonuçlandıramazsa tek sonuç, onlara, kendisini öldürmek için gerek duydukları silahı elleriyle vermek olacaktı... Bu çatırtıyı duyduğu, bu kuşkuya düştüğü, için için kemirilmeye başladığı, bacaklarının tutmaz olduğu andan sonra, dilediği saniyede, fırsatını bulur bulmaz sıçrayıp talihini denemeye kalkacak gücü kendinde bulamadı. Ve ardarda uzatılan gezinti boyunca bir sürü fırsat çıktı, hem de pek çok!... Daha berberde, Gizli Servis ajanı iskemlesine çakılmış, boynunda beyaz örtü, yüzü sabun köpükleri içinde traş olurken. Evet, tam o anda kapıya doğru koşabilir, talihini deneyebilirdi. Soruşturmacı'nın traşı bitmeden harekete geçebilirdi. Sonra gezinti sırasında başka fırsatlar da geçmişti eline. Bir deneme gözüpekliğini gösterebilseydi, Gizli Servis'in adamlarının bunu bekledikleri korkusuyla eli ayağı tutulmuştu, hiç bir şey yapmamıştı. Bir şey daha düşünmüştü bu arada: Belki de, peşlerinden gelen ve kaçmağa kalkarsa hemen ortaya çıkmaya hazırlanan bir üçüncü adam vardı? Yok, hayır, arkalarında kimseyi farketmemişti. Gizli Servis ajanı olabilecek hiç kimseyi. Oysa bu kuşkuyu da bir türlü aklından çıkaramıyordu.

Ve şimdi, Ulusal Otelin 717 numaralı odasında, sözde bulmacanın bir kelimesini, «Boğan ve parçalayıp yutan» nehri bulmaya çalışarak, kapalı pencerenin ardında oturmak neye yarardı? Bir daha karşısına çıkmayacak fırsatı, kentteki gezintiyi değerlendiremedikten sonra, burada oturup olanları —ya da olmayanları— gözden geçirmek neye yarardı? Neye yarardı? Artık çok geçti, fırsat bir daha gelmemek üzere kaçmıştı; bundan yararlanmak için hiç bir şey yapmamıştı. Artık çok geçti! İkiyi yirmi yedi geçiyordu! İki buçuk saat sonra, belki daha da önce, Menacer kapıyı çalacaktı. Yapacak başka hiç bir şey yoktu. Tasarlayacak hiç bir şey.

İyi! Adamımız gezinti boyunca uslu durdu. Hayır, kaçmak için hiç bir girişimde bulunmadı, oysa biz böyle bir şeye kalkmasının mümkün olduğunu sanıyorduk. Elbette bu davranışı, hiç bir zaman için masum, korkacak şeyi bulunmayan bir masum olduğu anlamına gelmiyordu. Belki hiç bir başarı ihtimali olmadığını düşündü. Belki ötekinin bizi izlediğini farketti ve bu nedenle harekete geçmedi. Davranışının bu iki nedenden birine mi dayandığını, yoksa başka bir şeyin mi sözkonusu olduğunu bilemem. Umurumda da değil. Bilmek için yanıp tutuştuğum tek şey, şimdi ne olacağı. Hiç bir bahaneye kanmayıp dikkatimi dağıtmamalı, onun üzerinden ayırmamalıyım. Ulusal Otelin 717 numaralı odasında bulunduğu şu anda bile, umutsuzluğun verdiği güçle, belki bir şeylere kalkışırdı. Birden üzerime atılıp beni saf dışı edebileceği umuduna kapılabilirdi... Bilmem, belki! Akşam Haberlerini okumaya devam

ediyorum, bir gözümü üzerinden ayırmayarak o da bulmacasıyla uğraşmaya devam ediyor. Ve ben bunun bir bahane olup olmadığını bilmiyorum. Belki de gerçekte, yakında bana indireceği darbeyi tasarlıyordur gizlice.

Bununla birlikte, gezintimiz boyunca onu böyle sakin göreceğimi ummadığımı söylemeliyim, çünkü kaçmak isteseydi sayısız —daha doğrusu birkaç— fırsat çıkmıştı karşısına. Tabii, böyle bir girişimin sonu kötü biterdi. Çünkü ne ben, ne de üçüncü adam uyumuyorduk. Hayır, Spor Kahvesi'ndeki öteki herife olanlar tekrarlanmazdı! Tutsağım kaçmak isteseydi, suçortağının talihi —ya da talihsizliği— olmayacaktı onda, buna biz fırsat vermeyecektik. Evet, 'suçortağı' dedim. Çünkü kaçmaya kalksaydı, suçluluğu için başka kanıt gerekmeyecekti. Kanıtların en sağlamı bu olacaktı. Gizli Servis'in öteki adamı bizi sürekli olarak izledi. Onu gereken anda, elinde tabanca, koşmaya hazır olarak yakınımızda görüyor ya da hissediyordum. Benim de tabancam vardı. Oysa, hiç bir şey olmadı; gezintimiz başından sonuna kadar sakin geçti. Neden? Tek bir ihtimal var: Spor Kahvesi'ndeki adamın suçsuz olması, masum kişilerin gönül rahatlığı ve güveni içinde bulunması. Ama ara sıra Gizli Servis'in tutukladığı masumların başına ufak tefek şeyler geldiği de olur, çünkü korku, kendilerini dişlileri arasına alacak sorgu çarkının kâbusu onları kaçmaya, ya da intihar etmeye iter. Bunun da tek nedeni, bunca zorlu sınamaya karşı koyamayacakları inancıdır. Spor Kahvesi'ndeki adama gelince, onun suçsuz olduğu varsayılabilir, bu nedenle hiç bir kaçma denemesine girişmemiş olabilir.

Ya da suçludur, ama suçlamamıza temel olabilecek hiç bir kanıtın elimizde bulunmadığına güvenmektedir. Bu arada aklıma gelmeyen başka şeyler de olabilir: Belki de suç ortağının elimize canlı olarak geçmediğini öğrenmiştir ve dolayısıyla endişelenmesi için hiç bir neden yoktur. Belki başka suçortakları bu durumu ona haber vermişlerdir. Bilemem... Gizli Servis'te ikili oynayan birinin olup olmadığını da bilemem.

Gezintiye gelince, bundan daha iyi geçemezdi. Planın temeli olarak da, basit bir gezinti olarak da. Her keresinde, sözde karar verdiğim yeni bir uzatmayı bildiriyordum ona. Sonra ondan senli-benli konuşmamızı istedim. Ya onunla giriştiğim, onun da en az benim kadar giriştiği tartışmalar... Bütün o güncel, sıcak, dostça konuşmalar; dört saatten biraz daha uzun süre boyunca gördüğümüz, duyduğumuz, yaşadığımız her şey... Berberde traş olmamız, sokaklarda başıboş dolaşmamız, öteki meraklılara karışıp izlediğimiz küçük olaylar; Gelişim kahvesinde onun içtiği portakal suyu, benim içtiğim buzlu kahve, iki genç kız, deniz kıyısına kadar otobüsle gidişimiz, kumlar üzerindeki oyunlarımız, çocuklarla yaptığımız futbol maçı, panayır yerinde dolaşmamızın verdiği neşe ve birden 'Mucizeler Sarayı'ndaki korkumuz... Bütün bunlar ve şimdi aklıma gelmeyen bir sürü şey gezintimizi oluşturuyor. Şimdi planın, deneyin başarılı olup olmadığını anlayacağız. Ama beklemek gerekecek. Belki uzun süre. Belki de kısa.

«Sıkıldım!» dedi Soruşturmacı. «Vakit geçirmek için başka ne yapabiliriz?»

«Satrançta bir intikam karşılaşması yapabiliriz.»

«Yok, olmaz! Satrançtan bıktım. Bir şeyler bulmak gerek.»

«Okunacak bir şey olsa...»

«Tebrikler! İşte çok iyi bir fikir! Ama kitapları, ya da dergileri nereden bulmalı? Otel kâtibine sorabiliriz. Belki geceyarısından sonra aradığım için bozulabilirler, ama aldırma. Biz müşteriyiz, istediğimizi yapabiliriz.»

Otel kâtibinin telefonu beş altı kere çaldı ama kimse açmadı. Sonunda, hiç cesaret verici olmayan bir ses duyuldu:

«Kim o?» diye bağırdı kâtip. Tüfeğini omuzlayıp, eli tetikte «Kim var orada?» diye sorar gibi.

«Ben,» diye mırıldandı Soruşturmacı. «717 numaralı oda. Evet, sizi aramak için epey geç bir saat, ama kitap ya da dergi bulunur mu diye soracaktım da... Bize büyük bir yardımınız dokunacak!»

«İstedikleriniz otelde yok... Ama müşterilerimizin unuttuğu şeyleri koyduğumuz dolaba bir bakayım. Bulduklarımı size gönderirim.»

Soruşturmacı telefonu kapatmca:

«Mükemmel!» dedi Spor Kahvesi'ndeki adam. «Şimdi okuyarak vakit geçirebileceğiz. Biliyor musun, çocukken, şimdikinden çok daha fazla okurdum.»

«Yaa? Peki, en fazla hangi türden hoşlanırdın?»

«Polis romanlarından. Binlerce daha doğrusu yüzlercesini okudum.»

Soruşturmacı kaşlarını çattı.

«Demek polis romanlarını çok seviyorsun, öy-

leyse sana çok dikkat etmem gerekecek. Hımmm! Benim aklımda, fikrimde olmayan hileleri sen bilebilirsin.»

Öteki gülmeye başladı:

«Dert edinme! Birtakım hileler bilseydim, dışarda geçirdiğimiz saatler boyunca bunlardan yararlanırdım.»

«Ben de sana gençliğimde neler okuduğumu söyleyeyim. Romantik hikâyeler. Şövalyeli; kahramanlık, ihtiras, başdöndürücü aşklarla dolu romanları çok severdim...»

«Tahmin etmezdim doğrusu.»

«Hiç durmadan 'tahmin etmezdim, düşünmezdim doğrusu' gibisinden laflar ediyorsun. Peki ama, nasıl tahmin edebilirsin? Görüyorsun çok geç tanıştık.»

Beş dakika sonra kapı vuruldu. Soruşturmacı kapının kilidini açmış bekliyordu.

Herhalde telefona çıkan kâtipti gelen.

«Çok şey yok. Şimdilik birkaç tane getirdim. Yarın sabah başkalarını da gönderirim.»

«Bunun için boşuna zahmet etmeyin. Bu gece vakit geçirmek için bir şeyler istiyorduk.»

«Uyku tutmadı, değil mi? Bunun tek ilacı yatmadan önce bir bardak sıcak süt içmektir. Çok iyi gelir!»

«Yok canım? Yarından tezi yok, dediğinizi yapacağım. Ama şimdi, uykum kaçtı bir kere.»

Soruşturmacı kapıyı dikkatle kapadı, anahtarı kilitte iki kere çevirdikten sonra çıkarıp cebine koydu ve kitapları —sadece kitap vardı, dergi yoktu— getirip küçük masanın üzerine bıraktı.

Spor Kahvesi'ndeki adam, yatağının üzerine oturmuş yanmayan çakmağını onarmaya çalışırken:

«Neler var?» diye sordu.

«Topu topu dört kitap. Sana adlarını okuyayım. İlki, **1939 - 1945 Savaşının Kısa Tarihi.** İkincisi: **Kullanışlı Öğütler Hazinesi.** Üçüncüsü: Çehof'un tiyatro yapıtlarından bir cilt. Ve sonuncusu: **Yatak Odası Sırları.**»

«Çeşitli olduğu söylenebilir. Seçin ve götürün!»

Ayağa kalktı, pencerenin önüne gitti ve ayakta, **Kullanışlı Öğütler Hazinesi**'ni açıp okumaya başladı:

«Kürkler. Kürkünüz çok değerliyse, temizlenmesi ve saklanması işini bir uzmana bırakmanız öğütlenir. Kürk mantonuz ıslandığında, bırakın kurusun ve sonra yumuşak bir fırçayla fırçalayın.»

«Bakıyorum, hemen **'Kullanışlı Öğütler Hazinesi'nden** bir şeyler kapmaya çalışıyorsun!» dedi Soruşturmacı.

«Neden olmasın? Devamını dinlemek ister misin? İşte: Boynuzdan yapılmış eşyalar suya ve bir miktar amonyağa batırılmış yumuşak bir süngerle silinmeli. Sonra da yağa batırılmış yünlü bir bezle parlatılmalıdır.»

Sözü Soruşturmacı aldı:

«Saç dökülmelerine karşı: Yarım litre alkole on gram naftalin koyun, eritin ve her gün saçlarınıza sürün.»

Spor Kahvesi'ndeki adam, bir şey anlamadığını belirten gözlerle Soruşturmacı'ya baktı.

«Peki ama,» diye söylendi, **«Kullanışlı Öğütler Hazinesi** benim elimde, öyleyse saç dökülmelerine

karşı bu ilacı nereden buldun? Çehof'un tiyatro eserlerini açmıştın. Onun içinde mi?»

«Evet. **Üç kızkardeş**'te. Birinci perdede. Birinci perdenin başında sahnedekiler: Olga, Maşa, İrina, Baron Tuzenbah, Çebutîkin ve Soliony. Çebutikin, İvan Romanoviç Çebutikin sana söylediklerimi gazetesinde okuyor.»

Öteki Soruşturmacı'ya yaklaştı, sağma geçti ve söylenenin doğru olup olmadığına bakmak istercesine kitabın üzerine eğildi.

«Gördün mü?»

«Evet.»

Bir yandan evet derken daha da eğildi ve sayfaları çevirdi. Bakışları birinci perdede, Verkinin'in Maşa'yla konuştuğu sahneye takıldı. Ve Verkinin'in rolünü oynuyormuş gibi, okudu:

«Evet, bizi unutacaklar. Bu bizim yazgımız, yapacak hiç bir şey yok. Bir zaman gelecek, bizce önemli ve çok ciddî olan şeylerin tümü unutulacak, ya da değersiz görünecek. Garip, ancak bizim için bugünden neyin yüce ve ciddî ya da anlamsız ve gülünç kabul edileceğini bilmek olanaksız. Kopernik'in ya da Kristof Kolomb'un, diyelim keşifleri, gerçeğin, garip kişilerin karmaşık satırları arasında arandığı sıra gereksiz ve gülünç karşılanmamış mıydı? Bugün karşı çıkmadan kabul ettiğimiz bu hayatın, bir gün garip, budalaca, namussuzca, belki de suçlu kabul edilmesi mümkün...»

«Kimbilir?» diye devam etti polis. «Belki de bu hayattan, gelecekte, yüceliklerle dolu diye övgüyle söz edilir. Bugün, ne işkence, ne idam, ne de istilâlar var...»

Öteki Soruşturmacı'ya kaçamak baktı, sanki konuşmakta tereddüt ediyordu. Sonunda kararını verdi:

«Bunu ciddi olarak söylediğine inanmıyorum.»

«Ne?»

«Biraz önce söylediklerini...»

Soruşturmacı onun sözünü kesti:

«Tuzanbah'dı o. Konuşma sırası ondaydı, ben sadece onun görüşlerini tekrarladım.»

«Ya! İyi.»

Ve giderek, daha duygulu, daha coşku dolu bir sesle birbiri ardına okumaya devam ettiler.

Soruşturmacı başladı:

«Evet, bizden sonra balonla uçacaklar, ceketlerin biçimini değiştirecekler, belki de bir altıncı duyu bulup geliştirecekler, ancak hayat aynı kalacak; güç, esrar dolu ve mutlu. Ve bin yıl sonra, insanoğlu bugünkü gibi yakınacak: 'Ah! Yaşamak ne güç!' Ve hep ölümden korkacak, ölmek istemeyecek.»

«Bana öyle geliyor ki her şey yavaş yavaş değişecek, hattâ değişiklik gözümüzün önünde oluyor bile. İki ya da üç yüz yıl, belki bin yıl sonra, süre önemli değil, yeni ve mutlu bir hayat kurulacak. Elbette, biz o zaman yeryüzünde olmayacağız, ama biz bunun için yaşıyor, çalışıyor, acı çekiyor, kısacası onu biz yaratıyoruz, hattâ varoluşumuzun ve dilerseniz mutluluğumuzun tek amacı bu.»

«İnsanoğlunun böyle bir hayata ihtiyacı var; böyle bir hayatı beklemek, düşlemek, duymak... ona kendini hazırlamak zorunda.»

«Eskiden insanlık savaşlarla uğraşıyor, sefer-

ler, istilâlar, zaferler hayatı dolduruyordu, ama şimdi bunların hepsi geride kaldı.»

«Müzik ne kadar da neşeli, ne kadar yüreklendirici ve insan yaşamak istiyor! Ah, Tanrım! Zaman geçecek ve biz, bir daha gelmemek üzere, bu dünyadan ayrılacağız; bizi unutacaklar, yüzlerimizi, seslerimizi unutacaklar, kaç kişi olduğumuzu bilmeyecekler, ama acılarımız, bizden sonra gelecekler için sevince dönüşecek; mutluluk, barış egemen olacak yeryüzüne ve şimdi yaşayanları övecekler, şükranla anacaklar... Müzik ne kadar da neşeli, sevinç dolu! Biraz daha ömrümüz olsa, bu yaşamın nedenini, bu acıların nedenini öğreneceğiz...»

«Bunun önemi yok! Bunun önemi yok!» diyor Çebutikin... «Ben de, tek önemli olan, deniz kestanesi dikenlerinden çektiğim acıdır, diyorum. Hatırlıyor musun? Küçük kayaya kadar yarışırken bir deniz kestanesine basmıştım.»

«Evet, ama nasıl oluyor da bunu daha önce düşünmedik?»

«Tartışırken vakit çabuk geçiyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse, canım acımıyordu ve unutmuştum. Ama şimdi, yanıyor.»

«Kâtibe haber vereyim,» diye telaşlandı Soruşturmacı. «Böyle kalmaman gerek. Bir toplu iğnem olacak sanıyorum. Bakayım... Evet, yakamda iki tane varmış. Ama başka şeyler de gerekli.»

Ahizeyi kaldırdı ve kâtibin sesini duydu:

«Başka kitap istediğinize inanmam! Yoksa hepsini okudunuz mu?»

«Hayır, sizi kitaplar için aramadım,» diye açıkladı Soruşturmacı. «Biraz yağ istiyorduk. Yemekte

kullanılan zeytinyağı. Biraz pamuk ve... Hepsi bu kadar. Nasıl? Ne mi oluyor? Bir deniz kestanesi üzerine bastık da.»

Kapıyı vuran başka biri oldu. Gözleri uykusuzluktan şişmiş bir genç.

Genç adam gittikten ve Soruşturmacı kapıyı kapatıp anahtarı kilitte iki kere çevirdikten sonra:

«Bütün bunları tek başına yapamazsın,» dedi.

«Nasıl? Sen mi uğraşmak istiyorsun yoksa?»

«Neden olmasın? Sağ ayakkabını ve çorabını çıkar.»

«Dün akşam, müdürünüz de bana aynı şeyleri söyledi.»

«Şu anda müdür bizi ilgilendirmiyor. Önce iğneyi temizlemek için kibritle yakacağım.»

Öteki, yatağın üzerine oturdu, sağ ayakkabısını ve çorabını çıkardı.

«Göreceksin! Bu dikenleri birer birer çıkarmak hiç zor olmayacak. Yalnız gölgeden rahatsız olmamam için lambaya doğru dön.»

Şimdi gecenin son saatleriydi. Belirli bir andan sonra ikimiz de sustuk. Konuşacak ne kalmıştı ki? Bütün konuları bitirmiş ve tabii yorgunlukla uykusuzluk bu suskunluğa yol açmıştı.

Bazan bir sandalyenin ya da yatağın üzerine oturuyor, bazan bir duvardan öbürüne yürüyüp duruyor, bazan da kapalı pencerenin önüne gidip dikiliyorduk. Bir ara sıcaktan rahatsız olduğumu hissettim.

«Hep kapalı pencereyle oturamayız,» dedim pencereyi açarken.

«Ben de sana bunu söyleyecektim, ama tereddüt ediyordum.»

«Neden? Söylemeliydin. Bu sıcak insanı deli ediyor ve ben pencereyi açmayı düşünemedim.»

«Yağmur atıştırıyor!» diye haber verdi elini dışarı uzatarak.

«Öyle mi? O halde Menacer tahmininde yanılmamış. Yağmur gelecek demek.»

«Geldi bile! Saat kaç? Benim saatim durmuş.»

«Beşe yirmi var.»

«Menacer neredeyse gelir.»

«Onu beşten önce bekleme. Neyse, yolculuğumuzun başındaki gibi, üçümüz birlikte olacağız az sonra.»

Pek önemli olmayan bir iki söz daha ettik, sonra tuvalete gitmek istedim. Pencereyi kapadım ve ona kapının önünde ayakta durmasını söyledim.

«Ne yapacağımı biliyorum! Burada bekleyecek ve millî marşı söyleyeceğim. Geçen seferki gibi.»

Her şey, birden başlayan cereyan nedeniyle oldu. Banyonun kapısı ve küçük penceresi açıktı. Bir rüzgar esti ve odanın penceresi açıldı. Belki iyi kapanmıyordu, ya da Soruşturmacı iyi kapatmamıştı. Her neyse, cereyanla banyonun kapısı sertçe kapandı ve sıkıştı. O ana kadar ortalık sakindi, ama birden her şey değişti.

Spor Kahvesi'ndeki adam pencereyi açık, banyo kapısının da Soruşturmacı'nın bir türlü açamadığı biçimde sıkıştığını görünce, odaya giren rüzgarla sürüklendiğini hissetti. Pencereye koştu, çıkıntının üzerine atladı. Yangın merdivenine yetişebilirse So-

ruşturmacı yolunu kesemezdi. Duvara yapışıp, büyük bir ihtiyatla ilerledi, çıkıntı çok dardı çünkü. Artık hiç bir şeyi düşünmüyordu. Düşünemezdi de. Yalnız içgüdüsüne boyun eğiyordu: Kaçmaktı tek amacı.

Soruşturmacı'ya gelince, kapının kapandığını ve ötekinin sesini duymaz olduğunu anladığı an, kendini kapana kısılmış bir kurt gibi hissetti. Kapıya asıldı, sıkışmış olduğunu gördü, yine asıldı, ama bir sonuç alamadı. Bunun üzerine, bütün ağırlığıyla yüklendi ve kapı kırıldı.

Elinde tabanca, odaya dalarken bağırdı:

«Kaçamazsın!»

Ama tutsağını göremedi. Tabii, pencereden çıkmayı başarmıştı ve çıkıntının üzerindeydi! Odanın ışıkları —tavandaki lamba ve öteki iki gece lambası— dışarıyı görmesine engel oluyordu. Birkaç saniyede hepsini söndürdü. Spor Kahvesi'ndeki adam, pencerenin üç ya da dört metre uzağında, çıkıntının üzerindeydi, duvara yapışmış yavaş yavaş ilerliyordu. Şimdi, odanın ışıkları yanmadığından, rahatlıkla farkediliyordu. Yağmur hızlanmıştı ve daha hızlı ilerlemesine engel oluyordu.

«Kaçamazsın, anlıyor musun?» diye bağırdı tekrar Soruşturmacı, pencerenin pervazına dayanıp dışarı sarkarak önündeki gölgeye nişan alırken.

Bunun üzerine adam durdu ve pencereye döndü. Yüreği deli gibi çarpıyordu. Partiyi kesinlikle kaybetmişti. Kaçma girişimi kıl payı başarısızlığa uğramıştı. Soruşturmacı, kapıyı açmak için iki dakika daha uğraşsaydı, yangın merdivenine varmak için iki dakika daha zamanı olacak, bütün hızıyla aşağı inecek, sokağa süzülecek, istasyondaki boş va-

gonlar arasında ya da raslantıların ve içgüdülerin sürükleyeceği herhangi bir yerde kaybolacaktı. Sonra da örgütle ilişki kuracaktı. Ama şimdi çok geçti, Soruşturmacı pencerede, kendisinden üç metre uzaklıktaydı ve tabancanın çifte namlusu, iki küçük yuvarlak üzerine doğru çevrilmişti. Yine karşısında iki küçük yuvarlak vardı, ama bu kez ısırılmaya değil, ısırmaya hazır iki küçük yuvarlak. Öldürücü, yuvarlak iki küçük dişiyle ısırmaya hazır. Bir hipnotizmacının gözleri gibi, üç metre öteden bakan ve kendisini çıkıntıya çivileyen, duvara yapıştıran bu iki küçük yuvarlaktan nasıl kurtulacaktı? Aşağısı, uçurumdu. Yedi kat, onu yerden ayırıyordu.

Gürültü yapmamak ve oteli ayağa kaldırmamak için sesimi ayarlamaya çalışarak bağırdım:

«Artık çok geç!»

Oteldekileri uyandırmak işime gelmezdi, rahat hareket etmeme engel olurlardı. Saatime bir göz attım, beşe on vardı neredeyse. Menacer şimdi gelirse, hemen yangın merdivenine koşup yolunu kesebilir ya da başka bir odanın penceresinden dışarı çıkabilirdi ya da otelde çalışanlarla birlikte, aşağıda bir ağ gerebilirdi. Evet, Menacer gelirse onu kesinlikle yola getirirdik.

Yirmi beş santimlik çıkıntının üzerine bir cambaz gibi tünemiş; yedinci kattan gerilen bu ipte sallanıp duruyor ve ne yapacağını bilmiyordu. Yangın merdivenine ulaşmak için yoluna devam etmeli miydi? Budalalık olurdu bu. Soruşturmacı kendisini izlemeye cesaret edemezdi, ama ateş ederdi. Ve bu keskin ni-

şancı hedefini şaşırmazdı. Odanın ışıklarının söndüğü andan sonra, burada, çıkıntının üzerinde ayakta, istasyondan gelen ölgün ışıkların parıltısında nefis bir hedef oluşturuyordu. Gezintinin yarattığı o tek fırsattan yararlanamamıştı; adımını atmak için son anı beklemişti. Bu cesareti, çok daha önce, başarma ihtimalinin daha fazla olduğu sıra bulmalıydı.

«Kaçamazsın, anlıyor musun?» Soruşturmacı'nın sesi derin ve boğuktu, duvara yapıştığı ve beklediği yere bir uçurumun dibinden geliyor gibiydi.

Ne bekliyordu. Yangın merdivenine doğru ilerlemek, yani kurşunu yemek mi? Soruşturmacı istediği yerine nişan alabilirdi. Sadece yaralamak isterse bacaklarına. Ama o zaman bu dar çıkıntının üzerinde duramazdı. Eğilecek, duvara daha da umutsuzca yapışacaktı. Ancak nasıl dayanabilirdi? Altında açılan boşluğa düşecekti eninde sonunda. İç avlunun çinilerinden yedi kat ayırıyordu onu. Kaçmaya kalkması onlara bekledikleri kanıtı sağlamıştı. Kendi eliyle «Ben suçluyum,» diye yazmış gibi. O halde, ne yapmalı? Odaya mı dönmeli? Bu itiraftan sonra mı? Şimdi onların insafına kalmıştı; suçlu olduğunu biliyorlardı, artık geriye daha fazla bilgi almak, örgüt hakkında her şeyi öğrenmek için çaba harcamak kalıyordu. Merkez'de katlanmak zorunda kalacağı sorgunun, öncekiyle hiç bir ortak yanı olmayacaktı. Bir çözüm yolu daha vardı: Kendini yedi kat yüksekten aşağı bırakmak. Ancak kendiliğinden ölüme koşacak cesareti yoktu. Şimdi buna gücü olmadığını anlıyordu.

Neyse ki, müdür giriş katında olan bir oda seç-

memişti. Yoksa, kötü zamanda sıkışarak beni birkaç saniye sanıktan ayıran bu kapı yüzünden, onu yakalamakta çok geç kalmış olacaktım. Sokağa bir atlarsa, bu geceyarısı onu aramak için nereye koşardım? Şimdi, çıkıntının üzerine kayıvermeyi başarmıştı, ama onu üç metre ötemde olduğu yere çakılıp kalma zorunda bırakmıştım ve yavaş yavaş yola getirip geri dönmeye razı edecektim. Yine de bu epey güçtü! İlerlemeye devam edebilir ve yangın merdiveninden kaybolabilirdi. Ya da kendiliğinden aşağı atlayabilirdi. Tuvalet Kağıdı olayının dördüncü adamı ağzında siyanür ampulü kırmıştı. Spor Kahvesi olayının sanığı —ya da daha doğrusu suçlusu— da belki ölüme kendi ayağıyla giderdi.

Acele etmemeliyim. Ama felaketi önlemek için de elimden geleni yapmalıyım; sanık basit bir sanık olmaktan çıktı, suçlu, suçlu olduğunu biliyorum. Plan başarıya ulaştı, bu dahice plan, üzerinde etkisini gösterdi ve bize gerekli kanıtı, ondan zorla elde edebilmemiz çok güç olan itirafı sağladı. Aman dikkat! Zaten, Menacer bir iki dakikaya kalmaz görünür. Kapıyı kilitledim, ama o ne olup bittiğini anlayacak; tahmin edecek ve kapıyı ya başka bir anahtarla, ya zorlayarak, ya da kilide ateş ederek açacaktı. Bu yönden bir sorun yok. Geriye kalan tek sorun, pencereden uzaklaşmamam, gözlerimi ondan bir an bile ayırmamam ve buraya dönmesini sağlamam gerektiği.

Ama korku yine onu sarmaya başlamıştı. Ellerine düşme ve katlanamayacağı bir sürü sınamaya boyun eğme zorunda kalacağı korkusu. Hayır, kendi

eliyle sunduğu itiraf mührüyle damgalanmış olarak, ellerine düştüğünü görmenin zevkini vermiyecekti onlara. Altında boşluk vardı. Bir anda korkusu sona ererdi, bunun için sadece ayağını çıkıntının üzerinden çekmesi yeterliydi. Yirmi beş santim, bir şey değil. Yine de ölüme doğru bu adımı atmaya cesareti yok. İstasyonda bir lokomotif manevra yapmaya başlamıştı. Tek mi? Yoksa ardında başka vagonlarla mı? Bunu iyi seçemiyordu. Lokomotifin fenerlerinin iki küçük yuvarlak, kendi içine kazınmış iki küçük yuvarlak gibi kımıldadığını görüyordu. Onu, göğüslerini, bütün vücudunu düşünmeye başladı. «Postanede mi?» «Neden olmasın?» «İyi. Saat yedide postanenin holünde, Yurtdışı Taahhütlü bölümünün önünde» Lokomotifin fenerlerini; gözlerinin önünde, yüreğinin derinliğinde onun göğüslerini canlandıran iki küçük yuvarlağı görmemek için elleriyle gözlerini kapıyor. Artık hiç umut yok. Ne olacaksa hemen, şimdi olmalı! Soruşturmacı'yı tahrik edecek, ona küfredecek, soğukkanlılığını yitirtip ateş etmesine çalışacak. Böylece, kendisini bekleyen, gözleyen boşluğa, karnında ya da göğsünde bir kurşunla kayacak ve bu kolay, kesin olacak. Her şey burada, Ulusal Otelin iç avlusunda bitecek.»

Gözlerinin içine bakarak:

«Pencerenin yanma gel! Cambazlık yapmaya kalkışma. Suçlu olduğunu, iddia ettiğin gibi 'Basit bir yurttaş' olmadığını biliyorum, şimdi suçlu olduğunu kanıtladın, itiraf ettin, pencereye doğru ilerle!» dedim ona.

Odalardan birinde çalar saatin çınladığı duyul-

du, erken işi olan ve penceresini açık bırakmış bulunan bir müşteri; ya da işine erken başlayacak olan otelde çalışanlardan biri.

«Bana öyle bakma. Çalar saati duydun mu? Oteli ayağa kaldırmamak için şimdi, ortalık sakinken gel. Beni kuvvete başvurmak zorunda bırakma, bacaklarına ya da başka yerine ateş edersem kurtulamazsın. Onun için yavaş yavaş buraya gel!»

Adam bir tepki göstermedi; baktığı ben değilmişim de, arkamda, uzakta, ufukta, varolmayan bir ufukta —çünkü arkamda sadece duvar ve Menacer'in birazdan çalacağı 717 numaralı kapı var— bir başkası ya da başka bir şey varmış gibi yitik gözlerle bakıyor. Manacer geldiğinde, ben ve o, ikimiz herifi çıkıntının üzerinde kıstıracağız ve onun için her şey bitecek. Gözlerimi ondan hiç ayırmıyorum, pencerenin önünde ayaktayım, elimde tabanca biraz dışarı sarkıyor ve ona yavaşça:

«Dicle,» diyorum.

Bu sözcüğü hiç düşünmeden, aklıma ilk geldiği an söyledim.

«Dicle» diye tekrarlıyorum ve o yitik gözlerle bakıyor.

Bunun üzerine:

«Dicle, uzun süredir aradığımız sözcük Yukardan aşağı dört! 'Boğan ve parçalayıp yutan nehir.' Şimdi aklıma geldi, en sonunda bulduk.»

Ve ona yukardan aşağı dördü açıklarken 'Dicle' derken içimde bir çöküntü oluyor. Batıp gittiğimi, yıkıldığımı duyuyorum. Hiç bir art düşüncem olmadan, sonuçlarından kuşkulanmadan söylediğim bu küçücük 'Dicle' sözcüğü uygulayıcısı durumunda bulun-

duğum planın bütününe bağlı. 'Dicle' sözcüğü, çektiğim bir sicim yumağının ucu ve yumak çözülüyor. Hokkabazın silindir şapkasından çıkardığı mendilin ucu bu, mendilin ardından birbirine bağlı rengarenk bir mendil yığını çıkmaya başlıyor. 'Dicle' sözcüğünü söyler söylemez, sabah saat yediden, Gizli Servis'in iç avlusundan ayrıldığımız andan bu yana onun ve benim yaşadığımız bütün olaylar aydınlığa —değişik bir aydınlığa— çıktı sanki. Ona ihanet edemem hayır, edemem. Son anda bu adımı atmasa, bu itirafta bulunmasa, her şey önceki gibi, cereyan banyonun kapısını sıkıştırmadan önceki gibi olsa, suçlu olup olmadığmı öğrenmesem o zaman belki bende bu çöküş olmayacak, bu gedik açılmayacaktı. Ama şimdi suçlu olduğunu biliyorum, bunun kanıtını kendisi verdi ve sorumlu da benim; oynadığım rol ürünlerini verdi. Bu adama ihanet edemem, ona ihanet etmemi engelleyen de itirafı, ona bunu itiraf ettiren benim, sözde birtakım duygular taşıyan, dostça davranan, iyi yürekli görünen ben. İnsan maskesi taşıyan, bir insan rolü oynayan benim. Ve rolümden insancıl duygulardan bütünüyle sıyrılamadığımı anlıyorum. Ona ihanet edemem, önümde ayakta durduğunu görüyorum, sanki hâlâ gezintimize devam ediyoruz birlikte. Plan bir kronometre düzeniyle işledi, bütün gücümle bu planın, bu mükemmel planın başarıya ulaşmasına çalıştım. Ama bu adama ihanet edemem: İkimiz dost olmuştuk, dostuz, bir başka çalar saat otelin sessizliğini bozuyor, altıncı ve dördüncü katlarda iki ya da üç pencere aydınlanıyor, Menacer neredeyse gelip kapıyı vuracak, ona ihanet edemem, gezintimizin bütün görüntüleri tek tek gözümün

önünden geçiyor, berber dükkanı, ilk dolaşmamız, vitrinler, aylak aylak seyrettiğimiz arabayla otobüsün çarpışması, Gelişim kahvesi, iki genç kız, plaj, suda taş sektirmemiz, çocuklarla top oynamamız, panayır yeri, 'Mucizeler Sarayı'ndaki serüvenimiz, otele dönüş, zeytinyağı, pamuk ve toplu iğneyle ayağından birer birer çıkardığım deniz kestanesi dikenleri, bulmaca, yukardan aşağı dört, 'Boğan ve parçalayıp yutan nehir', 'Dicle' bu, hayır, ona ihanet edemem.

«Kaç!»

Gözlerinin içine bakıyorum.

Hiç bir şey söylemiyor, kıpırdanmıyor.

«Kaç!»

Tabancamla onu tehdit ediyorum.

Bana bakmaya devam ediyor.

«Kaç» diyorum ona üçüncü kere.

İlerlemiyor, hareketsiz duruyor, Menacer neredeyse gelecek.

«Kaç!»

Plan kusursuzca işledi, ama birden bana karşı döndü, akrebin intiharıydı bu.

«Kaç!»

Dışarı sarkıyor ve ona nişan alıyorum, bir trenden boğuk bir düdük sesi yükseliyor, geliyor ya da gidiyor tren, yağmur aralıksız yağıyor, onu yağmurun ardından görüyorum, yağmurda kaybolduğunu görüyorum, hayır, hep orada, çıkıntının üzerinde.

«Kaç! Hemen kaç, yoksa üzerine ateş edeceğim!»

Emrediyor, yalvarıyorum.

Çok geç, işte Menacer kapıyı vuruyor; vuruyor, yine vuruyor, ben açmıyorum.

«Kaç!»

Söz dinlemiyor, yağmur aralıksız yağıyor, ona ihanet edemem; Menacer gitgide daha güçlü vuruyor, kapıyı zorlamayı deniyor, ama kapı direniyor.

«Kaç!»

Menacer kilide ateş ediyor, kapı açılıyor, bir an elinde tabancayla kapının eşiğinde duruyor.

«Kaç!»

Ona ihanet edemem, plan, kusursuz plan kusursuz olmayan bir 'kusursuz cinayet' gibi, en küçük ayrıntılarına kadar her şeyi öngörmüştük, her şeyi kusursuzluk derecesine varan bir biçimde ayarlamıştık, ama bir yanlışlık oldu, şu an kesinlikle yerini bulamıyacağım bir çatlak, Menacer beni süzüyor, gözlerine, kulaklarına inanamıyor, ben, Gizli Servis'in Soruşturmacı'sı, düzenin güvenilir adamı, düzenin bağnaz kişisi olan benim suçluya «Kaç!» diyen ve onu kaçmaya iten. Elbette Menacer bana ne olduğunu anlayamıyor, yüreğimde, bilincimde ön sırada olan düzen değil artık, çıkıntıdaki adam, çıkıntıdaki adamla ben dostuz, kentte birlikte dolaştık, hayatta birlikte dolaştık, Gizli Servis'te öngörmediğimiz bir şeyle birbirimize bağlıyız, planda bir çatlak var, düzende bir çatlak var, hayır, insanlar düzenden yana olanlar ve düzenden yana olmayanlar diye ayrılamazlar, bir hata yaptık, planı temelinden yıkan kaçınılmaz bir hata, bizi un ufak edecek dinamit yüklü bir hata, ona ihanet edemem, beni bekleyen şeyi çok iyi bilecek durumdayım, ama ona ihanet etmeyeceğim, çıkıntısına mıhlanmış, içime mıhlanmış, üç metre öteden bana bakan, bir başka insanoğluna ihanet etmeyeceğim, tersine sarsılmaz biçimde güvenmemize rağ-

men, bir hata var, çevremizde, içimizde bir yerde hata var, bir hata...

«Kaç!»

Menacer'in Soruşturmacı'ya nişan aldığını, hem tehditkâr hem kararsız, gözleri üzerine dikili, içeri girip Soruşturmacı'ya doğru ilerlediğini görüyor, Soruşturmacı'nın, yolunu kesmek için ateşe hazır, tabancasını birden Menacer'e çevirdiğini ve aynı zamanda çıkıntının üzerinde duran kendisine bakıp son bir kere daha «Kaç!» dediğini görüyor. Sonunda ne olup bittiğini anlayan Menacer Soruşturmacı'ya ateş ediyor ve onu sağ elinden yaralıyor, Soruşturmacı'nın tabancası yere düşüyor, kan fışkırıyor. Ve şimdi Soruşturmacı iki büklüm olup sendelediğinde, ancak şimdi, defalarca tekrarlanan «Kaç!»ın bir tuzak olmadığını anlıyor, ancak şimdi içgüdüsünün itişiyle Soruşturmacı'nın yanına koşmak, onu kollarının arasına almak, orada dost olarak bulunmak, Soruşturmacı gibi dost olmak isteğini duyuyor ve çıkıntının üzerinde pencereye doğru bir adım atıyor, sonra bir adım daha, Menacer ikisini de silahının tehdidi altında tutuyor, yağmur aralıksız yağıyor, çıkıntı kayganlaşıyor, duvara tutunmak istiyor, ama çıkıntı ayaklarının altından kayıyor, kayıyor, bir bulmaca kafesi gibi, büyük ve dört köşe çinilerle döşeli iç avlunun kendisine doğru geldiğini görecek zamanı ancak buluyor.

çatlak

antonis samarakis

15 LİRA

roman

